

Załącznik do Uchwały nr
Rady Miejskiej w Ścinawie z dnia

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA I GMINY ŚCINAWA
NA LATA 2016-2020**

2016

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII	5
1. PODSTAWY PRAWNE	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE.....	6
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	16
1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE	16
2. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA I KOMUNIKACYJNA.....	18
3. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE.....	19
4. STRUKTURA GOSPODARCZA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY.....	24
5. EDUKACJA I WYCHOWANIE	34
6. ŻYCIE KULTURALNE I INFRASTRUKTURA SPORTOWO-REKREACYJNA.....	35
7. OPIEKA ZDROWOTNA I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	40
8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	48
9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI	55
10. PRZESTĘPCZOŚĆ.....	56
11. POMOC SPOŁECZNA	58
12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	74
13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM” ...	79
14. ANALIZA SWOT	94
15. WNIOSKI Z DIAGNOZY	102
III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	105
IV. PROGRAMY I PROJEKTY.....	116
V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	120
SPIS TABEL I WYKRESÓW	124

WPROWADZENIE

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza strategia została opracowana w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ścinawie. Powstała w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, w tym sektora pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy. Moderatorem prac nad dokumentem było Centrum Wspierania Służb Społecznych w Częstochowie.

Strategia ma charakter kilkuletni; została przygotowana na lata 2016-2020. Ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Infrastruktura transportowa i komunikacyjna; Struktura demograficzna i zasoby mieszkaniowe; Struktura gospodarcza i sytuacja na rynku pracy; Edukacja i wychowanie; Życie kulturalne i infrastruktura sportowo-rekreacyjna; Opieka zdrowotna i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Problem bezdomności; Przestępczość; Pomoc społeczna i Organizacje pozarządowe.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Przy istniejącym obecnie ogromnym zapotrzebowaniu na myślenie i działanie strategiczne należy pamiętać, że sam fakt przygotowania strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Tutaj, odpowiedzialność spada na lokalnych polityków, działaczy, przedstawicieli różnych instytucji, zarówno administracji samorządowej, jak i organizacji pozarządowych. I tylko ich skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Ścinawa na lata 2016-2020 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 446),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 487),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 575),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 114 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 169 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 224),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 645),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r., nr 43, poz. 225 ze zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r., nr 127, poz. 721 ze zm.),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r., poz. 195),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 581 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.),
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 618 ze zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 546),
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 833 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 150 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 966 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 239),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 2156 ze zm.).

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Ścinawa na lata 2016-2020 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,

- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Umowa Partnerstwa – Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020,
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego 2014-2020,
- Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014-2020,
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lubińskim na lata 2011-2016,
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ścinawa na lata 2015-2022.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „*Unia innowacji*” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „*Młodzież w drodze*” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „*Europejska agenda cyfrowa*” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „*Europa efektywnie korzystająca z zasobów*” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,

modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „*Polityka przemysłowa w erze globalizacji*” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do Małych i Średnich Przedsiębiorstw, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych.

Celem projektu „*Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „*Europejski program walki z ubóstwem*” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to z kolei najważniejszy średniookresowy dokument rozwojowy na szczeblu krajowym, określający cele strategiczne do 2020 roku. Wyznacza on trzy obszary strategiczne: *Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna*, w których koncentrują się główne działania, oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

Celem głównym Strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Dokument z jednej strony wyznacza działania służące usuwaniu barier rozwojowych, w tym ujawnionych przez kryzys gospodarczy słabości polskiej gospodarki, a z drugiej skupia się na wspomnianych powyżej potencjałach, które będą stymulowały rozwój kraju.

Strategia stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych (Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Transportu, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Sprawne Państwo, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa), które powinny przyczyniać się do realizacji założonych w niej celów, a zaprojektowane w nich działania rozwijać i uszczegóławiać reformy w niej wskazane. Dokument skierowany jest nie tylko do

administracji publicznej, ale także do środowisk społecznych i gospodarczych, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest również odniesieniem na gruncie krajowym dla dokumentów strategicznych przygotowywanych w kraju na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020, tj. Umowy Partnerstwa i programów operacyjnych (uwzględniających środki z polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa). Wskazane w strategii cele rozwojowe i priorytety w znaczącym zakresie wpisują się w cele strategii unijnej „Europa 2020” i są z nią spójne.

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w Polsce w latach 2014-2020 w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa. Instrumentami realizacji Umowy są krajowe programy operacyjne i regionalne programy operacyjne. Dokumenty te wraz z Umową tworzą spójny system dokumentów strategicznych i programowych na nową perspektywę finansową.

Umowa ściśle wiąże strategię wykorzystania środków europejskich z realizacją Strategii Rozwoju Kraju 2020 i Strategii Europa 2020. Celem konsekwentnie realizowanym w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020 jest, zgodnie ze Strategią Rozwoju Kraju, oparcie rozwoju na dalszym zwiększaniu konkurencyjności gospodarki, poprawie spójności społecznej i terytorialnej oraz podnoszeniu sprawności i efektywności państwa. Biorąc pod uwagę wskazane powyżej cele rozwojowe kraju, w Umowie wyróżniono cztery priorytety finansowania ze środków europejskich, do których zaliczono: otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom, spójność społeczną i aktywność zawodową, infrastrukturę sieciową na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami. Priorytety te będą realizowane w ramach właściwych celów tematycznych, wskazanych w projektach rozporządzeń Unii Europejskiej.

Umowa wskazuje m.in. rodzaje inwestycji, mogących liczyć na dofinansowanie, proponuje układ programów operacyjnych, prezentuje zarys systemu ich wdrażania, a także przedstawia ogólne założenia opartego na zasadzie subsydiarności podziału interwencji pomiędzy poziom krajowy i regionalny. Zapewnieniu koordynacji pomiędzy funduszami polityki spójności na poziomie regionalnym służyć ma, umożliwiona po raz pierwszy

w okresie programowania 2014-2020, realizacja przez samorządy województw programów dwufunduszowych (Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Instrumentem zapewniającym komplementarność interwencji realizowanych przez rząd i samorząd terytorialny będzie kontrakt terytorialny.

Zgodnie z Umową Partnerstwa w latach 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020**, dotyczący rozwoju kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego i dobrego rządzenia oraz 16 regionalnych programów operacyjnych. Krajowy program (zasili go 28% środków funduszu) będzie się koncentrował na zmianach strukturalnych poszczególnych polityk sektorowych, a także na takich przedsięwzięciach, które mają charakter ogólnopolski i są priorytetowe z punktu widzenia polityki państwa, natomiast na poziomie regionalnym interwencja Europejskiego Funduszu Społecznego (72% środków funduszu) będzie dotyczyła bezpośredniego wsparcia osób w celu poprawy ich sytuacji na rynku.

Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój obejmuje pięć następujących osi priorytetowych: I. Osoby młode na rynku pracy, II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa oraz V. Pomoc Techniczna.

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 przewiduje utworzenie 11 osi priorytetowych. Problematykę społeczną ujęto głównie w ramach osi priorytetowych 6. Infrastruktura spójności społecznej, 8. Rynek pracy i 9. Włączenie społeczne.

Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych wyznaczonych w ramach osi priorytetowej „Infrastruktura spójności społecznej” zakładają zwiększenie dostępu do usług społecznych związanych z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej oraz deinstytucjonalizacji usług, zwiększenie dostępu do opieki zdrowotnej w regionie, a także kompleksową rewitalizację zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Z kolei cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych wyznaczonych w ramach osi priorytetowej „Rynek pracy” zakładają poprawę szans na zatrudnienie osób, które znajdują się w szczególnej sytuacji na rynku pracy (50+, kobiety, osoby niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach), tworzenie nowych i trwałych miejsc pracy,

zwiększenie zatrudnienia wśród osób opiekujących się dziećmi do 3. roku życia, poprawę konkurencyjności przedsiębiorstw i przedsiębiorców sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, poprawę zdolności adaptacyjnych pracowników do zmian zachodzących w gospodarce w ramach działań outplacementowych, poprawę dostępu do programów zdrowotnych dotyczących chorób negatywnie wpływających na rynek pracy, dedykowanych osobom aktywnym zawodowo oraz wydłużenie aktywności zawodowej na rynku pracy osób powyżej 50 roku życia.

Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych sformułowanych w ramach osi priorytetowej „Włączenie społeczne” zakładają natomiast aktywną integrację osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia, zwiększenie dostępności środowiskowych usług społecznych, w tym opiekuńczych i wsparcia rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz wsparcia pieczy zastępczej, zwiększenie dostępności usług zdrowotnych oraz tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej,

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014-2020, stanowiąc integralną część Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, jest dokumentem o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, precyzującym i uszczegółwiającym działania samorządu województwa podejmowane w obszarze polityki społecznej. Na podstawie diagnozy kondycji demograficznej i społecznej województwa wyznaczono w nim priorytety i działania strategiczne mające na celu zapewnienie wysokiej jakości życia jego mieszkańcom poprzez rozwój usług społecznych na rzecz wspierania, aktywizowania i integrowania osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, społeczności lokalnych oraz społeczności regionu jako całości. Uznano, że zasadą organizującą działania jest kooperacja różnorodnych podmiotów i instytucji, oparta na partnerstwie, komplementarności i dążeniu do kompleksowości działań.

Przyjęto, że dokument będzie realizowany w ramach 4 obszarów strategicznych, które są wzajemnie ze sobą powiązane i komplementarne wobec siebie: 1. Wsparcie, 2. Aktywizacja, 3. Integracja i 4. Współdziałanie.

Obszar „Wsparcie” obejmuje działania służące zaspokajaniu specyficznych potrzeb i wyrównywaniu szans życiowych grup społecznych, zagospodarowywaniu ich deficytów, wspieraniu rodzin w funkcjach opiekuńczo-wychowawczych, osób niesamodzielnych (w tym

osób starszych w funkcjonowaniu w środowisku zamieszkania), niepełnosprawnych, bezdomnych i z zaburzeniami psychicznymi, a także przeciwdziałaniu ubóstwu, niwelowaniu skutków uzależnień i przemocy.

Obszar „Aktywizacja” obejmuje działania o charakterze aktywizacyjnym, zakładające pobudzenie aktywności określonych grup społecznych, aktywną politykę społeczną, profilaktykę, promocję określonych wartości, postaw i stylów życia, a także rozwijanie ekonomii społecznej. W obszarze tym ujęto m.in. całokształt działań skierowanych do osób bezrobotnych.

Obszar „Integracja” zawiera działania na rzecz ogółu społeczności dolnośląskiej, harmonijnego rozwoju województwa jako całości, działania międzygeneracyjne, tworzenie sieci, budowę kapitału społecznego i obywatelskiego, pobudzenie i promowanie innowacji w sferze społecznej, a także badania oraz transfer wiedzy, dobrych praktyk i nowatorskich rozwiązań.

Obszar „Współdziałanie” obejmuje tworzenie powiązań instytucjonalnych na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym, mechanizmów kooperacyjnych z partnerami społecznymi i gospodarczymi, dbałość o wysokie kwalifikacje i kompetencje kadr służb społecznych oraz doskonalenie sposobów i jakości świadczenia usług społecznych.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lubińskim na lata 2011-20216 stanowi podstawowy dokument planowania strategicznego w sferze społecznej w powiecie. W oparciu o diagnozę problemów społecznych występujących na jego terenie wyznaczono 14 celów strategicznych: 1. Redukowanie problemu uzależnień, 2. Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska ubóstwa, 3. Rozwiązywanie problemów rodzin wielodzietnych i niepełnych, 4. Rozwój systemu opieki nad osobami starszymi, 5. Tworzenie systemu pomocy w zakresie pozyskania i polepszania warunków mieszkaniowych, 6. Rozwiązywanie problemów zdrowotnych mieszkańców powiatu, 7. Rozwiązywanie problemów opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu, 8. Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia w powiecie wśród poszczególnych grup osób bezrobotnych, 9. Wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych, 10. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, 11. Tworzenie odpowiednich warunków do życia i rozwoju dzieciom i młodzieży pozbawionych opieki rodziców naturalnych (sierotom biologicznym i społecznym),

12. Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego mieszkańców powiatu, 13. Przeciwdziałanie zjawisku bezdomności w powiecie lubińskim, 14. Pomoc w rozwiązywaniu problemów osób opuszczających zakłady karne.

Do celów operacyjnych zaliczono: podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież, zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w zapobieganiu używaniu alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież, minimalizowanie zjawiska alkoholizmu oraz skutków jego nadużywania, wprowadzenie zintegrowanego systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym alkoholizmem, doskonalenie procesu profilaktyki uzależnień oraz terapii osób uzależnionych i współuzależnionych, zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom przemocy w rodzinie, monitorowanie ich sytuacji oraz edukowanie osób stosujących przemoc w rodzinie, a także poprawę sytuacji zdrowotnej mieszkańców oraz zapewnienie im bezpieczeństwa.

Za ważne uznano również przeciwdziałanie bezrobociu wśród poszczególnych grup osób pozostających bez pracy, zredukowanie stopy bezrobocia wśród osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, dostosowywanie kierunków kształcenia szkół do potrzeb rynku pracy i oczekiwań lokalnych pracodawców, minimalizowanie zjawiska ubóstwa, tworzenie zintegrowanego systemu pomocy dla osób i rodzin dotkniętych ubóstwem, poprawę warunków życia wychowanków rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych, minimalizowanie problemu bezdomności w powiecie oraz aktywizację zawodową osób opuszczających zakłady karne.

Podkreślono także potrzebę poprawy jakości życia oraz zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego rodzinom wielodzietnym i niepełnym, utworzenia kompleksowego systemu wsparcia dziecka i rodziny w naturalnym środowisku, zapewnienia dzieciom opieki i wychowania poza rodziną, stworzenia zintegrowanego systemu pomocy dziecku i rodzinie pozwalającego na utrzymanie dziecka w rodzinie naturalnej, zapewnienia opieki i wychowania poza rodziną naturalną na czas trwania sytuacji kryzysowej z zachowaniem preferencji prorodzinnych, zapewnienia opieki i wychowania dzieciom pochodzącym z rodzin dysfunkcyjnych oraz sierotom, wspierania pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze w procesie usamodzielnienia,

polepszenia warunków mieszkaniowych pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienia odpowiednich warunków mieszkaniowych dla wychowanków umieszczonych w rodzinach zastępczych.

Uwagę zwrócono również na konieczność stwarzania osobom starszym możliwości równego uczestnictwa w różnych formach życia społecznego, wsparcia seniorów w zakresie opieki zdrowotnej i rehabilitacji leczniczej, podniesienia ich świadomości w zakresie należnych im przywilejów, praw i ulg, zapewnienia uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i w pełnym dostępie do rynku pracy, ograniczenia skutków niepełnosprawności oraz prowadzenia rehabilitacji osób niepełnosprawnych, ograniczenia zjawiska wykluczenia zawodowego tych osób oraz przygotowania ich do wejścia na rynek pracy, a także zapewnienia usług instytucjonalnych oraz innych form wsparcia dla osób niepełnosprawnych.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ścinawa na lata 2015-2022 jest podstawowym dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki rozwoju gminy. W oparciu o diagnozę sytuacji w gminie, sformułowano w nim misję, wizję, cel nadrzędny („Ścinawa to miasto i gmina przyjazna mieszkańcom, rozwijająca się w oparciu o zachowane walory przyrodniczo-kulturowe, przedsiębiorczość mieszkańców oraz potencjał turystyczny i gospodarczy Odry) i 3 cele strategiczne: 1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych, środowiskowych i kulturowych na rzecz rozwoju miasta i gminy, 2. Stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi gospodarczemu miasta i gminy, 3. Poprawa jakości życia mieszkańców miasta i gminy Ścinawa.

Do zadań strategicznych istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu zaliczono m.in.: wsparcie utworzenia inkubatora przedsiębiorczości i akceleratora biznesu rozwijających i wspierających przedsiębiorczych mieszkańców i podmioty gospodarcze z terenu gminy, stworzenie systemu zachęcającego do osiedlania się i prowadzenia biznesu na terenie gminy (np. powołanie podstrefy LSSE, wyznaczanie terenów pod zabudowę i inwestycje w MPZP i/lub preferencje podatkowe), rozwijanie lokalnego rynku produktów rolnych (targowiska, jarmarki, cykliczne imprezy, system sprzedaży bezpośredniej, działania promocyjne etc.), wsparcie działań promujących lokalnych usługodawców i producentów, w tym usługodawców turystycznych, stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju infrastruktury noclegowej i gastronomicznej, zachęcanie mieszkańców do tworzenia

gospodarstw agroturystycznych, edukacyjnych i oferty turystyki weekendowej, wsparcie szkoleniowo-doradcze dla rolników i usługodawców, powołanie lokalnego forum przedsiębiorczości, stworzenie i realizowanie wspólnego programu edukacyjnego stymulującego postawy przedsiębiorcze, podejmowanie przez Urzędu Miasta i Gminy oraz lokalnych przedsiębiorców wspólnych działań lobbystycznych i promocyjnych.

Za istotne uznano również powołanie ciał reprezentacji społecznej (np. Gminnej Rady Działalności Pożytku Publicznego, Rady Seniorów, Rady Młodzieży), wdrażanie zasad prowadzenia konsultacji społecznych w kwestiach ważnych dla organizacji pozarządowych i lokalnej społeczności, realizację programu edukacji obywatelskiej, organizowanie szkoleń i warsztatów podnoszących kwalifikacje i umiejętności organizacji pozarządowych i innych podmiotów ekonomii społecznej, realizację gminnego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi odpowiadającego faktycznym potrzebom mieszkańców oraz organizacji pozarządowych, doskonalenie systemu wsparcia dla innych inicjatyw społecznych (rady sołeckie, Koła Gospodyń Wiejskich, zespoły artystyczne etc.), podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie organizacji pieczy zastępczej oraz aktywną współpracę z partnerami zagranicznymi.

Wśród zadań strategicznych wymieniono także m.in. budowę, modernizowanie i doposażenie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz wspieranie działań w tym zakresie, rozwijanie stałej oferty zajęć sportowych i rekreacyjnych poprzez zatrudnienie i podnoszenie kompetencji trenerów i animatorów oraz wspieranie w tym zakresie organizacji pozarządowych, rozbudowę nadodrzańskiej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz sieci tras i ścieżek rowerowych, stworzenie i promowanie atrakcyjnej oferty turystycznej i kulturalnej, budowę, modernizowanie i doposażenie infrastruktury kulturalnej (CTiK, biblioteki, świetlice etc.), rozwijanie stałej oferty zajęć kulturalnych w CTiK, biblioteki i świetlicach, m.in. poprzez zatrudnienie animatorów, przystosowanie jej do potrzeb mieszkańców oraz wspieranie aktywności organizacji pozarządowych przy dopełnianiu oferty kulturalnej, rozbudowę i modernizację bazy oświatowej, edukacyjnej, opiekuńczej i zdrowotnej, podnoszenie kompetencji psychospołecznych kadry edukacyjnej i opiekuńczej, tworzenie programów edukacyjnych dla konkretnych grup mieszkańców oraz rozwijanie publicznego dostępu do Internetu.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Ścinawa jest gminą miejsko-wiejską położoną w północnej części województwa dolnośląskiego, w powiecie lubińskim. Sąsiaduje z gminami wiejskimi Lubin i Rudna (z powiatu lubińskiego), gminą miejsko-wiejską Prochowice (z powiatu legnickiego) oraz z gminą wiejską Wińsko i gminą miejsko-wiejską Wołów (z powiatu wołowskiego).

Gmina obejmuje obszar 164,56 km² (na miasto przypada 13,54 km²) i zajmuje ponad 23% powierzchni powiatu. W jej skład wchodzi miasto Ścinawa, stanowiące centrum administracyjne gminy, 19 sołectw: Buszkowice, Chełmek Wołowski, Dąbrowa Środkowa, Dębiec, Dłużyce, Dzieszław, Dzewin, Jurcz, Krzyżowa, Lasowice, Parszowice, Przychowa, Redlice, Ręszów, Sitno, Turów, Tymowa, Wielowieś, Zaborów oraz 2 miejscowości bez statusu sołectwa: Grzybów i Dąbrowa Dolna.

Ścinawa i jej okolice położone są na skraju Wysoczyzny Lubińskiej oraz Obniżenia Ścinawskiego. Rzeźba terenu jest raczej płaska, a obszar gminy należy do zlewni rzeki Odry. Na terenie gminy, do Odry uchodzą od południa następujące lewobrzeżne jej dopływy: Bobrek, Jastrzębia, Zimnica, Przychowska Struga, a także inne, mniejsze ciek wodne. Na obszarze gminy Odra jest rzeką żeglowną o uregulowanym korycie.

Lesistość gminy jest niewielka, na jej terenie znajdują się jedynie cztery, stosunkowo nieduże kompleksy leśne. Są to typowe dla obszarów nadodrzańskich wielogatunkowe lasy liściaste, w których dominują dęby, graby i lipy z domieszką klonów polnych i wiązów.

Obszar gminy charakteryzuje się bardzo zróżnicowaną szatą roślinną. Składają się na nią rozmaite kompleksy roślinne, od stepowych poprzez siedliska przejściowe po runo terenów nadodrzańskich. Wartościowe zespoły o szczególnym znaczeniu florystycznym położone są w dolinie Odry i obejmują obszary zalewowe i starorzecza. Na terenie gminy występuje 18 gatunków roślin objętych całkowitą ochroną oraz 8 gatunków podlegających częściowej ochronie. Są to m.in. barwinek pospolity, bluszcz pospolity, grzybień białe, sromotnik bezwstydnny i storczyk samiczy. Licznie reprezentowany jest świat zwierzęcy; na obszarze gminy stwierdzono występowanie 37 gatunków ssaków, 123 gatunków ptaków lęgowych, 4 gatunków gadów, 13 gatunków płazów i 29 gatunków ryb.

Na terenie gminy znajdują się następujące formy ochrony przyrody: Obszar Natura 2000 „Łęgi Odrzańskie”, Rezerwat przyrody „Łęg Korea”, Użytek ekologiczny „Starorzecze koło Przychowej”, Użytek ekologiczny w pobliżu wsi Lasowice, Użytek ekologiczny „Ścinawskie Bagna” oraz Użytek ekologiczny „Dąbrowa Dolna”. W gminie znajduje się 9 pomników przyrody. Są to: topola biała, platan klonolistny i dwa dęby szypułkowe w parku podworskim w Zaborowie, grupa dębów szypułkowych w Lasowicach, buk pospolity odmiany czerwono listnej w parku podworskim w Dzieszawiu, dwa dęby szypułkowe w parku miejskim w Ścinawie oraz grupa żywotników w obrębie wsi Tymowa.

Pierwsza wzmianka o grodzie Ścinawa datowana jest na 1202 rok; mowa jest w niej o wsi będącej we władaniu klasztoru w Trzebnicy. Prawa miejskie miejscowość otrzymała między rokiem 1248 a 1259 od księcia głogowskiego Konrada I. Ścinawa była w swojej historii stolicą odrębnego samodzielnego księstwa piastowskiego, którym władał Jan Ścinawski. Miasto było wielokrotnie niszczone. W 1343 roku Kazimierz Wielki w bitwie z Luksemburgami o Wschowę zdobył Ścinawę, a następnie nakazał jej spalenie i zburzenie murów. Miasto często zmieniało właścicieli – początkowo władali nim książęta oleśnicy, a od 1492 roku przeszło na własność korony czeskiej.

Kres rozwojowi miasta położyła wojna trzydziestoletnia, podczas której Ścinawa została niemal doszczętnie zniszczona. W XVIII wieku miasto splądrowali Szwedzi, a wielki pożar, który nawiedził miasto w 1834 roku, zniszczył liczne budynki, kolejny raz hamując jego rozwój. Ścinawa podniosła się gospodarczo dopiero pod koniec XIX wieku. Przeprowadzenie linii kolejowej w 1874 roku na trasie Wrocław – Głogów, a następnie w 1898 roku na trasie Rawicz – Legnica znacząco ożywiło gospodarkę miasta. Większego znaczenia nabral także port na Odrze. Na terenie miasta funkcjonowały m.in. cukrownia, cegielnia, odlewnia żelaza, fabryka mydła i browar. Znaczenie miasta podkreślał fakt, że do 1932 roku Ścinawa była stolicą odrębnego powiatu.

Druga wojna światowa, a konkretnie przejście frontu w 1945 roku spowodowało upadek miasta. Ścinawa była twierdzą stanowiącą silny punkt oporu niemieckich wojsk na Dolnym Śląsku. Miasta broniła liczna armia niemiecka, a w wyniku działań wojennych zostało zniszczone w 75 procentach. Większość zabytkowych budynków w mieście legła w gruzach, m.in. ratusz, klasztor ojców bonifratrów, zamek, zabytkowe kamienice, pomniki i budynki użyteczności publicznej.

W 1946 roku miejscowość została włączona do nowo powstałego województwa wrocławskiego, a jego niemieckojęzyczni mieszkańcy wysiedleni. W następnych dziesięcioleciach ciężko zniszczoną Ścinawę częściowo odbudowano i rozbudowano. W latach 60-tych XX wieku wybudowano nowy ratusz oraz nową pierzeję rynkową. Po wojnie powstały nowe osiedla mieszkaniowe, ośrodek zdrowia, liczne firmy. Do 1975 roku miasto należało do województwa wrocławskiego, w latach 1975-1998 do województwa legnickiego, a od 1998 roku wchodzi w skład powiatu lubińskiego w województwie dolnośląskim.

Mimo, iż podczas drugiej wojny światowej wiele ważnych budowli w mieście zostało zniszczonych, długą i bogatą historię Ścinawy dokumentują wyjątkowe obiekty. Wśród ważniejszych warto wymienić m.in.: układ urbanistyczny starego miasta z 1215 roku, ruiny zamku, kościół parafialny pw. Podwyższenia Krzyża – najcenniejszy zabytek Ścinawy, cmentarz żydowski, z połowy XIX wieku, mury miejskie, których fragmenty pochodzą z XIV-XV wieku, wieżę ratusza z XV wieku, zespół dworca i stacji kolejowej z lat 1874-1900, wieżę ciśnień z 1874 roku, budkę dróżnika, dom przy ul. Głogowskiej z początku XX wieku, szkołę z 1903 roku, domy przy ul. Szerokiej i Jana Pawła II z przełomu XIX i XX wieku oraz mosty na Odrze.

2. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA I KOMUNIKACYJNA

Ścinawa położona jest na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych – drogowych i kolejowych. Przez jej teren przebiegają: droga krajowa nr 36 relacji Lubin – Rawicz – Krotoszyn – Ostrów Wielkopolski, droga wojewódzka nr 292 relacji Nowa Sól – Ścinawa – Lisowice, droga wojewódzka nr 340 z Oleśnicy do Ścinawy i droga wojewódzka nr 372 ze Ścinawy do Prochowic.

Sieć drogową na terenie gminy uzupełniają drogi powiatowe i gminne. W obrębie gminy znajduje się 12 dróg powiatowych oraz drogi gminne i lokalne o długości 35 km. Przez gminę prowadzi także linia kolejowa nr 273 łącząca Wrocław ze Szczecinem (magistrala nadodrzańska).

Dobra sieć dróg, przeprawa mostowa na Odrze i linia kolejowa umożliwiają wygodne połączenia komunikacyjne z Wrocławiem (70 km), Głogowem (44 km) i Lubinem (16 km).

Na terenie gminy usługi komunikacyjne w publicznym transporcie zbiorowym świadczą m.in.: Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej PKS Lubin S.A. zs. w Lubinie, Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „Domin Cars” Dominik Machtylski zs. w Ścinawie, Przewozy Osobowe „Agator” zs. w Lubinie oraz Transport Drogowy Andrzej Ciróg zs. w Ścinawie.

Ocenia się, że mieszkańcy wszystkich miejscowości w gminie mają dobry dostęp do publicznej komunikacji.

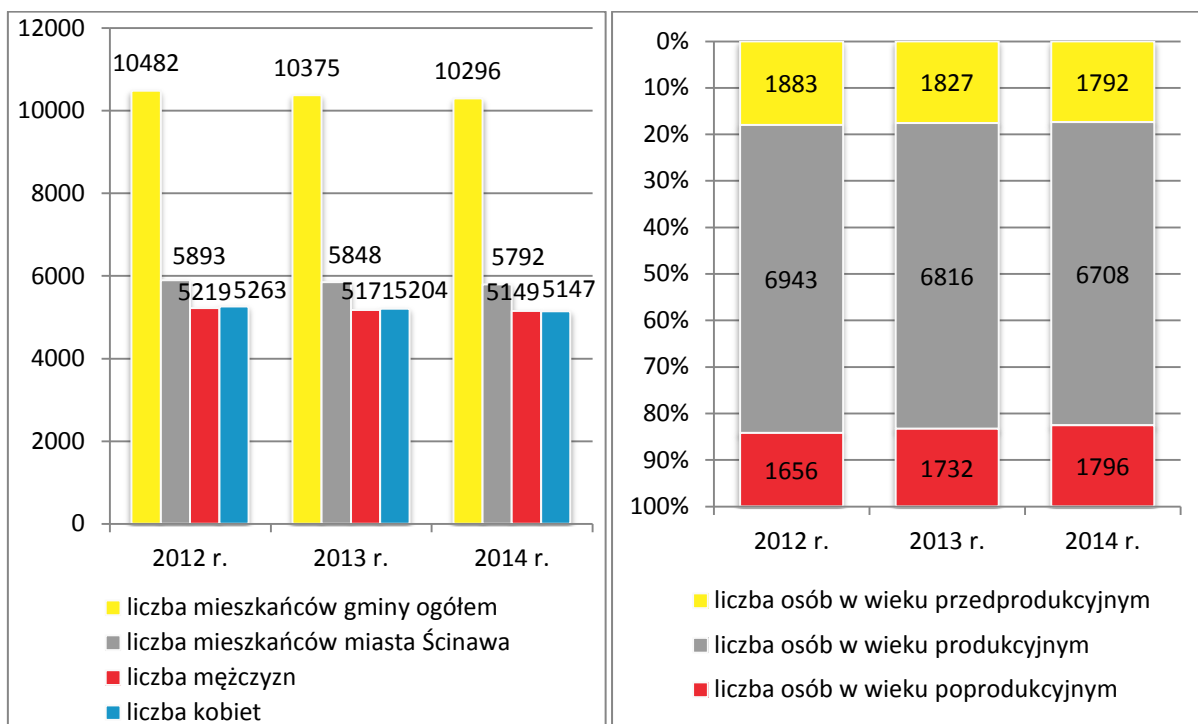
Od 1 lipca 2015 roku w całej gminie funkcjonuje darmowa komunikacja, dzięki której mieszkańcy mogą bez opłat przemieszczać się transportem publicznym pomiędzy Ścinawą a Lubinem oraz z miejscowości gminnych do Ścinawy. Transport publiczny w obrębie gminy organizowany jest za pomocą kursów pięciu linii autobusowych łączących wszystkie miejscowości gminy ze Ścinawą, natomiast komunikację międzymiastową relacji Lubin – Ścinawa – Lubin obsługuje linia komunikacyjna nr 112.

3. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE

W latach 2012-2014 liczba mieszkańców Miasta i Gminy Ścinawa zmniejszała się nieznacznie z roku na rok (z 10.482 w 2012 r. do 10.296 w 2014 r.). Spadek ten dotyczył zarówno miasta, jak i obszarów wiejskich gminy. Na koniec lat 2012-2013 nieznaczną większość wśród ogółu ludności gminy stanowiły kobiety (po 50,2%), natomiast w 2014 roku udział kobiet i mężczyzn w populacji gminy był taki sam.

W analizowanym okresie z roku na rok zmniejszała się liczba dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym, rosła natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2012-2014

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

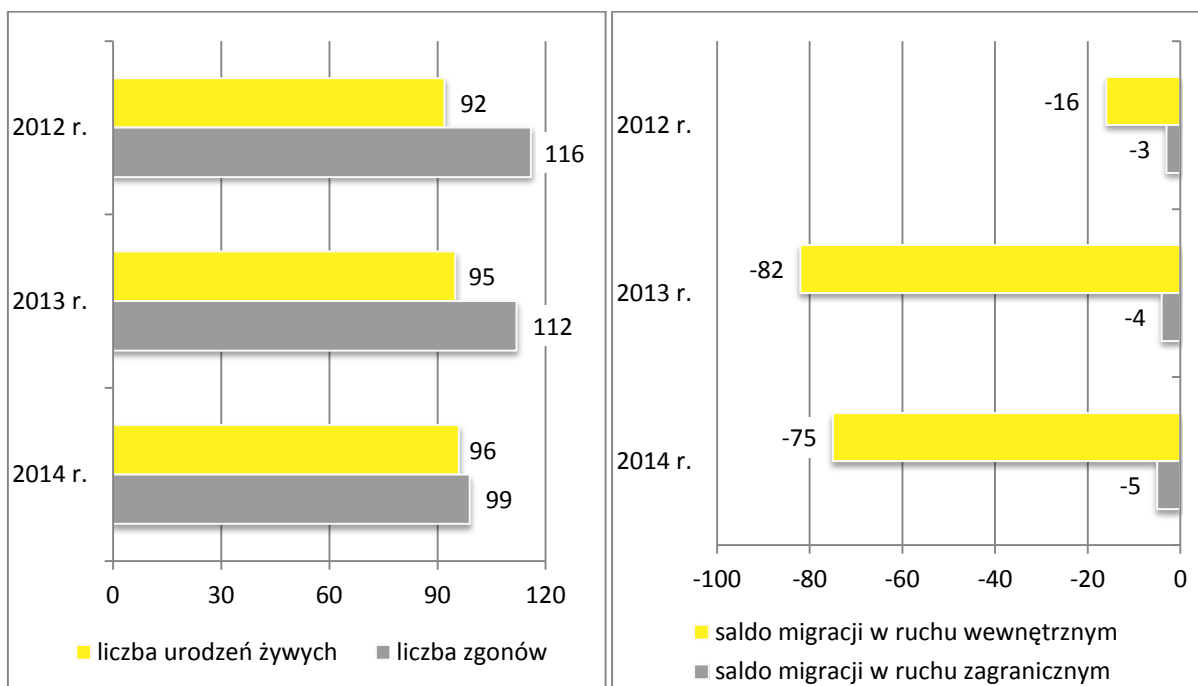
Na spadek liczby ludności gminy miał wpływ zarówno niekorzystny, szczególnie w latach 2012-2013, przyrost naturalny (-24 w 2012 r., -17 w 2013 r., -3 w 2014 r.), jak i ujemne saldo migracji (-19 w 2012 r., -86 w 2013 r., -80 w 2014 r.), odbywającej się głównie w ruchu wewnętrznym.

Mieszkańcy gminy opuszczający jej teren kierowali się głównie do innych, najpewniej większych jednostek miejskich, np. Lubina czy Wrocławia. Miasta były także wcześniejszym miejscem zamieszkania dla większości osób, które postanowiły się osiedlić w gminie. Niewielkie znaczenie miał z kolei ruch migracyjny odbywający się za granicę i z za granicę.

Nowi mieszkańcy gminy, wcześniej zamieszkujący w innych miastach, mogą stanowić grupę osób, które postanowiły się osiedlić na terenach charakteryzujących się brakiem zgiełku, ciszą i spokojem okolicy. Powodem może być również dostępność w gminie tańszych lokali i domów mieszkalnych i traktowanie jej jako bazy wypadowej do działalności zawodowej podejmowanej w nieodległych miastach.

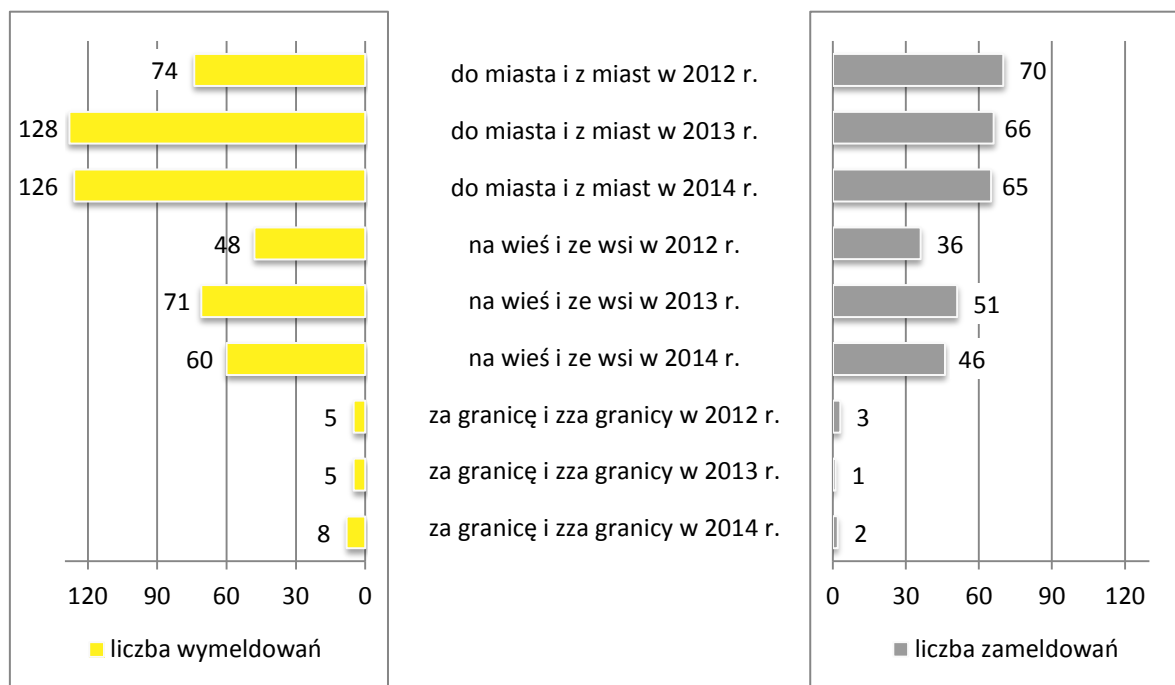
Dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i migracyjnego ludności gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2012-2014

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Wykres 5. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2012-2014 według typu i kierunku migracji

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Podsumowując zachodzące w gminie zmiany demograficzne, należy podkreślić, iż są one zdecydowanie niekorzystne – systematycznie spada liczba mieszkańców, a ich struktura wiekowa z każdym rokiem się pogarsza. W analizowanym okresie stale zmniejszał się udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (z 18% w 2012 r. do 17,7% w 2014 r.) i produkcyjnym (z 66,2% w 2012 r. do 65,2% w 2014 r.), zwiększał się natomiast odsetek osób starszych (z 15,8% w 2012 r. do 17,5% w 2014 r.). Zmiany te powodują postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej, co w perspektywie najbliższych lat będzie m.in. wymagało dostosowania w szerszym zakresie niż dotychczas wachlarza usług społecznych do potrzeb seniorów.

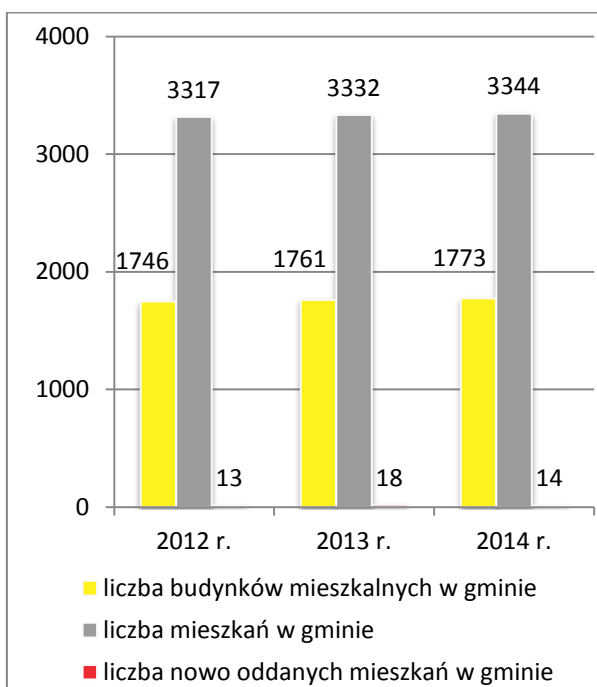
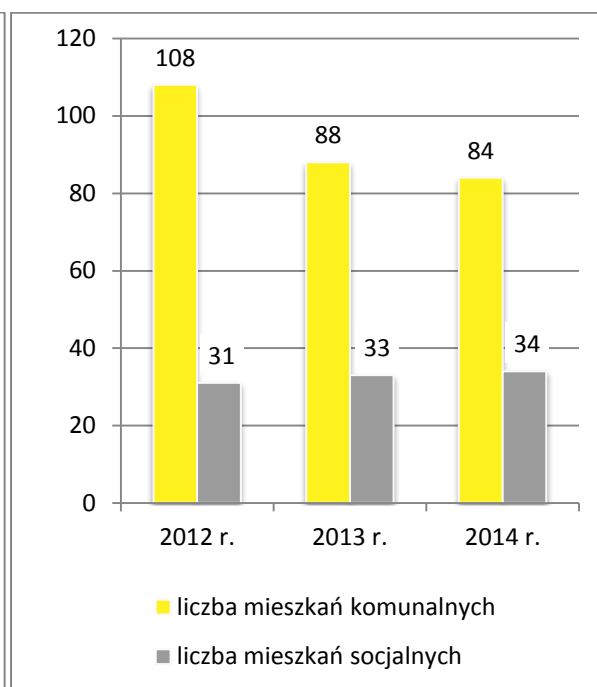
Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2012-2014 liczba mieszkań w Mieście i Gminie Ścinawa zwiększała się z roku na rok (z 3.317 w 2012 r. do 3.344 w 2014 r.). Z kolei z danych Zakładu Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta i Gminy w Ścinawie wynika, że w analizowanym okresie systematycznie zmniejszała się liczba mieszkań będących w zasobach gminy (z 139 w 2012 r. do 115 w 2014 r.), przy jednoczesnym wzroście liczby osób ubiegających się o nie (z 17 w 2012 r. do 27 w 2014 r.).

Jednocześnie z roku na rok przybywało w gminie mieszkań socjalnych (z 31 w 2012 r. do 34 w 2014 r.), a liczba oczekujących na nie wynosiła: 16 w 2012 roku, 17 rok później oraz 13 w 2014 roku.

W latach 2012-2014 łączna liczba izb w mieszkaniach będących w zasobach gminy spadała z roku na rok (339 w 2012 r., 293 w 2013 r., 277 w 2014 r.), podobnie jak ich powierzchnia użytkowa (5.871,69 m² w 2012 r., 4.721,09 m² w 2013 r., 4.453,88 m² w 2014 r.). Zmniejszała się również przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (42,24 m² w 2012 r., 39,01 m² w 2013 r., 38,72 m² w 2014 r.) oraz przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę (15,29 m² w 2012 r., 15,13 m² w 2013 r., 15,04 m² w 2014 r.).

W 2012 roku oddano do użytkowania 13 nowych mieszkań w gminie, rok później 18, a w 2014 roku 14. Wśród nich nie było lokali poszerzających zasoby mieszkaniowe gminy.

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 6. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2012-2014**Wykres 7. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2012-2014**

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny oraz Urząd Miasta i Gminy w Ścinawie.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2014 roku większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, ustępu spłukiwanego, łazienki i centralnego ogrzewania. Do sieci wodociągowej podłączonych było 99,2% mieszkań w mieście oraz 94,3% mieszkań na obszarze wiejskim gminy. Ustęp spłukiwany i łazienkę posiadało odpowiednio 94% i 90,1% mieszkań w mieście oraz 87,9% i 81,6% mieszkań w miejscowościach wiejskich, a do centralnego ogrzewania dostęp miało 81% mieszkań w mieście i 70,2% na wsi. Sieć gazowa na terenie gminy była słabo rozbudowana i dostęp do niej miało tylko 1% mieszkań (34 mieszkania w mieście i 1 mieszkanie na wsi); pozostali mieszkańcy korzystali z gazu z butli gazowych.

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe. Jest to świadczenie pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy i realizowane przez Urząd Miasta i Gminy w Ścinawie. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2012-2014

	2012 r.	2013 r.	2014 r.
liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	772	744	1.052
wartość wypłaconych dodatków mieszkaniowych (w zł)	140.925	175.468	231.281

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

W 2014 roku liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych w gminie znacznie wzrosła w porównaniu z latami poprzednimi (772 w 2012 r., 744 w 2013 r., 1.052 w 2014 r.). Systematycznie rosła wysokość środków przeznaczonych na ten cel (z 140.925 zł w 2012 r. do 231.281 zł w 2014 r.)

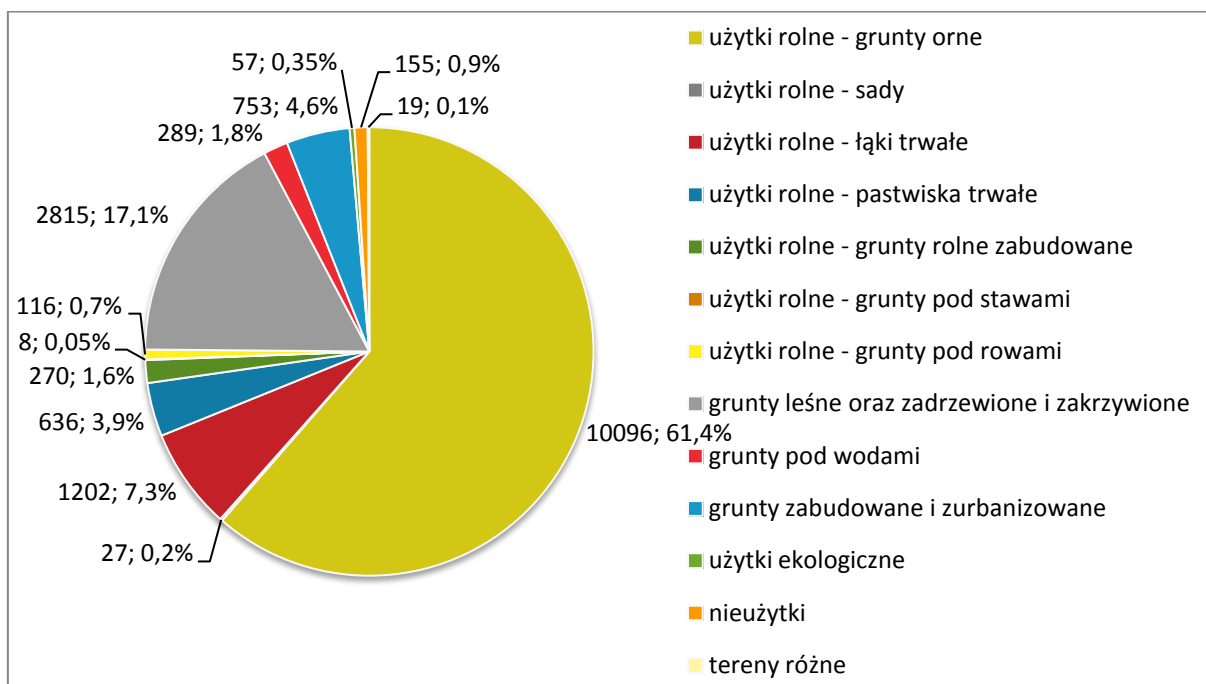
Warto dodać, iż w 2014 roku 20 gospodarstw domowych w gminie otrzymało dodatek energetyczny, będący świadczeniem udzielanym osobom, którym przyznano dodatek mieszkaniowy oraz które są stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkują w miejscu dostarczania energii elektrycznej. Łączna kwota wypłaconych dodatków energetycznych wyniosła 2.512 zł.

4. STRUKTURA GOSPODARCZA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Gmina Ścinawa jest gminą o charakterze rolniczym, mimo iż struktura agrarna na jej terenie nie jest szczególnie korzystna, a gleby mocno zróżnicowane i trudne w uprawie. Rolę rolnictwa w gospodarce gminy obrazuje sposób wykorzystania gruntów – użytki rolne zajmują 75,1% jej powierzchni, w tym 61,4% grunty orne, a 11,2% łąki i pastwiska. Lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione obejmują z kolei 17,1% powierzchni gminy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie w 2014 roku

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Gleby w gminie, z uwagi na jej położenie, są bardzo zróżnicowane. W dolinie Odry występują urodzajne, ale trudne w uprawie, mady rzeczne. Tereny wyżej położone cechuje duża różnorodność gleb, od bardzo urodzajnych po słabe kompleksy gruntów V i VI klasy bonitacyjnej. Najlepsze gleby występują we wsiach: Tymowa, Dzieśław, Zaborów, Krzyżowa, Buszkowice, Przychowa, Ręszów i w mieście Ścinawa. Z kolei najwięcej użytków zielonych znajduje się w okolicach miejscowości: Tymowa, Sitno, Parszowice.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku w gminie funkcjonowało 751 gospodarstw rolnych, z czego 524 gospodarstwa prowadziły działalność rolniczą (w tym 520 gospodarstw działalność indywidualną). Wśród nich było 20 gospodarstw małych o powierzchni do 1 ha, 232 gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 ha, 137 gospodarstw o powierzchni od 5 do 10 ha, 54 gospodarstwa o powierzchni od 10 do 15 ha oraz 81 gospodarstw o powierzchni 15 ha i więcej (w tym 77 gospodarstw indywidualnych).

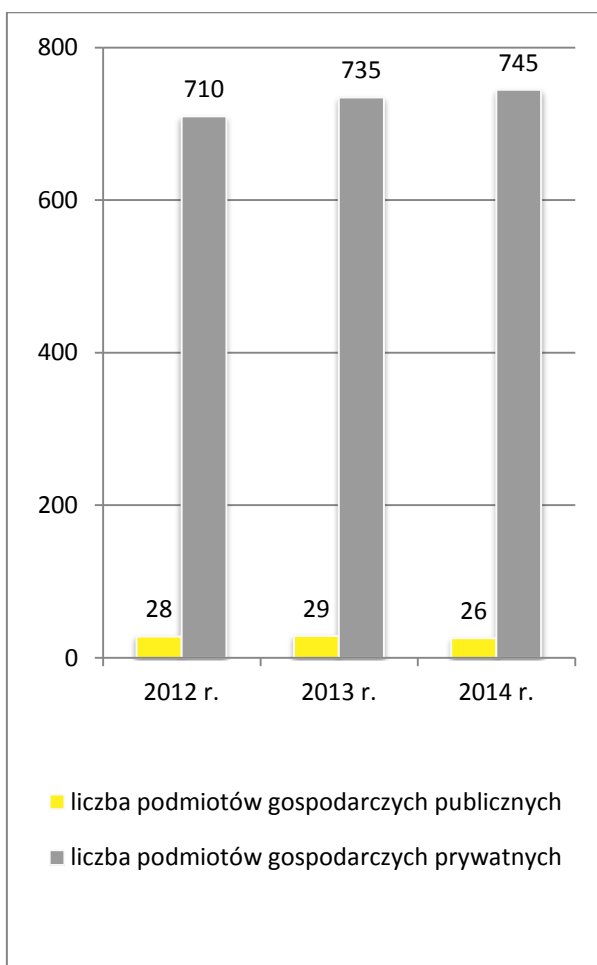
W strukturze upraw dominowały zboża (uprawą zbóż zajmowało się 438 gospodarstw rolnych spośród 464 trudniących się uprawą). Uprawiano także ziemniaki (191), uprawy przemysłowe (101), rzepak i rzepik (93), a także w mniejszej liczbie gospodarstw rolnych buraki cukrowe (10), warzywa gruntowe (8) oraz rośliny strączkowe jadalne na ziarno (6). Produkcja zwierzęca nie miała istotnego znaczenia w gospodarce rolnej gminy. Zwierzęta gospodarskie utrzymywały 143 gospodarstwa rolne. Hodowlą trzody chlewnej zajmowało się 67 gospodarstw (pogłowie trzody chlewnej liczyło 1.017 sztuk), hodowlą koni 8 gospodarstw (22 sztuki), a w 52 gospodarstwach utrzymywano także drób (91.070 sztuk).

Warto dodać, że w gminie występują udokumentowane złoża surowców naturalnych: metalicznych, energetycznych i skalnych. W zachodniej jej części znajduje się złożo węgla brunatnego Ścinawa, a także odnotowano obecność złoża piasków podsadzkowych i naturalnych kruszyw.

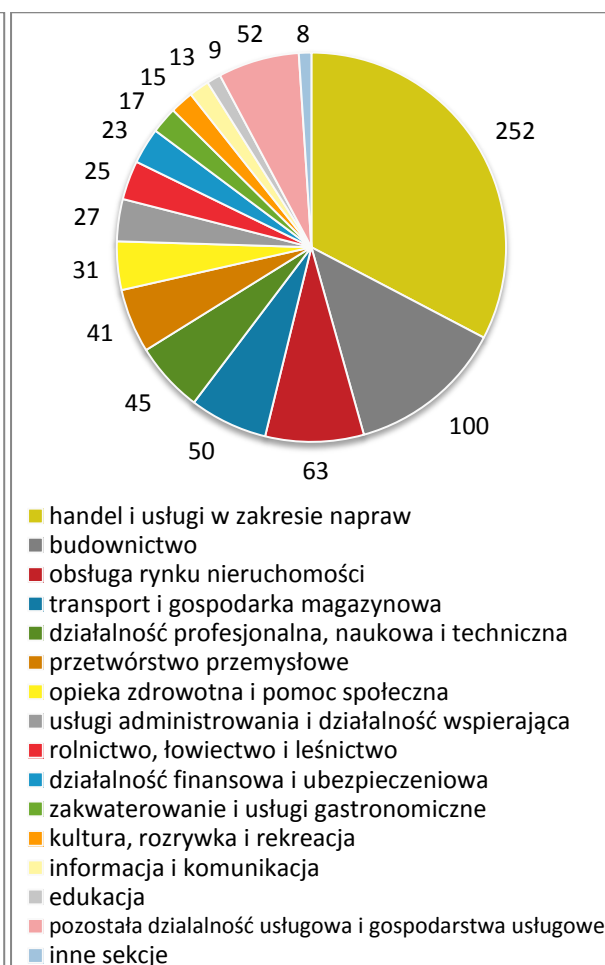
W latach 2012-2014 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie zwiększała się z roku na rok (z 738 w 2012 r. do 771 w 2014 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (710 w 2012 r., 735 w 2013 r., 745 w 2014 r.). W analizowanym okresie nastąpił wzrost liczby podmiotów trudniących się m.in. handlem i usługami w zakresie napraw (z 243 w 2012 r. do 252 w 2014 r.), działalnością profesjonalną, naukową i techniczną (z 37 w 2012 r. do 45 w 2014 r.), obsługą rynku nieruchomości (z 56 w 2012 r. do 63 w 2014 r.) oraz opieką zdrowotną i pomocą społeczną (z 25 w 2012 r. do 31 w 2014 r.) Jednocześnie zmniejszyła się liczba podmiotów gospodarczych zajmujących się edukacją (z 12 w 2012 r. do 9 w 2014 r.) oraz rolnictwem, leśnictwem i łowiectwem (z 29 w 2012 r. do 25 w 2014 r.).

Na koniec 2014 roku dominującymi rodzajami działalności gospodarczej były handel i usługi w zakresie napraw (252 podmioty) oraz budownictwo (100). Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2012-2014

Wykres 10. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2014 roku

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Do największych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w gminie należą m.in.: Terminal Asfaltów Drogowych Total Polska Sp. z o.o. w Ścinawie oraz Zakład Handlu i Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego w Ścinawie. Dużym pracodawcą jest także Zakład Gospodarki Komunalnej w Ścinawie.

Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2012-2014 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców Miasta i Gminy Ścinawa, po spadku w 2013 roku, w kolejnym roku zwiększyła się (778 w 2012 r., 753 w 2013 r., 790 w 2014 r.). Mimo iż dane te nie uwzględniają pełnej liczby osób zatrudnionych (nie obejmują osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących

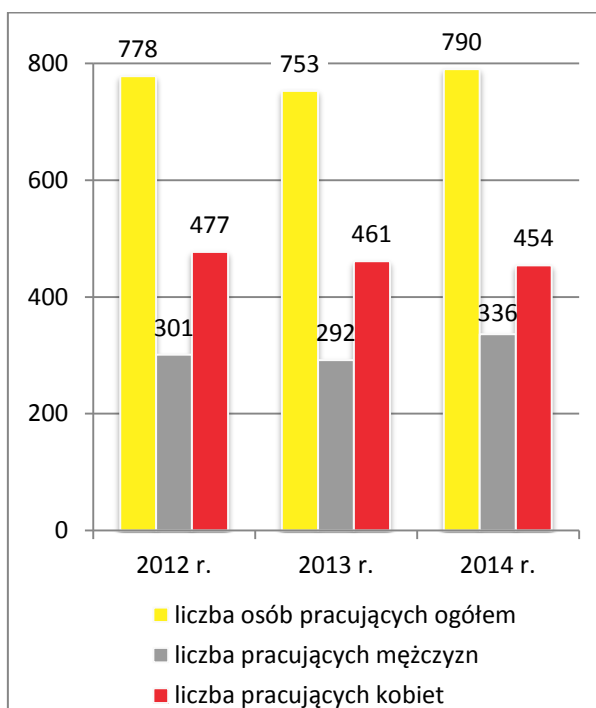
w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób), uwagę zwraca wyższy w tym gronie udział kobiet (57,5% w 2012 i 2014 r. oraz 61,3% w 2013 r.).

Z kolei z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Lubinie wynika, że liczba osób bezrobotnych w gminie, po wzroście w 2013 roku, w kolejnym roku wyraźnie zmniejszyła się (560 w 2012 r., 593 w 2013 r., 471 w 2014 r.). Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety (54,8% w 2012 r., 61,2% w 2013 r., 58,8% w 2014 roku).

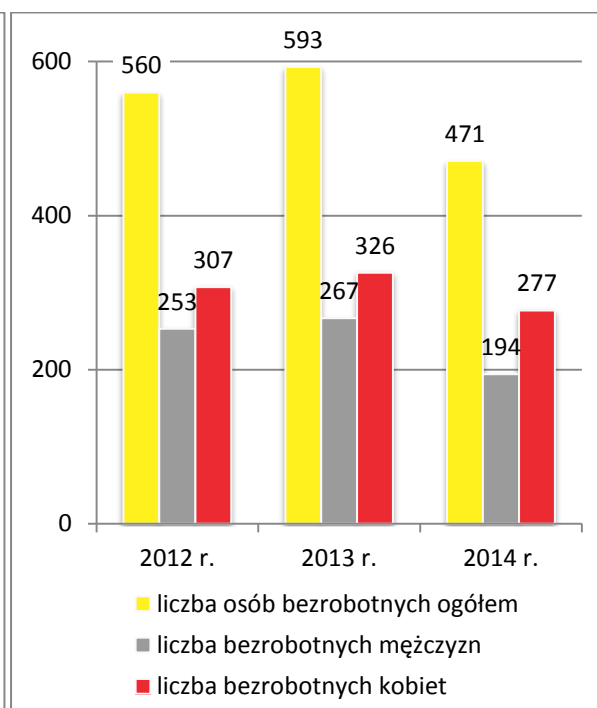
W 2014 roku udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym był niższy niż w latach 2012-2013. W 2012 roku wyniósł 8,1%, rok później osiągnął poziom 8,7%, a w 2014 roku spadł do 7%.

Dane szczegółowe na temat pracujących i bezrobotnych mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 11. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2012-2014*

Wykres 12. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2012-2014

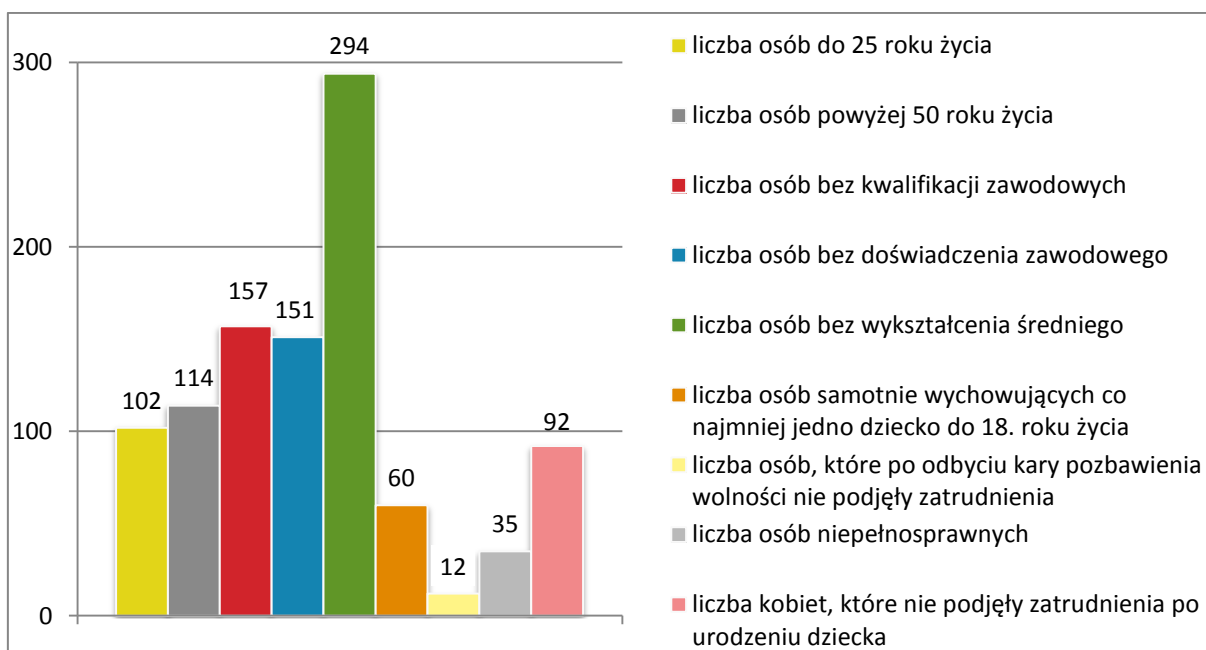
*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Powiatowy Urząd Pracy w Lubinie.

Spadek liczby osób bezrobotnych w gminie w 2014 roku mógł być efektem wprowadzenia profilowania osób pozostających bez pracy w zależności od gotowości do podjęcia zatrudnienia. Z tego powodu wiele osób, które dotychczas rejestrowały się w Urzędzie Pracy tylko po to, by podlegać ubezpieczeniu zdrowotnemu, straciło status osoby bezrobotnej.

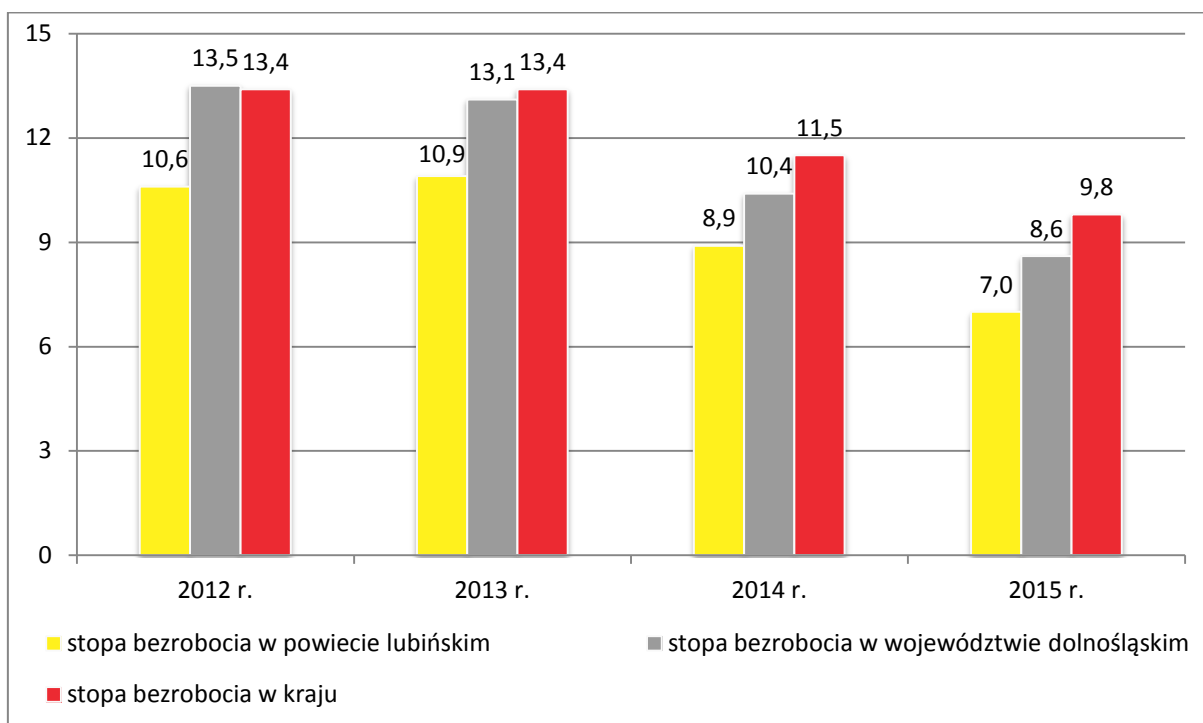
Na koniec 2014 roku 416 osób pozostających bez pracy w gminie było w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wśród nich były 102 osoby do 25. roku życia (w tym 61 kobiet), 114 osób powyżej 50 lat (w tym 50 kobiet), 157 osób bez kwalifikacji zawodowych (w tym 102 kobiety), 151 osób bez doświadczenia zawodowego (w tym 94 kobiety), 294 osoby bez wykształcenia średniego (w tym 147 kobiet), 60 osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18. roku życia (w tym 57 kobiet), 12 mężczyzn, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia, 35 osób niepełnosprawnych (w tym 14 kobiet) oraz 92 kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 13. Bezrobotni w gminie będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2014 roku

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Lubinie.

W latach 2012-2015 stopa bezrobocia w powiecie lubińskim była niższa niż w województwie dolnośląskim i w kraju. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 14. Stopa bezrobocia w powiecie lubińskim, w województwie dolnośląskim i w kraju w latach 2012-2015 (w %)

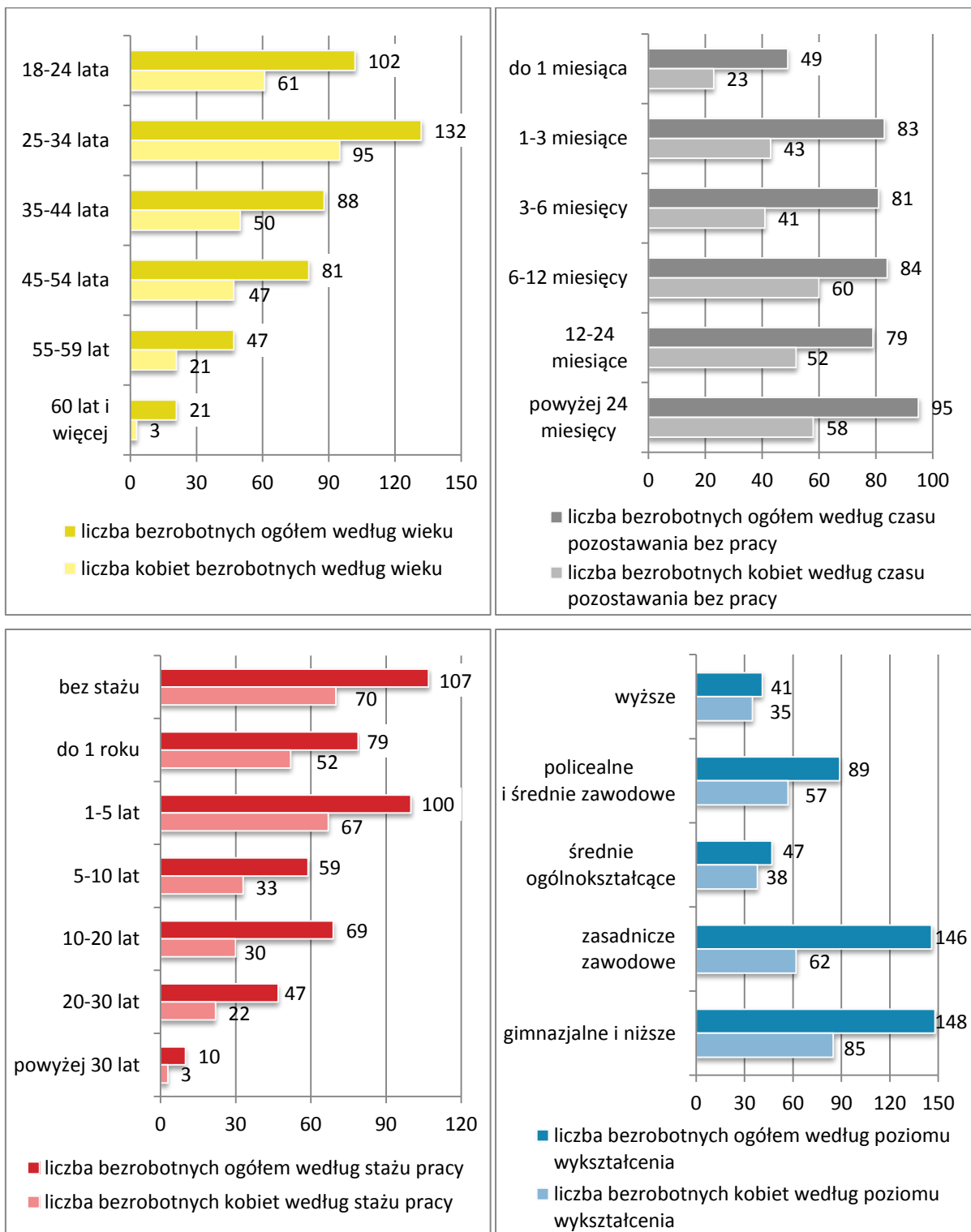
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na koniec 2014 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode, w wieku 25-34 lata (132 osoby) i 18-24 lata (102 osoby), osoby pozostające bez zatrudnienia długotrwale, 12 miesięcy i więcej (łącznie 174 osoby), osoby bez stażu pracy (107 osób) oraz ze stażem pracy od roku do 5 lat (100 osób), a także osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (148 osób) oraz zasadniczym zawodowym (146 osób).

Największy odsetek kobiet wśród bezrobotnych odnotowano w gronie osób w wieku 25-34 lata (72%), osób pozostających bez pracy od 6 do 12 miesięcy (71,4%) oraz od 12 do 24 miesięcy (65,8%), osób ze stażem pracy od roku do 5 lat (67%), do 1 roku (65,8%) oraz bez stażu pracy (65,4%), a także osób z wykształceniem wyższym (85,4%) oraz średnim ogólnokształcącym (80,9%).

Dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 15-18. Bezrobotni w gminie na koniec 2014 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia

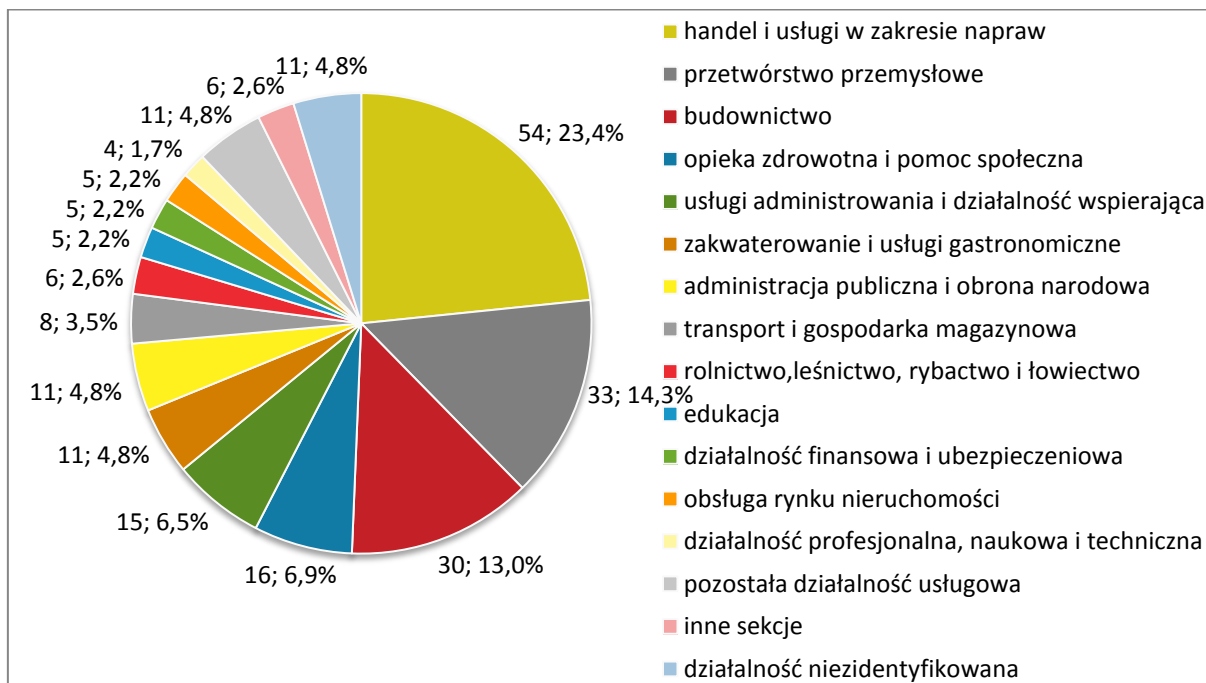

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Lubinie.

W 2014 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby, dla których ostatnimi miejscami pracy były podmioty gospodarcze zajmujące się handlem

i usługami w zakresie napraw (54), przetwórstwem przemysłowym (33) oraz budownictwem (30). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 19. Bezrobotni w gminie w 2014 roku według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Lubinie.

W analizowanym roku liczba zgłoszonych w gminie wolnych miejsc pracy wyniosła 53, przy czym na koniec roku dostępne było tylko 2. Najwięcej wolnych miejsc pracy oferowali pracodawcy zajmujący się handlem i usługami w zakresie napraw (15 ofert), przetwórstwem przemysłowym (13), działalnością związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, transportem i gospodarką magazynową (po 6) oraz budownictwem (4).

Analizując sytuację gospodarczą gminy, należy zauważyć, iż Ścinawa jest gminą rozwijającą się i nastawioną na stworzenie swoim mieszkańcom coraz lepszych warunków do życia i pracy. Jest m.in. członkiem i założycielem Partnerstwa Doliny Środkowej Odry, które zostało zawiązane jako porozumienie gmin, organizacji pozarządowych i biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju. Współpraca, 40-stu obecnie partnerów, koncentruje się na kreowaniu i realizacji działań z zakresu rozwoju turystyki, produktów lokalnych, lokalnej przedsiębiorczości, ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego i promocji tego obszaru.

Jednak położenie gminy jest zarówno atutem, jak i przeszkodą w dynamicznym jej rozwoju. Ścinawa leży bowiem na obrzeżach Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego

i nieopodal Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – blisko, ale jednak obok. Warto w tym miejscu przywołać funkcjonujący na terenie powiatu lubińskiego KGHM Polska Miedź S.A., który ma zasadniczy wpływ na niższy od średniej krajowej poziom bezrobocia w powiecie, co jednak nie przekłada się równie korzystnie na sytuację mieszkańców Miasta i Gminy Ścinawa, gdyż bezrobocie w gminie jest najwyższe spośród wszystkich gmin powiatu lubińskiego.

Przemysł w gminie jest dość słabo rozwinięty, a mieszkańcy wykazują się niższą niż w całym powiecie aktywnością gospodarczą. Dodatkowo, udokumentowane złoża węgla brunatnego ograniczają rozwój działalności inwestycyjnej w południowo-zachodniej części gminy.

Podstawą gospodarki gminy jest rolnictwo, które jednak nie generuje wystarczających dochodów i koniecznością staje się poszukiwanie przez jej mieszkańców innych źródeł utrzymania. Duże szanse dla gminy stwarza z pewnością niewykorzystany ciągle potencjał Odry. Warto również zintensyfikować starania o pozyskanie przedsiębiorców, którzy doceniając korzystne położenie Ścinawy zechcą ulokować tutaj swoje przedsięwzięcia biznesowe i tym samym stworzą nowe miejsca pracy.

Analizując położenie mieszkańców gminy pozostających bez zatrudnienia, należy zwrócić uwagę nie tylko na potrzebę kreowania przedsiębiorczości ale również usprawnienie procesu aktywizacji osób bezrobotnych, m.in. poprzez popularyzację kształcenia ustawicznego, organizację szkoleń i kursów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, organizację staży, prac interwencyjnych i robót publicznych.

Z uwagi na to, że rolnictwo stanowi ważną gałąź gospodarki gminy, istotne jest także wspieranie rozwoju produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego. W tym kontekście wartym rozważenia byłoby udzielenie wsparcia gospodarstwom prowadzącym produkcję rolniczą w celu jej intensyfikacji, a także dalsze rozwijanie przemysłu rolno-spożywczego, drobnej wytwórczości i rynku usług.

Pewne korzyści mogłoby również przynieść zainicjowanie procesu tworzenia podmiotów ekonomii społecznej, np. spółdzielni socjalnych. Podmioty takie powstają z myślą o mających trudności w znalezieniu pracy osobach zagrożonych wykluczeniem społecznym i stanowią nie tylko instrument walki z bezrobociem, ale także aktywizacji zawodowej osób marginalizowanych.

5. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W roku szkolnym 2014/2015 w Mieście i Gminie Ścinawa funkcjonowało 1 przedszkole i 2 oddziały przedszkolne, 2 szkoły podstawowe oraz 1 gimnazjum. Na terenie gminy nie było natomiast żłobka. Dane szczegółowe na temat placówek oświatowych działających w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2014/2015

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Przedszkole Publiczne w Ścinawie	ul. Królowej Jadwigi 9a, 59-330 Ścinawa
2.	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Bronisława Malinowskiego w Ścinawie	ul. Królowej Jadwigi 9a, 59-330 Ścinawa
3.	Szkoła Podstawowa im. Orłąt Lwowskich w Tymowej	Tymowa 71, 59-330 Ścinawa
4.	Gimnazjum Publiczne im. Mikołaja Kopernika w Ścinawie	ul. Lipowa 1, 59-330 Ścinawa

Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Ścinawie.

W analizowanym roku szkolnym do przedszkola i oddziałów przedszkolnych w Tymowej i Zaborowie uczęszczało łącznie 172 dzieci, w szkołach podstawowych naukę pobierało 658 uczniów (w tym 97 dzieci w oddziałach „0”), a w gimnazjum 258 uczniów. Zatrudnienie na poszczególnych stopniach edukacji wyglądało następująco: w przedszkolu i oddziałach przedszkolnych – 10 nauczycieli, w szkołach podstawowych – 58 nauczycieli, a w gimnazjum – 32 nauczycieli.

Z uwagi na duże koszty i malejącą liczbę uczniów system oświaty w gminie na bieżąco podlega reorganizacji, natomiast infrastruktura oświatowa jest remontowana i modernizowana w miarę posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Placówki zapewniają dzieciom i uczniom dostęp do świetlicy, biblioteki, stołówki i boisk sportowych oraz organizują zajęcia pozalekcyjne. Wśród tych ostatnich najczęściej prowadzone są przedmiotowe, artystyczne i sportowe koła zainteresowań. Szkoły oferują również zajęcia korekcyjno-kompensacyjne i dydaktyczno-wyrównawcze i są wyposażone w sprzęt komputerowy.

Szkoły uczestniczą w projektach i programach służących rozwijaniu zainteresowań i umiejętności uczniów, wyrównywaniu ich szans edukacyjnych i doskonaleniu nauczycieli. Realizują także programy profilaktyczne i wychowawcze mające na celu kształtowanie u dzieci i młodzieży właściwych postaw i zachowań, promowanie zdrowego stylu życia oraz uwrażliwianie środowiska szkolnego i lokalnego na problemy związane z uzależnieniami, bezpieczeństwem oraz agresją i przemocą.

6. ŻYCIE KULTURALNE I INFRASTRUKTURA SPORTOWO-REKREACYJNA

Głównymi instytucjami prowadzącymi działalność kulturalną na terenie Miasta i Gminy Ścinawa są Centrum Turystyki i Kultury w Ścinawie oraz Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Ścinawie.

Głównym celem Centrum Turystyki i Kultury w Ścinawie jest podejmowanie działań w zakresie upowszechniania kultury i sztuki, sportu, rekreacji i turystyki, wychowania i edukacji, a także promowanie gminy. Realizowane zadania obejmują m.in.: edukację kulturalną i wychowanie przez sztukę, tworzenie, ochronę i udostępnianie dóbr kultury, tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, rękodzieła ludowego i amatorskiego ruchu artystycznego, organizowanie różnorodnych zajęć dla dzieci i młodzieży służących rozbudzeniu i pogłębianiu ich zainteresowań i aktywności twórczej, tworzenie kół i zespołów naukowych, języków obcych, tanecznych, teatralnych, muzycznych, technicznych, plastycznych, fotograficznych, śpiewaczych i folklorystycznych, tworzenie kół i zespołów zainteresowań sportowych, turystycznych i hobbistycznych oraz klubów dyskusyjnych, przygotowywanie i wydawanie wydawnictw promocyjnych oraz prowadzenie informacji turystycznej popularyzującej walory Ziemi Ścinawskiej. W ramach stałej działalności Centrum prowadzi sekcje: fotograficzną, szachową, taneczną i plastyczną dla dzieci oraz Klub Robotyki i Klub Fantastyki „Wilczarze”. W okresie ferii zimowych i wakacji placówka oferuje bogaty program spędzenia wolnego czasu. W strukturze Centrum działają także: od 1984 roku – Zespół Folklorystyczny Ziemi Ścinawskiej, od 2011 roku – Chór dziecięcy „7 Niebo”, a także Teatr Integracyjny Stowarzyszenia „Równe Szanse” i dziecięca grupa teatralna „Zaczarowana Kurtyna”.

Ważny kierunek działalności placówki stanowi organizowanie imprez kulturalnych, rozrywkowych i okolicznościowych (święta, jubileusze, turnieje wsi, konkursy, warsztaty, wystawy, pokazy i plenery artystyczne) oraz imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych. Do cyklicznych przedsięwzięć organizowanych i współorganizowanych przez Centrum należą m.in.: Dni Ścinawy, Ścinawski Blues nad Odrą, Dzień Dziecka, Flis Odrzański, Dożynki Gminne, Ścinawskie Kaziuki.

W 2014 roku placówka zatrudniała 11 etatowych pracowników i szacuje się, że obejmowała swoją ofertą ok. 350 osób tygodniowo.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Ścinawie zajmuje się z kolei zaspokajaniem potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców gminy oraz gromadzeniem materiałów na temat regionu. Biblioteka posiada 2 filie – w Zaborowie i Tymowej, zatrudnia 4 etatowych pracowników i w 2014 roku objęła swoją ofertą 1.116 osób. Placówka dysponuje zróżnicowanym, regularnie uzupełnianym księgozbiorem, poza książkami obejmującym różnorodne czasopisma. W 2014 roku księgozbiór liczył ponad 36 tysięcy woluminów. W ramach placówki działają: wypożyczalnia dla dorosłych, wypożyczalnia dla dzieci, czytelnia oraz miejsce do gromadzenia i opracowywania zbiorów dla biblioteki i jej filii. Biblioteka udostępnia księgozbiór z zakresu literatury pięknej dla dzieci i dorosłych, popularnonaukowej i częściowo naukowej. W czytelni można skorzystać z księgozbioru podręcznego oraz kilku tytułów prasy codziennej i czasopism. Placówka dysponuje także pracownią komputerową z dostępem do sieci Internet.

Obok działalności podstawowej Biblioteka podejmuje inicjatywy promujące czytelnictwo i kulturę, np. organizując spotkania z ciekawymi ludźmi. Takie spotkania odbyły się m.in. z Krystyną Śmigielską – autorką książek dla dzieci i dorosłych oraz z Agnieszką Tyszką – autorką książek dla dzieci i młodzieży. Placówka jest również organizatorem lekcji bibliotecznych, konkursów i zajęć literackich.

Biblioteka bierze także udział w projekcie pn. „Dyskusyjne Kluby Książki”, będącym elementem wieloletniego ogólnopolskiego programu promocji czytelnictwa, objętego patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Jego celem jest kształtowanie na spotkaniach otwartych postaw czytelniczych, popularyzowanie książki i czytelnictwa, kreowanie mody na czytanie oraz promowanie aktywnego udziału w życiu literackim, m.in.

poprzez interesujące dyskusje. Biblioteka jest również lokalnym inspiratorem ogólnopolskich akcji pn. „Narodowe czytanie” czy „Cała Polska czyta dzieciom”.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Centrum Turystyki i Kultury w Ścinawie	ul. Kościuszki 1, 59-330 Ścinawa
2.	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Ścinawie	ul. Kościuszki 1, 59-330 Ścinawa
3.	Filia Biblioteki Publicznej w Zaborowie	Zaborów 75, 59-330 Ścinawa
4.	Filia Biblioteki Publicznej w Tymowej	Tymowa 71, 59-330 Ścinawa

Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Ścinawie.

Ofertę kulturalną na terenie gminy uzupełnia działalność grup artystycznych, w tym Zespołu Instrumentalnego „Campanello”, Zespołu „Bez Nazwy” (działa on przy Gimnazjum Publicznym w Ścinawie), Zespołu „Promyczek” (funkcjonuje on przy Szkole Podstawowej w Ścinawie) oraz Kół Gospodyń Wiejskich w Tymowej i Przychowej.

Działalność kulturalna w gminie prowadzona jest również w świetlicach wiejskich, które działają w następujących miejscowościach: Buszkowice, Dąbrowa Środkowa, Dębiec, Dłużyce, Dzieszław, Dziewin, Jurcz, Krzyżowa, Lasowice, Parszowice, Przychowa, Redlice, Ręszów, Sitno, Turów, Tymowa, Wielowieś i Zaborów.

W dziedzinie sportu i rekreacji aktywnie działają w gminie związki, kluby i stowarzyszenia, które umożliwiają jej mieszkańcom uprawianie różnych dyscyplin sportowych. Należą do nich: Miejski Klub Sportowy „Odra” Ścinawa, Ludowy Zespół Sportowy „Czarni” Dziewin, Ludowy Klub Sportowy „Sparta” Parszowice, „Viktoria” Tymowa, Stowarzyszenie Sportowe Klub Piłkarski „Grom-Gromadzyń”, Klub Karate Goju Ryu Shuseikan Poland, Klub Sportowy „Start” Ścinawa oraz Stowarzyszenie osób z pozytywną energią „Ścinawska grupa nordic walking” Ścinawa.

Organizacje sportowe są organizatorami i współorganizatorami lokalnych imprez sportowych, m.in. turniejów piłki nożnej i siatkowej. Drużyny sportowe i indywidualni sportowcy z gminy biorą także udział w zawodach sportowych organizowanych na terenie powiatu i województwa.

Do ważniejszych wydarzeń sportowych organizowanych w gminie należy doroczny Europejski Tydzień Sportu dla Wszystkich, w ramach którego jednostki organizacyjne gminy, stowarzyszenia oraz mieszkańcy uczestniczą w licznych zawodach, sportowych turniejach i zabawach ruchowych. Głównym celem imprez jest aktywizacja ruchowa mieszkańców gminy i zachęcanie ich do aktywnego trybu życia. Organizatorami turniejów są m.in.: Szkoła Podstawowa nr 3 w Ścinawie, Szkoła Podstawowa w Tymowej, Gimnazjum Publiczne w Ścinawie, Przedszkole Publiczne w Ścinawie, Centrum Turystyki i Kultury w Ścinawie oraz oddziały przedszkolne w Tymowej i Zaborowie, Klub Piłkarski „Odra” Ścinawa, Stowarzyszenie Sportowe Klub Piłkarski Grom-Gromadzyń – Wielowieś oraz Stowarzyszenie Osób z pozytywną Energią „Ścinawska Grupa Nordic Walking”.

W gminie znajduje się kilkanaście obiektów sportowych i rekreacyjnych, m.in. stadion miejski, basen, boiska sportowe (w tym wielofunkcyjne) oraz sale sportowe i gimnastyczne. Ich wykaz zawiera poniższa tabela.

Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa obiektu	adres obiektu
1.	Basen odkryty „Wodnik”	ul. Królowej Jadwigi, 59-330 Ścinawa
2.	Stadion sportowy	ul. Sportowa 16, 59-330 Ścinawa
3.	Boisko sportowe	Parszowice, 59-330 Ścinawa
4.	Boisko sportowe	Dziewin, 59-330 Ścinawa
5.	Boisko sportowe	Sitno, 59-330 Ścinawa
6.	Boisko sportowe	Wielowieś, 59-330 Ścinawa
7.	Boisko wielofunkcyjne do gry w piłkę nożną, ręczną i do kosza	Gimnazjum Publiczne im. Mikołaja Kopernika, ul. Lipowa 1, 59-330 Ścinawa
8.	Sala sportowa przystosowana do gry w piłkę nożną, ręczną, siatkową, do kosza i unihokeja	Gimnazjum Publiczne im. Mikołaja Kopernika, ul. Lipowa 1, 59-330 Ścinawa
9.	Boisko sportowe „Orlik” 2012	Szkoła Podstawowa im. Orłąt Lwowskich w Tymowej, Tymowa 71, 59-330 Ścinawa
10.	Sala gimnastyczna	Szkoła Podstawowa im. Orłąt Lwowskich w Tymowej, Tymowa 71, 59-330 Ścinawa
11.	Kompleks boisk sportowych (boisko uniwersalne, boisko do koszykówki, boisko do siatkówki, bieżnia, tor do skoku w dal)	Szkoła Podstawowa nr 3 w Ścinawie, ul. Królowej Jadwigi 9, 59-330 Ścinawa
12.	Duża sala gimnastyczna	Szkoła Podstawowa nr 3 w Ścinawie, ul. Królowej Jadwigi 9, 59-330 Ścinawa

13.	Mała sala gimnastyczna	Szkoła Podstawowa nr 3 w Ścinawie, ul. Królowej Jadwigi 9, 59-330 Ścinawa
14.	Sala gimnastyki korekcyjnej	Szkoła Podstawowa nr 3 w Ścinawie, ul. Królowej Jadwigi 9, 59-330 Ścinawa
15.	Boisko przy oddziale przedszkolnym w Zaborowie	Zaborów 75, 59-330 Ścinawa
16.	Boisko sportowe w Tymowej	Tymowa 71, 59-330 Ścinawa

Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Ścinawie.

Miasto i Gmina Ścinawa posiada znaczne walory turystyczne wynikające zarówno z urokliwych krajobrazów, jak i zasobów kultury materialnej. Przez teren gminy wiodą liczne turystyczne szlaki rowerowe – odcinek niebieskiego rowerowego szlaku Odry łączącego Wrocław z Głogowem, prowadzący przez Jurcz, Grzybów, Dziewin, Krzyżową, Ścinawę, Przychowę i Buszkowice oraz szlak łącznikowy Ścinawa – Iwno, szlaki kajakowe – Lubiąż – Ścinawa (o długości 22 km) oraz Ścinawa – Chobienia (o długości 18 km), a także ścieżki przyrodnicze – „Łęgi okolic Dziewina” (o długości 10 km) i „Ścinawskie Bagna” (o długości 1,8 km).

Szczególny obiekt na kulturalno-turystycznej mapie gminy stanowi Ekomuzealna „Wieś Rybacka w Dziewinie” – muzeum bez murów, gdzie przenikają się przyroda, kultura i historia prezentowane wspólnie, w miejscu ich pierwotnego występowania. Ekomuzeum w Dziewinie nawiązuje do dawnych tradycji rybactwa śródlądowego na rzece Odrze, życia i zwyczajów dawnych mieszkańców rybackiej osady, a charakter miejsca przedstawiony jest głównie w postaci rzeźb i obrazów. Ekomuzeum znajduje się na obszarze łęgów odrzańskich i objęte jest programem Natura 2000. Na jego terenie występują niezliczone gatunki fauny i flory, a dziewiczy przyrodniczo obszar spełnia również funkcje turystyczne, zachęcając do wędrówek, wędkowania, podglądania przyrody i czynnego wypoczynku. Koordynowaniem działalności Ekomuzeum zajmuje się Stowarzyszenie Aktywny Dziewin.

7. OPIEKA ZDROWOTNA I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W 2014 roku w Mieście i Gminie Ścinawa funkcjonowały 2 publiczne zakłady opieki zdrowotnej, prowadzonych było 10 prywatnych praktyk lekarskich (w tym 4 praktyki stomatologiczne) oraz działały 3 apteki. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Miejsko-Gminny Zespół Zakładów Opieki Podstawowej w Ścinawie	ul. Jagiełły 2, 59-330 Ścinawa
2.	Ośrodek Badawczo-Naukowo-Dydaktyczny Chorób Otepiennych im. Księdza Henryka Kardynała Gulbinowicza –Ośrodek Alzheimerowski Sp. z o.o. w Ścinawie	ul. Jana Pawła II 12, 59-330 Ścinawa
3.	Gabinet stomatologiczny w Ścinawie	ul. Jagiełły 2, 59-330 Ścinawa
4.	Gabinet stomatologiczny w Ścinawie	ul. Jagiełły 2, 59-330 Ścinawa
5.	Gabinet stomatologiczny w Ścinawie	ul. Jagiełły 2, 59-330 Ścinawa
6.	Gabinet okulistyczny w Ścinawie	ul. Jagiełły 2, 59-330 Ścinawa
7.	Poradnia „Dobry Dietetyk” w Ścinawie	ul. Jagiełły 2, 59-330 Ścinawa
8.	Gabinet Internistyczny z Diagnostyką USG w Ścinawie	ul. Słowackiego 10, 59-330 Ścinawa
9.	Prywatny Gabinet Lekarski w Ścinawie	ul. Klonowa 7, 59-330 Ścinawa
10.	Prywatny Gabinet kardiologiczny w Ścinawie	ul. Rynek 9, 59-330 Ścinawa
11.	Prywatny Gabinet ginekologiczny w Ścinawie	ul. Rynek 9, 59-330 Ścinawa
12.	Prywatny Gabinet Stomatologiczny w Ścinawie	ul. Orla 1, 59-330 Ścinawa
13.	Apteka „Panaceum” w Ścinawie	ul. Jagiełły 2, 59-330 Ścinawa
14.	Apteka „Lawendowa” w Ścinawie	ul. Rynek 13, 59-330 Ścinawa
15.	Apteka „Prima” w Ścinawie	ul. Szeroka 6, 59-330 Ścinawa

Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Ścinawie.

Miejsko-Gminny Zespół Zakładów Opieki Podstawowej w Ścinawie świadczy usługi medyczne od poniedziałku do piątku, od 8⁰⁰ do 18⁰⁰ oraz w soboty i niedziele, od 9⁰⁰ do 12⁰⁰. Ich zakres obejmuje: podstawową opiekę zdrowotną, specjalistyczne porady ambulatoryjne, ambulatoryjną rehabilitację leczniczą oraz prowadzenie sklepu zaopatrzenia ortopedycznego. W ramach podstawowej opieka zdrowotnej funkcjonują: Poradnia ogólna, Poradnia dla dzieci chorych i zdrowych, Punkt szczepień, Gabinet zabiegowo-diagnostyczny,

Gabinet pielęgniarstwa środowiskowej rodzinnej, Gabinet położnej środowiskowej rodzinnej, Punkt Poboru Materiału Diagnostycznego, Pracownia EKG i Pracownia Ultrasonograficzna. Z kolei do poradni specjalistycznych należą: Poradnia Ginekologiczno-Położnicza, Poradnia Neurologiczna, Poradnia Chirurgiczna, Poradnia Ortopedyczna – Pracownia RTG, Poradnia Laryngologiczna, Poradnia Dermatologiczna, Poradnia Onkologiczna oraz Poradnia Zdrowia Psychicznego.

Usługi świadczone w powyższych poradniach, gabinetach, punktach i pracowniach są finansowane z Narodowego Funduszu Zdrowia we Wrocławiu. Ponadto istnieje możliwość skorzystania z odpłatnych świadczeń medycznych dla pacjentów niezadeklarowanych w Ośrodku oraz z usług nie objętych kontraktem z Funduszem. Są one udzielane w ramach: Poradni Ginekologiczno-Położniczej, Poradni Kardiologicznej, Poradni Okulistycznej, Poradni Neurologicznej, Poradni Chirurgicznej, Poradni Ortopedycznej, Poradni Laryngologicznej, Poradni Alergologicznej, Poradni Dermatologicznej, Poradni Reumatologicznej, Poradni Medycyny Pracy, Poradni Zdrowia Psychicznego, Poradni Diabetologicznej, Poradni Onkologicznej oraz obejmują: szeroki zakres badań laboratoryjnych i zabiegów rehabilitacyjnych, masażu leczniczego i odnowy biologicznej oraz iniekcje, wlewy dożyłne, USG, EKG, RTG itp.

W Ośrodku Badawczo-Naukowo-Dydaktycznym Chorób Otępiennych – Ośrodku Alzheimerowskiego Sp. z o.o. w Ścinawie funkcjonują dwa oddziały (neurologiczny i psychogeriatryczny) oraz dwie poradnie (neurologiczna i psychogeriatryczna). Na oddziały trafiają osoby zakwalifikowane w poradniach Ośrodka. Placówka zapewnia kompleksową diagnostykę (neurologiczną, psychiatryczną, neuropsychologiczną i internistyczną), która pozwala na holistyczną ocenę stanu chorego i wybór optymalnego leczenia. Hospitalizacja umożliwia obserwację i obiektywną ocenę zachowania pacjenta w sytuacjach niepełnego lub niemiernodajnego wywiadu zbieranego od opiekunów. Leczenie szpitalne pozwala na kontrolę farmakoterapii – obserwowanie jej efektów i działań niepożądanych.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2013-2014 liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej była wyższa niż w 2012 roku. W 2012 roku wyniosła 38.657, rok później 41.826, a w 2014 roku 41.561. Jednocześnie zmieniła się liczba porad udzielonych w gminie w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. W 2012 roku wyniosła 53.576, rok później 56.330, a w 2014 roku 55.488.

Świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych dla mieszkańców gminy realizują: Miedziowe Centrum Zdrowia S.A. w Lubinie (ul. Skłodowskiej-Curie 54, 59-301 Lubin) oraz Regionalne Centrum Zdrowia w Lubinie (ul. gen. Józefa Bema 5-6, 59-300 Lubin).

W ramach Miedziowego Centrum Zdrowia S.A. w Lubinie działa: 8 oddziałów (oddział intensywnej terapii, oddział chorób wewnętrznych, oddział diabetologiczny, oddział okulistyczny, oddział kardiologiczny, oddział gastroenterologiczny, oddział onkologiczny, oddział otolaryngologiczny), zakład diagnostyki laboratoryjnej, zakład diagnostyki obrazowej, przychodnia podstawowej opieki zdrowotnej, przychodnia specjalistyczna oraz pracownia angiografii i hemodynamiki. W skład Centrum wchodzi również przychodnie działające w Legnicy, Głogowie, Rudnej i Chobieni.

Z kolei w ramach Regionalnego Centrum Zdrowia w Lubinie funkcjonuje 11 oddziałów (oddział anestezjologii i intensywnej terapii, oddział rehabilitacyjny, oddział reumatologiczny, oddział położniczo-ginekologiczny, oddział neonatologiczny z pododdziałem patologii noworodka, oddział pediatriczny, oddział chirurgii urazowo-ortopedycznej, oddział chirurgii onkologicznej, oddział chirurgii ogólnej, oddział chorób wewnętrznych z pododdziałem pulmonologicznym, oddział chorób wewnętrznych z pododdziałem alergologicznym), zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, hospicjum stacjonarne, poradnia podstawowej opieki zdrowotnej i poradnie specjalistyczne (chirurgii ogólnej, chorób wewnętrznych, ginekologiczno-położnicza, leczenia bólu, medycyny paliatywnej, medycyny pracy, medycyny sportowej, neonatologiczna, okulistyczna, okulistyczna dla dzieci, onkologiczna, otolaryngologiczna, pediatriczna, podstawowej opieki zdrowotnej, preluksacyjna, pulmonologiczna, rehabilitacyjna, reumatologiczna, urazowo-ortopedyczna, wad postawy), a także pracownie (endoskopii, tomografii komputerowej, USG, RTG).

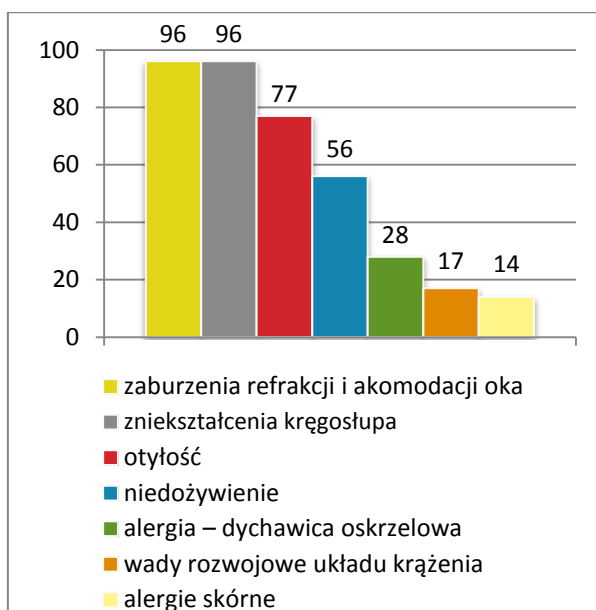
Informacji na temat stanu zdrowia mieszkańców gminy dostarczają dane przekazane przez Miejsko-Gminny Zespół Zakładów Opieki Podstawowej w Ścinawie. Wynika z nich, że w 2014 roku z powodu chorób przewlekłych pod opieką czynną lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej pozostawało 282 dzieci i młodzieży oraz 814 osób dorosłych. Najczęściej stwierdzanymi u osób w wieku przedprodukcyjnym schorzeniami były: zaburzenia refrakcji i akomodacji oka oraz zniekształcenia kręgosłupa (po 96 przypadków), otyłość (77), niedożywienie (56), alergia – dychawica oskrzelowa (28), wady rozwojowe układu krążenia (17), alergie skórne (14), upośledzenie umysłowe (7) oraz choroby tarczycy i alergie

pokarmowe (po 5). Z kolei u osób dorosłych najczęściej odnotowywano choroby układu krążenia (654 przypadki), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (204), cukrzycę (103), przewlekły nieżyt oskrzeli – dychawicę oskrzelową (82), choroby tarczycy (68), przewlekłe choroby układu trawiennego (49), choroby obwodowego układu nerwowego (48), nowotwory (16) i niedokrwistość (12).

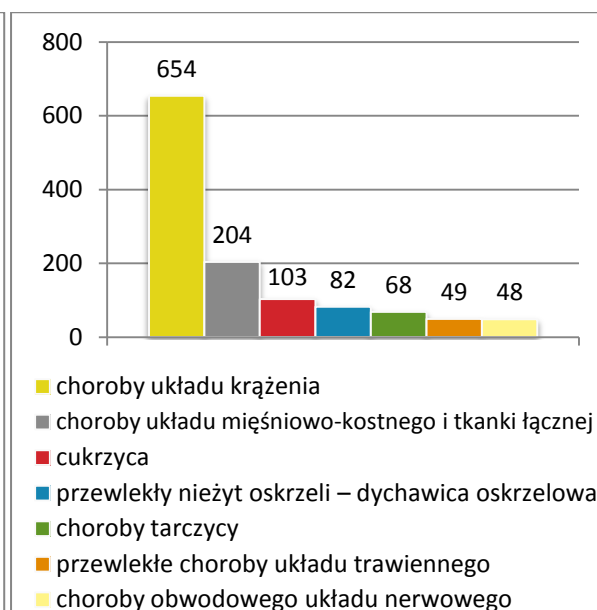
Na koniec 2014 roku łączna liczba osób zadeklarowanych do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w ww. placówkach wynosiła 8.498, w tym 1.552 dzieci i 6.946 osób dorosłych.

Dane szczegółowe na temat schorzeń najczęściej stwierdzanych u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 20. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2014 roku

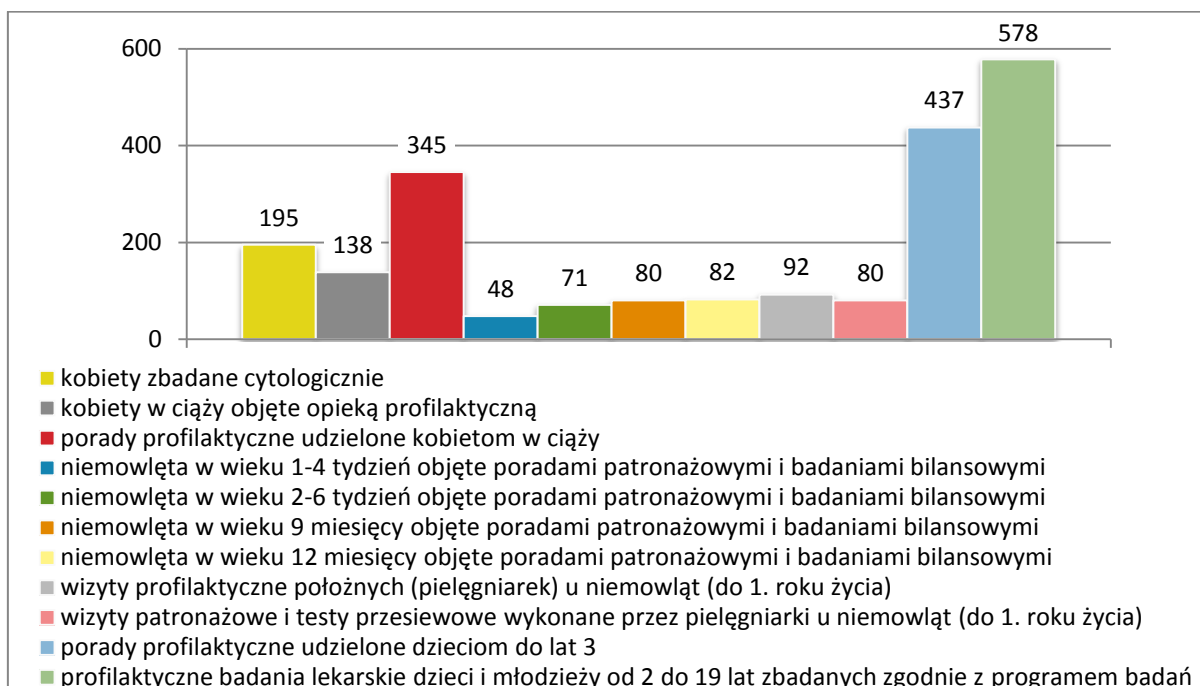

Wykres 21. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2014 roku

Źródło danych: Miejsko-Gminny Zespół Zakładów Opieki Podstawowej w Ścinawie.

W analizowanym roku Miejsko-Gminny Zespół Zakładów Opieki Podstawowej w Ścinawie sprawował także opiekę profilaktyczną nad matką i dzieckiem. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 22. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2014 roku

Źródło danych: Miejsko-Gminny Zespół Zakładów Opieki Podstawowej w Ścinawie.

W 2014 roku badaniom cytologicznym poddano 195 kobiet, a opieką profilaktyczną objęto 138 kobiet w ciąży, którym udzielono 345 porad. Poradom patronażowym i badaniami bilansowym (w tym przesiewowym) poddano 48 niemowląt od 1 do 4 tygodnia życia, 71 niemowląt od 2 do 6 miesiąca życia, 80 niemowląt w 9 miesiącu życia i 82 niemowlęta w 12 miesiącu życia. Liczba wizyt profilaktycznych położnych (pielęgniarek) oraz wizyt patronażowych pielęgniarek i testów przesiewowych u niemowląt do 1. roku życia wyniosła odpowiednio 92 i 80. Z porad profilaktycznych korzystały również dzieci do lat 3 (udzielono 437 takich porad), natomiast profilaktycznym badaniom lekarskim poddano 578 dzieci i młodzieży w wieku od 2 do 19 lat.

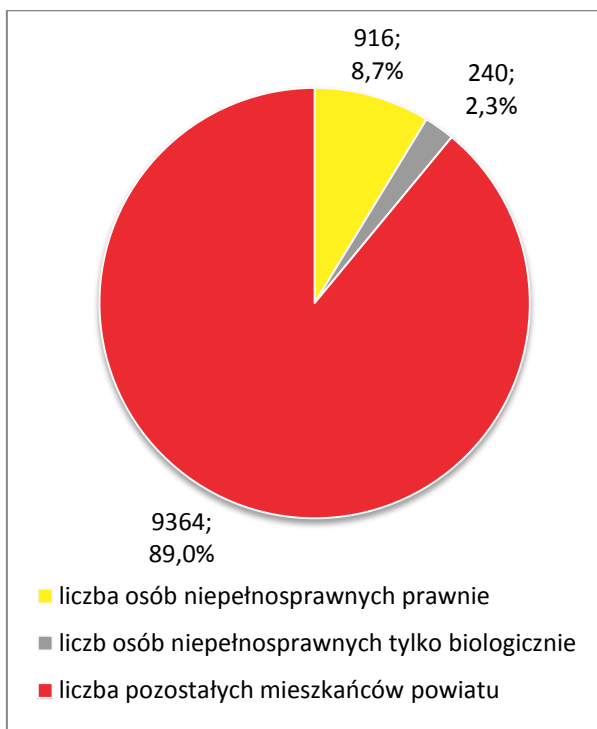
Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

Jedynym, pełnym źródłem informacji, które pozwala ustalić liczbę osób dotkniętych niepełnosprawnością oraz dokonać ich charakterystyki, są narodowe spisy powszechne. W poniżej zamieszczonej diagnozie sytuacji tej grupy ludności Miasta i Gminy Ścinawa wykorzystano dane z ostatniego spisu przeprowadzonego w 2011 roku.

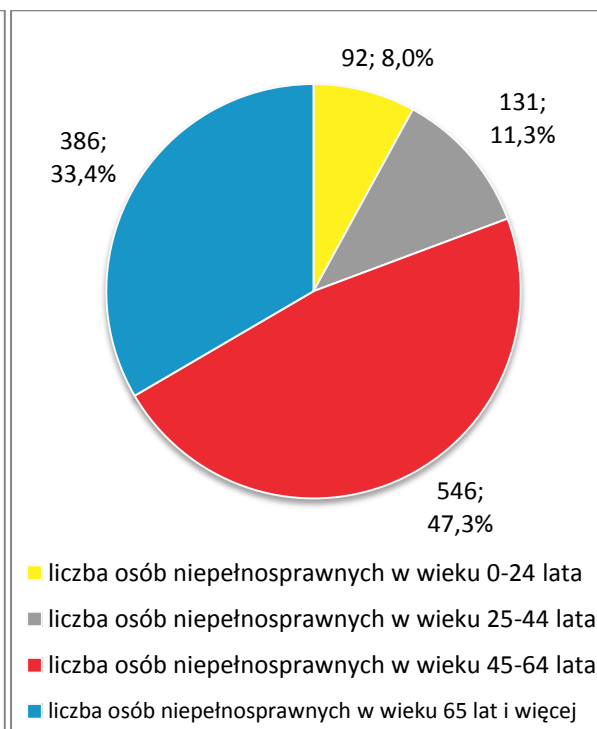
Według danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań, w 2011 roku w Mieście i Gminie Ścinawa mieszkało 1.156 osób niepełnosprawnych. Wśród nich większość stanowiły kobiety (657 osób, tj. 56,8%) oraz osoby niepełnosprawne prawnie (916 osób, tj. 79,2%), czyli takie, które w czasie badania posiadały odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony. Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały odpowiedniego orzeczenia, ale odczuwały ograniczenie zwykłych (podstawowych) czynności życiowych odpowiednich dla ich wieku, stanowiły grupę 240 osób (20,8%).

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy wynosił 11%, a w ich strukturze wiekowej dominowały osoby w wieku 45-64 lata (546 osób, tj. 47,3%) oraz 65 lat i więcej (386 osób, tj. 33,4%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2011 roku

Wykres 24. Osoby niepełnosprawne w gminie według grup wieku w 2011 roku

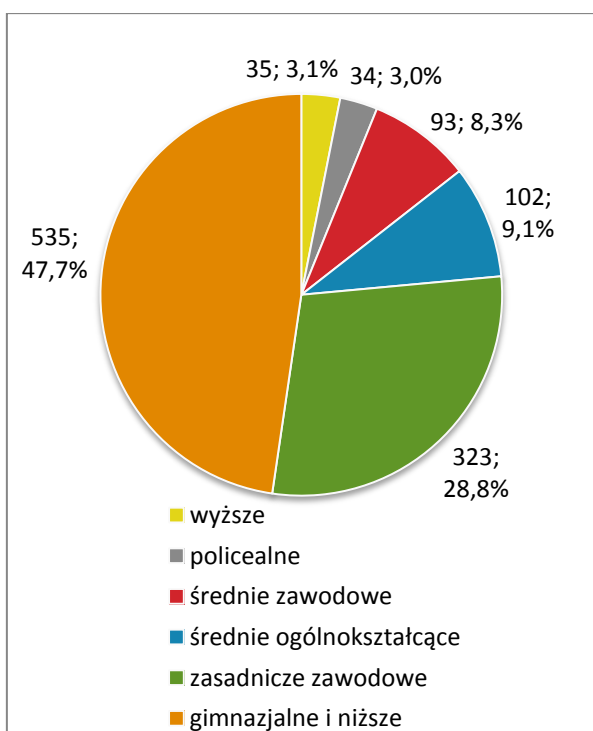
Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011.

Osoby niepełnosprawne będące w wieku do 24 lat stanowiły 3% ogółu ludności gminy będącej w tej grupie wieku w 2011 roku. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w każdej kolejnej grupie wiekowej był większy. W gronie osób w wieku 25-44 i 45-64 lata oraz 65 lat i więcej wynosił on bowiem odpowiednio 4,3%, 17,4% oraz 31,6%.

Na poziom uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym ma wpływ nie tylko rodzaj i stopień niepełnosprawności czy wiek, ale również posiadane wykształcenie, a co za tym idzie przygotowanie zawodowe. W 2011 roku wśród mieszkańców gminy w wieku 13 lat i więcej dotkniętych niepełnosprawnością największe grupy stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (535 osób, tj. 47,6%) oraz zasadniczym zawodowym (323 osoby, tj. 28,8%). Niski poziom wykształcenia w znaczący sposób utrudniał osobom niepełnosprawnym znalezienie i utrzymanie zatrudnienia. Potwierdzają to dane dotyczące ich statusu na rynku pracy, z których wynika, że zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością była bierna zawodowo (941 osób, tj. 84,5%).

Dane szczegółowe na temat poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych z gminy oraz ich aktywności ekonomicznej przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 25. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2011 roku

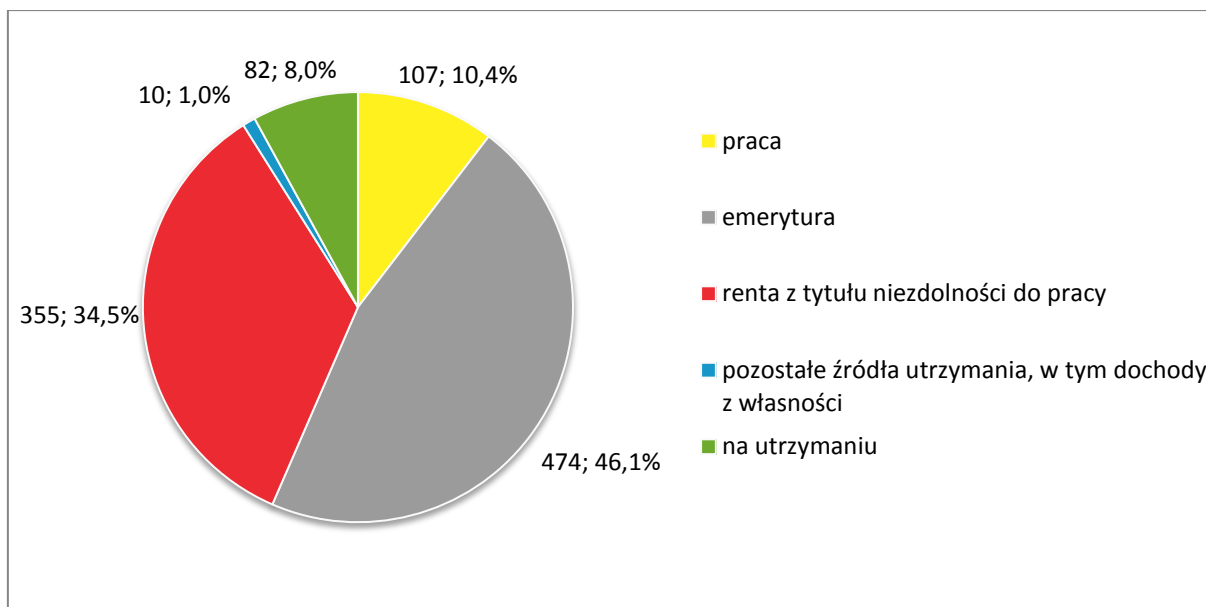
Wykres 26. Osoby niepełnosprawne w wieku 15 lat i więcej w gminie według statusu na rynku pracy w 2011 roku

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011.

Posiadane przez osoby niepełnosprawne wykształcenie wpływało nie tylko na ich aktywność zawodową, ale także na ich źródła utrzymania. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 27. Osoby niepełnosprawne w gminie według głównych źródeł utrzymania w 2011 roku

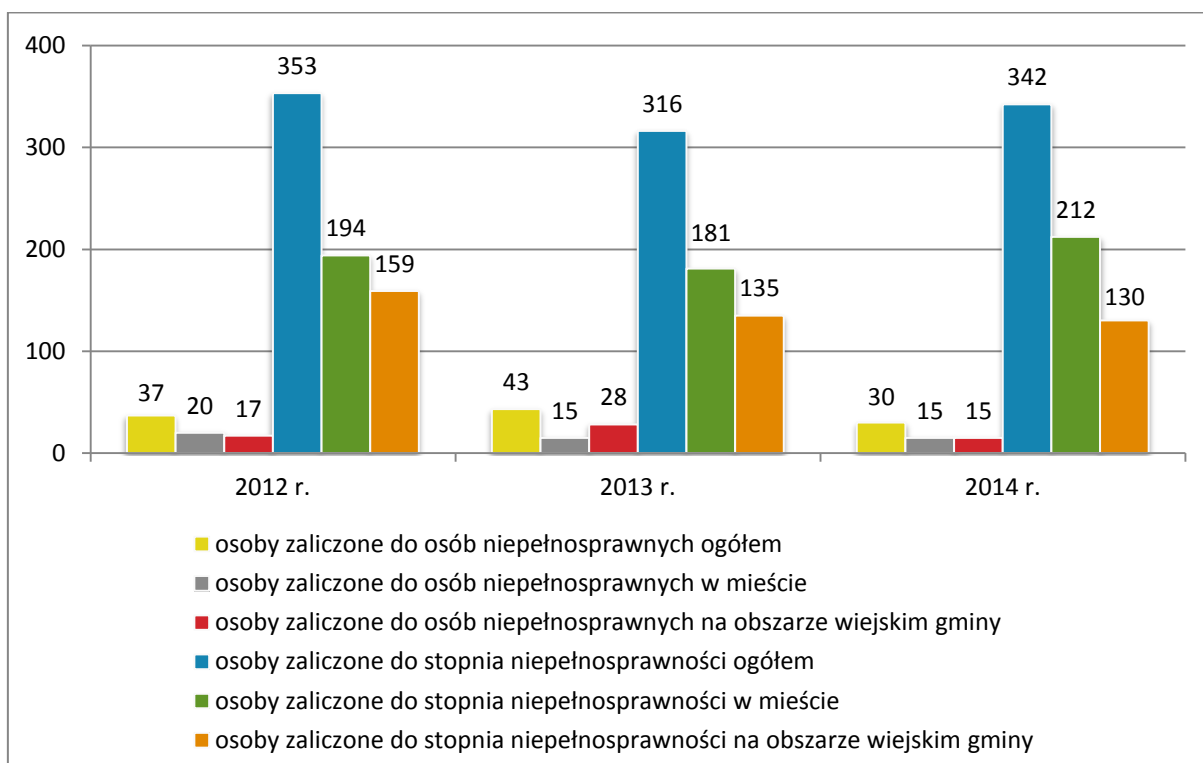

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011.

W 2011 roku zdecydowana większość spośród 1.156 osób niepełnosprawnych w gminie utrzymywała się z emerytury (474 osoby, tj. 46,1%) i renty z tytułu niezdolności do pracy (355 osób, tj. 34,5%). Jednocześnie co dziesiąta osoba dotknięta niepełnosprawnością utrzymywała się z pracy (107 osób, tj. 10,4%), a na utrzymaniu innych pozostawały 82 osoby niepełnosprawne (8%).

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców Miasta i Gminy Ścinawa zajmuje się Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lubinie. Według jego danych, w latach 2012-2014 liczba wydanych mieszkańcom gminy orzeczeń o niepełnosprawności (dla dzieci do 16 roku życia) ulegała wahaniom (37 w 2012 r., 43 w 2013 r., 30 w 2014 r.), podobnie jak liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16 roku życia; 353 w 2012 r., 316 w 2013 r., 342 w 2014 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie z uwzględnieniem podziału gminy na miasto i obszar wiejski przedstawia poniższy wykres.

Wykres 28. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZOON w Lubinie do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2012-2014

Źródło danych: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lubinie.

8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmażonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

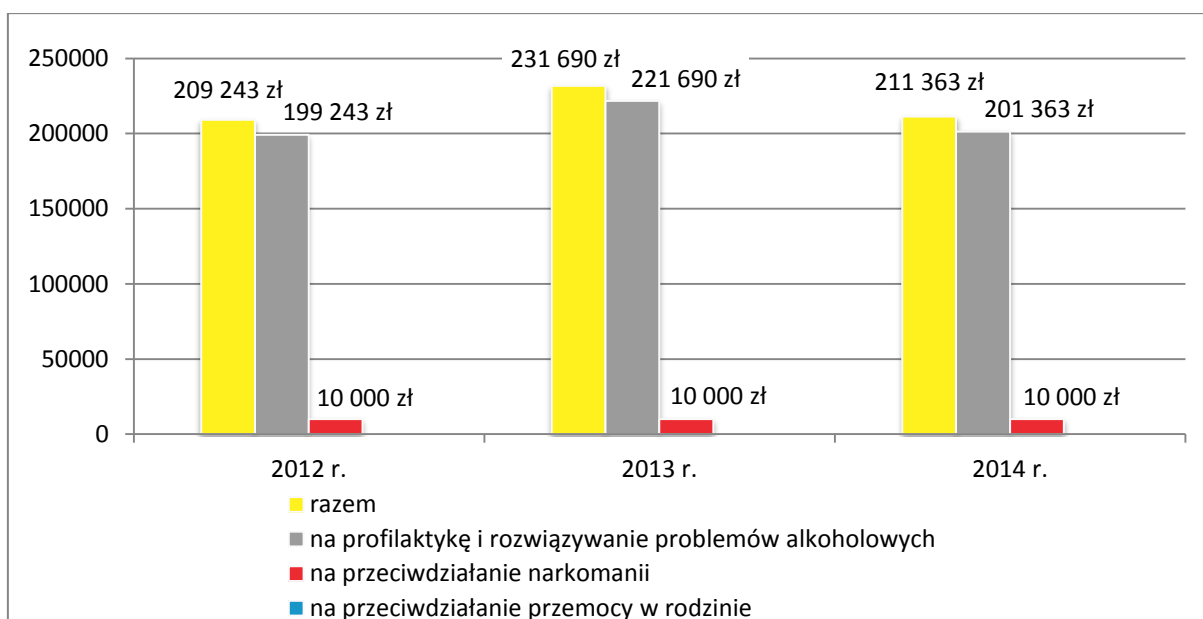
Dane zamieszczone w powyższym zestawieniu pozwalają określić szacunkową liczbę mieszkańców Miasta i Gminy Ścinawa dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. Z wyliczeń wynika, że na jej terenie żyje ok. 206 osób uzależnionych od alkoholu (2% populacji), ok. 412 osób współuzależnionych (4% populacji), 515-721 osób pijących szkodliwie alkohol (5-7% populacji), ok. 412 dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym (4% populacji) oraz ok. 549 ofiar przemocy domowej w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym. Analizując powyższe dane należy mieć świadomość, iż nie odzwierciedlają one w pełni rzeczywistej skali problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania

przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w Mieście i Gminie Ścinawa w latach 2012-2014.

Wykres 29. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2012-2014

Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Ścinawie.

W latach 2012-2014 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie ulegała wahaniom (209.243 zł w 2012 r., 231.690 zł w 2013 r., 211.363 zł 2014 r.). Wpływ na to miała zmieniająca się pula środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych. Należy dodać, że w analizowanym okresie w budżecie nie uwzględniano osobnych środków na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz integracją społeczną osób uzależnionych w Mieście i Gminie Ścinawa należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Do jej ustawowych zadań należy m.in.: podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie

napojów alkoholowych oraz kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych.

Wybrane dane dotyczące działań podejmowanych przez Komisję, a także lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2012-2014

	2012 r.	2013 r.	2014 r.
limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych uchwalony przez Radę Miejską	70	70	70
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	42	37	43
liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	108	117	114
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	27	117	39
liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeprowadzonych przez GKRPA	3	0	3
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy	13	12	8
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące	10	7	33
liczba otrzymanych przez GKRPA wniosków o wszczęcie postępowania wobec osoby nadużywającej alkoholu	47	27	33
liczba osób, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	9	6	9
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	12	6	9

Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Ścinawie.

W latach 2012-2014 uchwalony przez Radę Miejską limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie był taki sam w każdym roku (70), a liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych była na zbliżonym poziomie (42 w 2012 r., 37 w 2013 r., 43 w 2014 r.). Liczba przeprowadzonych w nich przez GKRPA kontroli była niewielka (po 3 w 2012 i 2014 r.).

W latach 2013-2014 liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych była nieco wyższa niż w 2012 roku (108 w 2012 r., 117 w 2013 r., 114 w 2014 r.), natomiast liczba wydanych zezwoleń ulegała znacznym wahaniom (27 w 2012 r., 117 w 2013 r., 39 w 2014 r.). Znaczny wzrost liczby wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2013 roku wynikał ze wznowienia większości zezwoleń, którym w roku tym kończyła się ważność. Zezwolenia są wydawane na okres 3 lat, a zatem co trzy lata ich liczba jest znacznie większa niż rok wcześniej.

W latach 2012-2014 liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy była podobna (13 w 2012 r., 12 w 2013 r., 8 w 2014 r.), z kolei liczba osób, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące, znacznie wzrosła w 2014 roku (10 w 2012 r., 7 w 2013 r., 33 w 2014 r.).

W analizowanym okresie GKRPA zabiegała także o zobowiązanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego. W tym celu podejmowała kroki zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień, rozpatrując wnioski o wszczęcie postępowania wobec osoby nadużywającej alkoholu (47 w 2012 r., 27 w 2013 r., 33 w 2014 r.) oraz występując do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (wobec 9 osób w 2012 r., 6 w 2013 r. i 9 w 2014 r.). W latach 2012-2014 liczba osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA, ulegała wahaniom (12 w 2012 r., 6 w 2013 r., 9 w 2014 r.).

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy ogrywają: działające w Ścinawie – Punkt Konsultacyjno- Informacyjny ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przemocy w Rodzinie, Grupa AA, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisariat Policji, Miejsko-Gminny Zespół Zakładów Opieki Podstawowej, a także placówki oświatowe oraz Świetlice Terapeutyczne w Ścinawie, Parszowicach i Zaborowie.

Dane szczegółowe na temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz liczby osób z gminy objętych przez nie wsparciem w 2014 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz liczba osób z gminy objętych przez nie wsparciem w 2014 roku

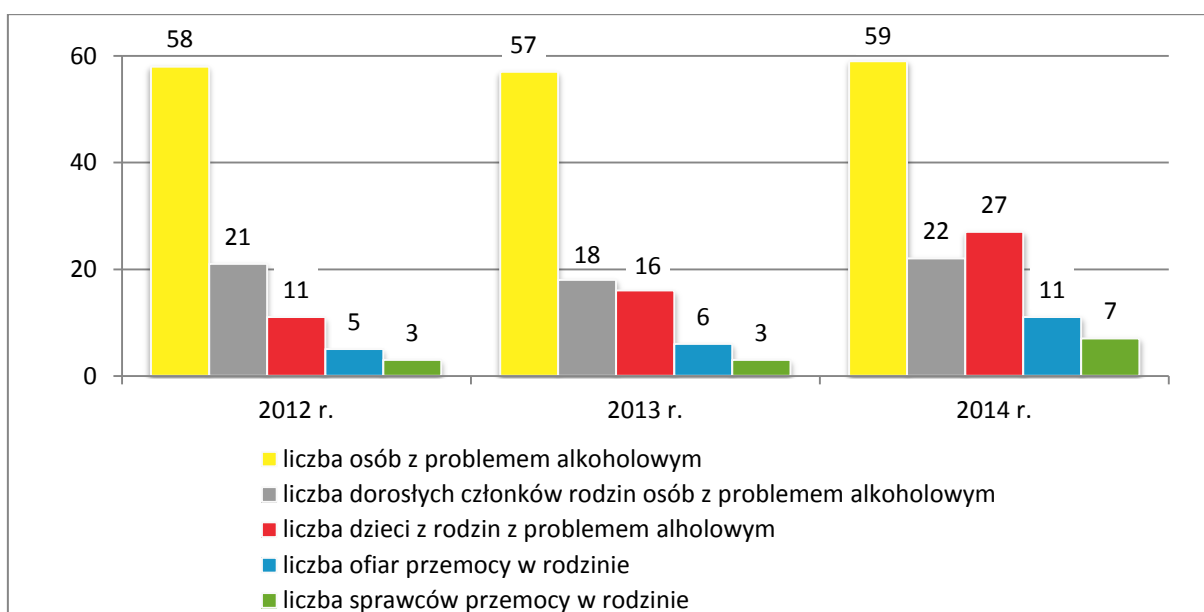
nazwa jednostki	liczba osób z gminy objętych wsparciem w 2014 roku
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ścinawie	33 wnioski
Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przemocy w Rodzinie w Ścinawie	336 porad
Grupa „AA” w Ścinawie	od 4 do 6 osób

Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	34 osoby
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie	z powodu alkoholizmu: 32 osoby w 12 rodzinach, z powodu przemocy w rodzinie: 3 osoby w 1 rodzinie, z powodu narkomanii: 0
Świetlica terapeutyczna w Ścinawie	25 dzieci
Świetlica terapeutyczna w Parszowicach	19 dzieci
Świetlica terapeutyczna w Zaborowie	12 dzieci
Komisariat Policji w Ścinawie	69 przestępstw i 56 wykroczeń popełnionych pod wpływem alkoholu, 12 założonych Niebieskich Kart

Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Ścinawie.

Z danych Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przemocy w Rodzinie w Ścinawie wynika, że w latach 2012-2014 liczba osób, którym udzielono w nim wsparcia psychologicznego zwiększała się z roku na rok (311 w 2012 r., 329 w 2013 r., 336 w 2014 r.). Wśród nich dominowały osoby z problemem alkoholowym (58 w 2012 r. 57 w 2013 r., 59 w 2014 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 30. Osoby objęte wsparciem przez Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przemocy w Rodzinie w Ścinawie w latach 2012-2014

Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Ścinawie.

Z danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ścinawie wynika, że w latach 2012-2014 z roku na rok spadała liczba rodzin objętych wsparciem z powodu alkoholizmu. W 2012 roku pomocą społeczną w związku z tym problemem objęto 27 rodzin liczących 63 osoby, rok później 25 rodzin liczących 58 osób, a w 2014 roku 12 rodzin liczących 32 osoby. Jednocześnie zmniejszała się liczba osób w rodzinach, którym przyznano wsparcie z powodu przemocy w rodzinie (12 osób z 3 rodzin w 2012 r., 6 osób z 3 rodzin w 2013 r., 3 osoby z 1 rodziny w 2014 r.), a narkomania nie była powodem udzielenia pomocy społecznej w analizowanym okresie.

Dane uzyskane z Komisariatu Policji w Ścinawie wskazują, że w latach 2012-2014 liczba przestępstw i wykroczeń popełnionych pod wpływem alkoholu ulegała wahaniom (odpowiednio 63 i 296 w 2012 r., 86 i 432 w 2013 r., 69 i 234 w 2014 r.), liczba podjętych w 2014 roku interwencji w związku z nadużywaniem alkoholu spadła w porównaniu z latami poprzednimi (83 w 2012 r., 93 w 2013 r., 56 w 2014 r.), liczba założonych „Niebieskich Kart” dla ofiar przemocy zwiększała się z roku na rok (2 w 2012 r., 9 w 2013 r., 12 w 2014 r.), a liczba otrzymanych zawiadomień dotyczących używania, posiadania i sprzedaży narkotyków była na podobnym poziomie (4 w 2012 r., po 3 w latach 2013-2014).

Prowadzona w gminie działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie (w szczególności w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych i wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży) obejmuje m.in. organizowanie i realizowanie programów profilaktycznych, prelekcji i pogadarek, spektakli i konkursów profilaktycznych, imprez sportowych, wypoczynku dzieci i młodzieży w czasie ferii zimowych i wakacji, finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych, w tym wyjazdów na basen kryty do Rudnej, udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjno-społecznych, np. ph. „Zachowaj Trzeźwy Umysł” i „Postaw na rodzinę” oraz organizowanie zajęć w świetlicach terapeutycznych.

W 2014 roku w programach profilaktycznych realizowanych w gminie uczestniczyło 400 uczniów i 18 nauczycieli lub wychowawców oraz ponad 250 rodziców, w spektaklach profilaktycznych 100 osób, w imprezach sportowych –300 osób, a w zajęciach w świetlicach terapeutycznych – 70 dzieci, w tym 12 dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.

9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W Mieście i Gminie Ścinawa zjawisko bezdomności jest problemem zauważalnym i na bieżąco monitorowanym. Pomoc osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością świadczy Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie. W 2012 roku Ośrodek objął wsparciem z powodu bezdomności 14 osób, rok później 23 osoby w 17 rodzinach, a w 2014 roku 17 osób w 15 rodzinach.

W razie potrzeby zapewnienia osobom bezdomnym schronienia, Urząd Miasta i Gminy w Ścinawie, w porozumieniu z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, kieruje je do noclegowni i schronisk działających w gminie lub poza jej terenem.

Według danych resortu pracy i polityki społecznej, na terenie województwa dolnośląskiego znajduje się 40 schronisk, ogrzewalni i noclegowni. Mieszkańcy gminy wymagający schronienia kierowani są zazwyczaj do: prowadzonego przez Stowarzyszenie „Monar” Domu Samotnych Matek z Dziećmi w Ścinawie (ul. Mickiewicza 38, 59-330 Ścinawa), Przytuliska dla Najuboższych im. Św. Siostry Faustyny w Żukowicach (67-231 Żukowice 139) oraz dwóch placówek w Lubinie – Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn i Ogrzewalni prowadzonych przez Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta (ul. Parkowa 1, 59-300 Lubin).

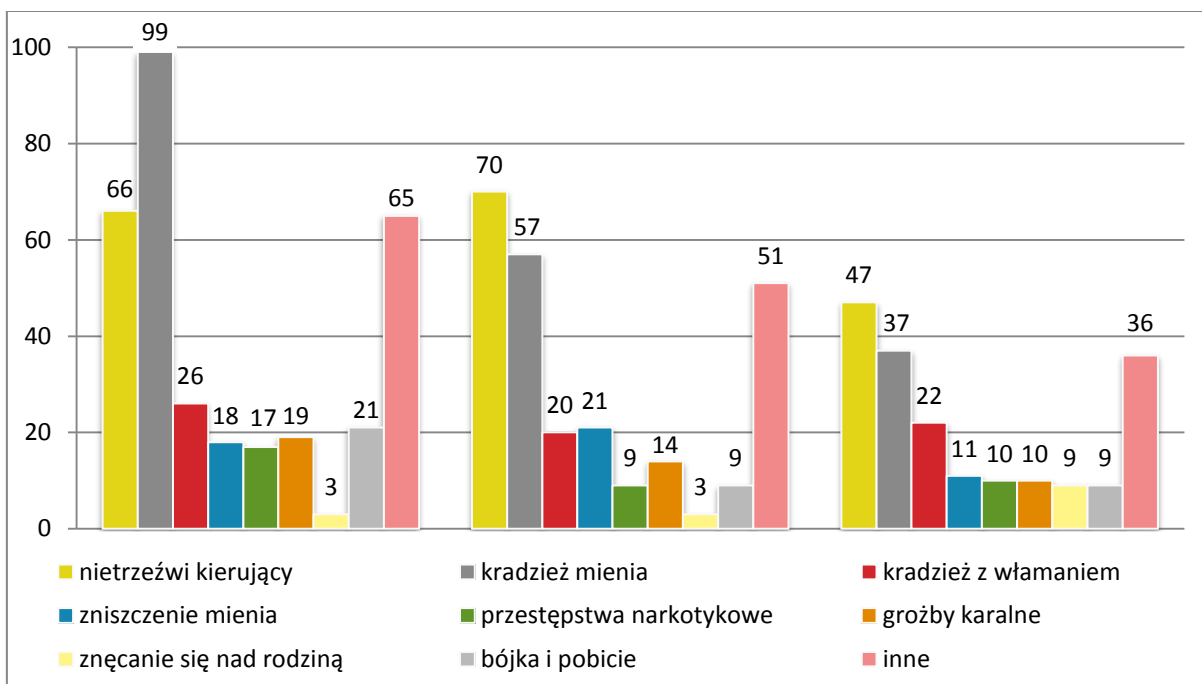
10. PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Według danych Komisariatu Policji w Ścinawie, w 2014 roku na terenie Miasta i Gminy Ścinawa odnotowano 191 przestępstw, tj. o 143 mniej niż w 2012 roku oraz o 63 mniej niż w 2013 roku. Wśród nich dominowały przestępstwa drogowe polegające na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości (47 czynów) oraz kradzieże mienia (37) i kradzieże z włamaniem (22). Dane szczegółowe na temat przestępczości w gminie w latach 2012-2014 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 31. Przestępstwa popełnione w gminie w latach 2012-2014

Źródło danych: Komisariat Policji w Ścinawie.

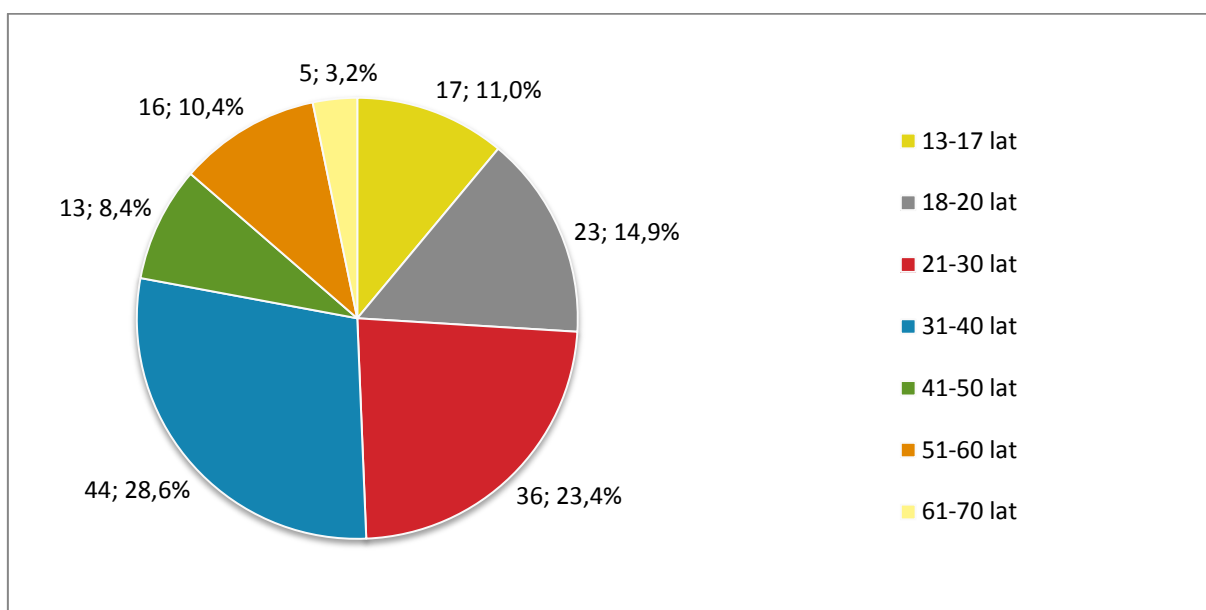
Na przestrzeni lat 2012-2014 wyraźnie zmniejszyła się m.in. liczba kradzieży mienia (z 99 w 2012 r. do 37 w 2014 r.), wzrosła natomiast m.in. liczba przypadków znęcania się nad rodziną (z 3 w 2012 r. do 9 w 2014 r.).

W 2014 roku w przypadku 191 odnotowanych przestępstw ujawniono 154 sprawców. Największe grupy wśród nich stanowiły osoby w wieku 31-40 lat (44 osoby), 21-30 lat (36 osób) oraz 17-21 lat (23 osoby). Najmłodszy sprawcy mieli od 13 do 17 lat (osoby te dopuściły się głównie kradzieży mienia, zniszczenia mienia i kradzieży z włamaniem), a najstarsi 61-70 lat (osoby te popełniły przestępstwa polegające na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości, kradzieży mienia, kradzieży z włamaniem oraz znęcaniu się nad rodziną).

Warto zauważyć, że w latach 2012-2014 wykrywalność sprawców popełnionych przestępstw utrzymywała się na zbliżonym poziomie. W 2012 roku wyniosła ona 81%, rok później 80,5%, a w 2014 roku 80,6%. Na uwagę zasługuje także znaczny spadek wśród sprawców przestępstw liczby osób młodych – w wieku od 13 do 17 lat (37 w 2012 r., 16 w 2013 r., 17 w 2014 r.) oraz od 17 do 21 lat (41 w 2012 r., 38 w 2013 r., 23 w 2014 r.).

Dane szczegółowe na temat struktury wiekowej ujawnionych sprawców przestępstw w gminie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 32. Struktura wiekowa ujawnionych sprawców przestępstw w gminie w 2014 roku

Źródło danych: Komisariat Policji w Ścinawie.

11. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

Główną instytucją wykonującą zadania pomocy społecznej w Mieście i Gminie Ścinawa jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o systemie oświaty oraz ustawa o Karcie Dużej Rodziny.

Realizowane przez Ośrodek zadania z zakresu pomocy społecznej obejmowały w szczególności: prowadzenie postępowań, wydawanie decyzji i wypłaty zasiłków stałych, okresowych, celowych oraz specjalnych celowych, realizację rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, kierowanie do schronisk, sprawianie pogrzebu, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych oraz świadczenie pracy socjalnej.

Podejmując działania statutowe MGOPS współpracuje z innymi instytucjami oraz z organizacjami społecznymi i pozarządowymi. Wśród nich z: Urzędem Miasta i Gminy, Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, placówkami oświatowymi, Centrum Turystyki i Kultury, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejsko-Gminnym Zespołem Zakładów Opieki Podstawowej, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Urzędem Skarbowym, Policją oraz ze Stowarzyszeniem „Monar” Dom Samotnych Matek z Dziećmi.

W 2014 roku kadre Ośrodka stanowiło 9 osób, w tym kierownik, 4 pracowników socjalnych (1 pracownik socjalny zatrudniony był w ramach projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego) i 4 innych pracowników. Na podstawie umów cywilno-prawnych MGOPS zatrudniał także 14 opiekunek domowych, które świadczyły wsparcie osobom wymagającym usług opiekuńczych.

Od 2015 roku Ośrodek spełnia wynikający z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w MGOPS-ie i kwalifikacji pracujących w nim osób przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Kadra MGOPS-u i jej kwalifikacje w 2014 roku

	liczba osób
kadra kierownicza	1
wykształcenie wyższe	1
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	1
pracownicy socjalni	4
w tym: pracownicy socjalni zatrudnieni ze środków EFS-u	1
wykształcenie wyższe	1
wykształcenie średnie	3
specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	2
specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	0
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	0
pozostali pracownicy	4
wykształcenie wyższe	2
wykształcenie średnie	2
wykształcenie inne	0

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie.

Ze wsparcia udzielanego przez MGOPS mogą korzystać osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. W odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 634 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 514 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 674 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 764 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

W latach 2012-2014 wydatki MGOPS na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej zwiększały się z roku na rok (z 4.936.328 zł w 2012 r. do 5.788.850 zł w 2014 r.). Wpływ na to miał m.in. wzrost środków finansowych przeznaczonych na świadczenia rodzinne, zasiłki i pomoc w naturze oraz na składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, na zasiłki stałe, a także na wspieranie rodziny przez asystenta rodziny oraz dzieci w formie dożywiania. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2012 r.	w 2013 r.	w 2014 r.
placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	2.302	30.110
domy pomocy społecznej	255.300	331.603	318.752
rodziny zastępcze	976	1.151	4.545
przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0	0	0
wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	9.375	11.700	29.999
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	3.025.408	3.069.985	3.321.484
składki na ubezpieczenia zdrowotne	52.520	50.687	57.959
zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	331.749	425.205	476.075
zasiłki stałe	356.000	410.584	456.363
Ośrodek Pomocy Społecznej	456.000	399.804	571.997

usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	226.300	249.692	198.210
pozostała działalność, w tym program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	222.700	254.488	323.356
ogółem	4.936.328	5.207.201	5.788.850
w tym w budżecie MGOPS-u	4.936.328	5.207.201	5.667.373

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie.

W 2014 roku liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie, znacznie spadła w porównaniu z latami 2012-2013 (672 w 2012 r., 758 w 2013 r. i 614 w 2014 r.), podobnie jak liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie (1.569 w 2012 r., 1.744 w 2013 r., 925 w 2014 r.).

Uwagę zwracał stosunkowo niski, wśród osób objętych wsparciem, odsetek klientów długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (130 w 2012 r., 143 w 2013 r., 132 w 2014 r.). Ich udział w ogóle odbiorców pomocy społecznej, którym przyznano świadczenie, wynosił: 19,3% w 2012 roku, 18,9% w 2013 roku, 21,5% w 2014 roku.

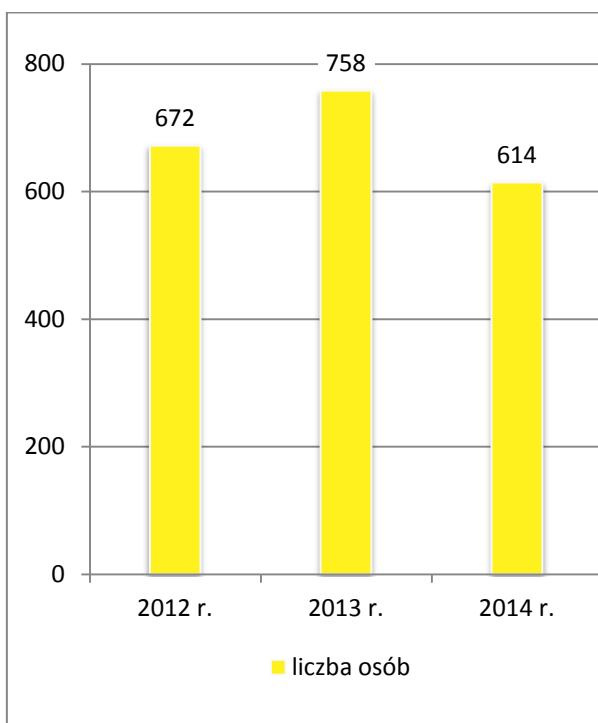
W analizowanym okresie udział osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie, w ogóle mieszkańców gminy, zmieniał się. W 2012 roku wyniósł on 15%, rok później wzrósł do 16,8%, a w 2014 roku spadł do 8,9%.

W latach 2012-2014 liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie pieniężne, ulegała wahaniom (935 w 2012 r., 1.091 w 2013 r., 831 w 2014 r.), podobnie jak liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie niepieniężne (634 w 2012 r., 1.087 w 2013 r., 439 w 2014 r.).

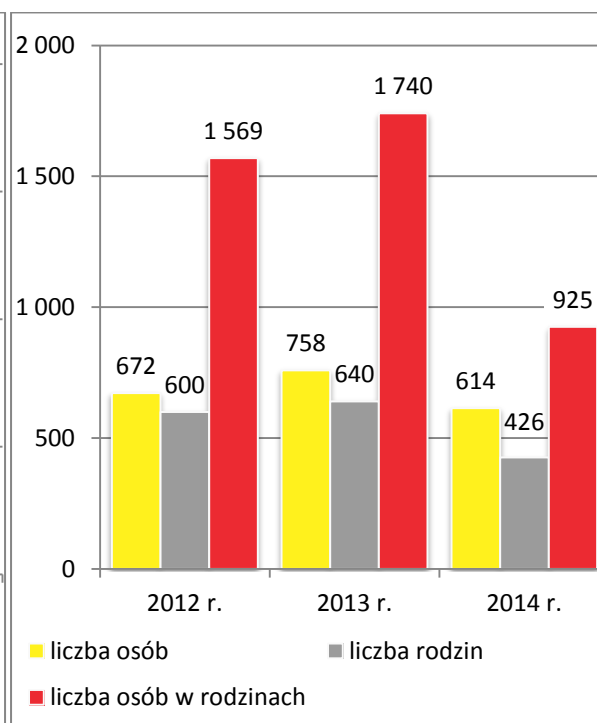
W analizowanym okresie wahaniom ulegała również liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy (600 w 2012 r., 723 w 2013 r., 556 w 2014 r.), podobnie jak liczba osób przebywających w tych rodzinach (1.569 w 2012 r., 1.632 w 2013 r., 1.135 w 2014 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 33. Osoby w gminie, którym w latach 2012-2014 udzielono pomocy i wsparcia

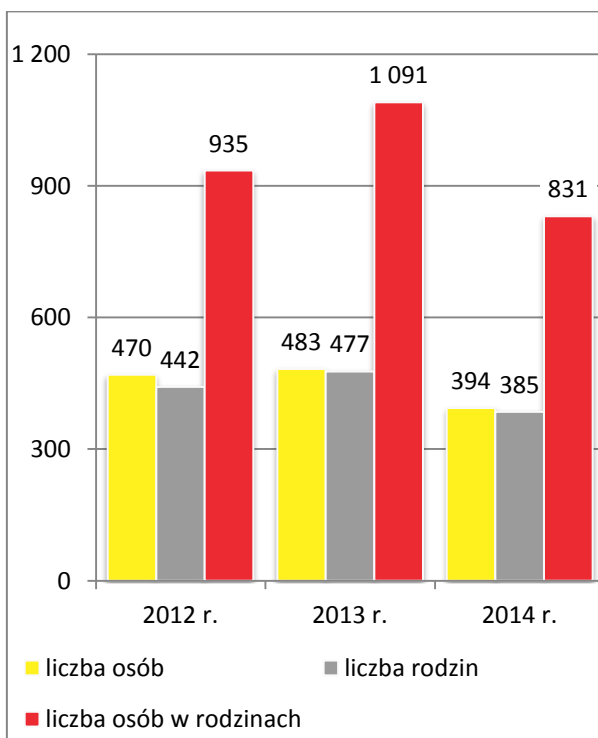

Wykres 34. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2012-2014 przyznano świadczenie

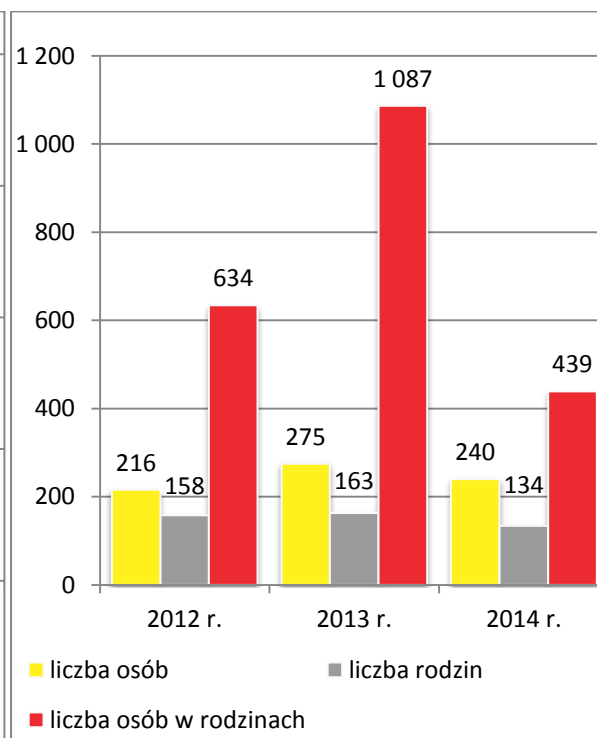

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie.

Wykres 35. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2012-2014 przyznano świadczenie pieniężne

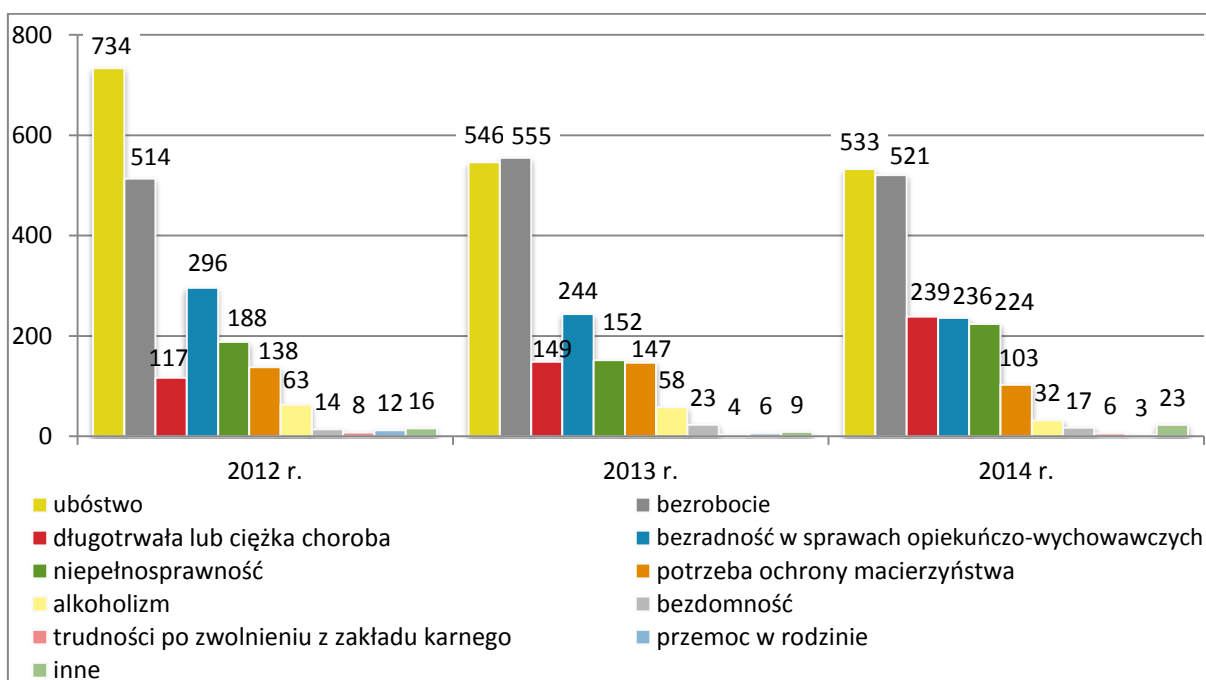
Wykres 36. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2012-2014 przyznano świadczenie niepieniężne

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia MGOPS-u w latach 2012-2014 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny dotknięte ubóstwem i bezrobociem. Dość liczne grono stanowiły również rodziny zmagające się z długotrwałą lub ciężką chorobą, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, niepełnosprawnością oraz wymagające ochrony macierzyństwa. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 37. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Miejsko-Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie.

W latach 2012-2014 liczba beneficjentów pomocy społecznej dotkniętych ubóstwem zmniejszała się z roku na rok (z 734 w 2012 r. do 533 w 2014 r.), z kolei liczba osób w rodzinach zmagających się z bezrobociem ulegała wahaniom (514 w 2012 r., 555 w 2013 r., 521 w 2014 r.).

W analizowanym okresie systematycznie zwiększała się liczba odbiorców wsparcia doświadczających długotrwałej lub ciężkiej choroby (ze 117 w 2012 r. do 239 w 2014 r.), z roku na rok zmniejszała się natomiast liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy w związku z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (z 296 w 2012 r. do 236 w 2014 r.), alkoholizmem (z 63 w 2012 r. do 32 w 2014 r.) oraz przemocą w rodzinie (z 12 w 2012 r. do 3 w 2014 r.).

W 2013 roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, spadła, a w kolejnym roku wzrosła liczba beneficjentów pomocy społecznej dotkniętych niepełnosprawnością (188 w 2012 r., 152 w 2013 r., 224 w 2014 r.). Odwrotna sytuacja miała miejsce w przypadku odbiorców wsparcia wymagających ochrony macierzyństwa (138 w 2012 r., 147 w 2013 r., 103 w 2014 r.) oraz dotkniętych bezdomnością (14 w 2012 r., 23 w 2013 r., 17 w 2014 r.).

Warto dodać, że rok 2015 przyniósł znaczny spadek liczby osób w rodzinach korzystających ze wsparcia MGOPS-u z większości powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, tj. ubóstwa (do 292), bezrobocia (do 164), bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (do 92), niepełnosprawności (do 86), długotrwałej lub ciężkiej choroby (do 74) oraz alkoholizmu (do 19). Jednocześnie wzrosła liczba beneficjentów Ośrodka wymagających ochrony macierzyństwa (do 116) oraz dotkniętych przemocą w rodzinie (do 10).

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez MGOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez MGOPS w latach 2012-2014

formy świadczeń		liczba osób			liczba świadczeń		
		2012 r.	2013 r.	2014 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.
pieniężne	zasilek stały	97	96	99	969	933	1.016
	zasilek okresowy	219	281	246	980	1.082	1.169
	zasilek celowy	154	106	314	X	X	237
	w tym: zasilek celowy przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	0	0	164	0	0	237
niepieniężne	posiłek	216	274	276	57.677	35.211	29.561
	w tym: posiłek przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	216	274	221	57.677	35.211	28.576
	schronienie	0	0	0	0	0	0
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	2	1	3	2	1	3
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	12	14	15	122	168	170

usługi	usługi opiekuńcze	27	36	30	20.842	22.731	23.789
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	2	2	1	960	924	1.056
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0
	poradnictwo specjalistyczne	22*	28*	0*	X	X	X
	praca socjalna	172*	158*	175*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	2*	12*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	15	12	25	X	X	X
indywidualne programy pomocy	indywidualny program wychodzenia z bezdomności	0	0	0	X	X	X
	indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	0	0	0	X	X	X
wspieranie rodziny i piecza zastępcza	wspieranie rodziny przez asystenta rodziny (liczba asystentów rodziny)	0* (1)	0* (1)	16* (1)	X	X	X
	odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	0	0	34.656	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2012-2014 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, opłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. W 2014 roku liczba osób nim objętych była znacznie wyższa niż w latach 2012-2013 (154 w 2012 r., 106 w 2013 r., 314 w 2014 r.).

Ważną formą wsparcia finansowego był także zasiłek okresowy. Jest on udzielany osobom bez dochodów lub o dochodach niższych niż ustawowe kryterium oraz o zasobach pieniężnych niewystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych. W gminie udzielany był zwłaszcza ze względu na bezrobocie i długotrwałą chorobę. W latach 2012-2014 liczba osób, którym Ośrodek przyznał zasiłek okresowy, ulegała wahaniom (219 w 2012 r., 281 w 2013 r., 246 w 2014 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (obowiązywał on do końca 2013 roku; na lata 2014-

2020 Rada Ministrów przyjęła wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”). Celem tego Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. W latach 2013-2014 liczba osób objętych posiłkiem była znacznie wyższa niż w 2012 roku (216 w 2012 r., 274 w 2013 r., 276 w 2014 r.).

Warto dodać, iż 10 grudnia 2013 roku Rada Ministrów ustanowiła wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (M.P.D.U.Rz.P. z dnia 17 grudnia 2013 r.). Program ten jest elementem polityki społecznej gminy w zakresie poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach, poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży oraz kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

W związku z powyższym, 10 stycznia 2014 roku Rada Miejska w Ścinawie podjęła uchwałę w sprawie podwyższenia do 150% kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Ważną formą wsparcia niepieniężnego była również pomoc w pokrywaniu kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej. W latach 2012-2014 z roku na rok zwiększała się liczba osób, którym MGOPS dopłacał do pobytu w tego typu placówkach (z 12 w 2012 r. do 15 w 2014 r.).

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu, dzięki działaniom wspierającym, zabezpieczającym lub korygującym, pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Była ona prowadzona m.in. w oparciu o zawarte kontrakty socjalne, których liczba w 2014 roku dwukrotnie wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim (15 w 2012 r., 12 w 2013 r., 25 w 2014 r.). W latach 2012-2014 liczba rodzin, które objęto pracą socjalną, była na zbliżonym poziomie (172 w 2012 r., 158 w 2013 r., 175 w 2014 r.).

Podstawowymi metodami stosowanymi w pracy socjalnej były: rozmowa, wywiad, obserwacja oraz analiza dokumentów osobistych i urzędowych. Obejmowała ona następujące działania na rzecz potrzebujących: pomoc w uzyskaniu niezbędnych środków materialnych oraz godziwych warunków mieszkaniowych, wsparcie w rozwiązaniu problemów bezrobocia, opiekuńczo-wychowawczych, przemocy domowej i konfliktów rodzinnych, w poprawie stanu zdrowia, w uzyskaniu opieki przez osoby starsze i niepełnosprawne oraz we właściwym wykorzystaniu uprawnień posiadanych przez tych ostatnich, w poprawie funkcjonowania osób chorych psychicznie oraz osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, a także w zapewnieniu właściwego rozwoju psychospołecznego dzieciom i młodzieży.

W analizowanym okresie MGOPS zapewniał także mieszkańcom gminy dostęp do poradnictwa specjalistycznego – socjalnego i prawnego. W 2012 roku skorzystało z niego 22 rodziny, a rok później 28 rodzin.

W latach 2012-2014 Ośrodek zajmował się także udzielaniem usług opiekuńczych osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby czy niepełnosprawności wymagały pomocy w zaspokojeniu podstawowych potrzeb. W 2012 roku z takiej formy wsparcia skorzystało 27 osób, rok później 36 osób, a w 2014 roku 30 osób. W analizowanym okresie Ośrodek świadczył również specjalistyczne usługi opiekuńcze, którymi w latach 2012-2013 objął po 2 osoby, a w 2014 roku 1 osobę.

W analizowanym okresie Ośrodek realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, zatrudniając od 2012 roku 1 asystenta rodziny, który w 2014 roku miał pod opieką 16 rodzin. Działania asystenta rodziny skierowane były do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i polegały na wzmacnianiu roli rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, pomocy w integracji rodziny oraz przeciwdziałaniu marginalizacji. Ponadto w 2014 roku MGOPS ponosił koszty pobytu dzieci z gminy w pieczy zastępczej. Na ten cel wydatkował 34.656 złotych.

W 2014 roku w gminie wypłacano również stypendia szkolne i zasiłki szkolne. Najczęściej wsparcie to kierowane jest do dzieci pochodzących z rodzin ubogich lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, np. dotkniętych bezrobociem, i służy zmniejszeniu

różnic w dostępie do edukacji. W analizowanym roku świadczenia te otrzymało 180 dzieci na łączną kwotę 164.271 zł.

Od 2014 roku w gminie realizowany jest również rządowy program pomocy dla rodzin wielodzietnych. Koordynacją jego realizacji zajmuje się MGOPS, który do końca 2015 roku wydał 510 Kart Dużej Rodziny.

W analizowanym okresie MGOPS realizował także zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i delegując do niego swoich członków.

W latach 2012-2014 Ośrodek kontynuował realizację (rozpoczętego w 2008 r.) projektu systemowego pn. „Moja szansa” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Miał on na celu zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej będących odbiorcami pomocy społecznej osób bezrobotnych (głównie długotrwale pozostających bez pracy) poprzez kompleksowe działania o charakterze psychologicznym i edukacyjnym. W latach 2008-2013 w projekcie uczestniczyły łącznie 84 osoby, w tym 10 osób w 2012 roku i po 8 osób w latach 2013-2014.

Podejmowane działania ukierunkowane były na aktywizację zarówno uczestnika, jak i jego rodziny. W ramach projektu realizowano trzy instrumenty aktywnej integracji: instrument aktywizacji zawodowej (w jego ramach odbywały się m.in. spotkania z doradcą zawodowym oraz warsztaty grupowe i indywidualne), instrument aktywizacji społecznej (w jego ramach zrealizowano m.in. cykl spotkań z psychologiem) oraz instrument aktywizacji edukacyjnej (w jego ramach zorganizowano m.in. szkolenia i kursy zawodowe dostosowane do indywidualnych predyspozycji uczestników: pn. „Profesjonalny sprzedawca”, „Spawacz MIG/MAG”, „Nowoczesny magazynier”, „Kierowca wózka jezdniowego”, „Asystent osób starszych i niepełnosprawnych”).

W 2012 roku wielkość dofinansowania projektu z Europejskiego Funduszu Społecznego wyniosła 130.987 zł, rok później 121.377 zł, a w 2014 roku 121.040 zł.

Warto dodać, że w 2014 roku Ośrodek realizował także projekt pn. „Wsparcie środowiskowe osób niepełnosprawnych z terenów wiejskich i małomiasteczkowych”, którym objęto 10 osób, oraz brał udział w programie osłonowym w zakresie zmniejszenia wydatków

poniesionych na leki przez mieszkańców gminy Ścinawa na lata 2014-2015, z którego skorzystały 153 osoby.

Ośrodek był także realizatorem innych działań środowiskowych i integracyjnych. Wśród podejmowanych w 2014 roku wymienić należy m.in.: współorganizowanie z Centrum Turystyki i Kultury w Ścinawie wycieczki dla 52 dzieci, skierowanie 10 dzieci na kolonie organizowane przez Kuratorium Oświaty oraz 9 dzieci na obóz harcerski, przygotowanie kolacji wigilijnej i paczek świątecznych dla 60 osób samotnych, niepełnosprawnych, chorych i rodzin wielodzietnych, monitorowanie wspólnie z funkcjonariuszami Policji miejsc pobytu osób bezdomnych w okresie zimowym oraz informowanie o możliwości uzyskania pomocy w formie schronienia, żywności i odzieży.

W ramach realizowanych zadań Ośrodek przyznawał również świadczenia rodzinne. W latach 2012-2014 ogólna liczba udzielonych świadczeń zmniejszała się z roku na rok (z 18.172 w 2012 r. do 16.263 w 2014 r.), na co zasadniczy wpływ miał systematyczny spadek wypłacanych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (z 13.371 w 2012 r. do 11.896 w 2014 r.).

W analizowanym okresie systematycznie zmniejszała się również liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych (z 3.901 w 2012 r. do 3.811 w 2014 r.), podobnie jak liczba przyznanych świadczeń pielęgnacyjnych (z 813 w 2012 r. do 462 w 2014 r.). Spadek tych ostatnich był spowodowany zmianą ustawy o świadczeniach rodzinnych; od 1 lipca 2013 roku wygasły wszystkie decyzje dotyczące świadczeń pielęgnacyjnych i wprowadzono nowe warunki otrzymania świadczeń, które spełniało znacznie mniej osób.

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2012-2014

	2012 r.	2013 r.	2014 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	13.371	12.442	11.896
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	3.901	3.885	3.811
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	813	616	462

dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego			
liczba świadczeń	X	204	0
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	X	0	0
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	87	68	94
ogółem			
liczba świadczeń	18.172	17.215	16.263
zasiłek dla opiekunów			
liczba świadczeń	X	X	428

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie.

Od 2014 roku Ośrodek przyznawał zasiłek dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Przysługuje on osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa (na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2012 r., poz. 1548) decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. W analizowanym roku MGOPS przyznał 428 takich zasiłków na kwotę 218.574 zł.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy (od 2013 roku) Ośrodek opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne. Liczba tych składek i ich wartość zmniejszały się z roku na rok (1.127 na kwotę 103.466 zł w 2012 r., 885 na kwotę 100.957 zł w 2013 r., 626 na kwotę 96.108 zł w 2014 r.).

Kolejną formę pomocy udzielanej przez Ośrodek stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2012-2014 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, była na zbliżonym poziomie (88 w 2012 r., 90 w 2013 r., 91 w 2014 r.), a liczba wypłaconych świadczeń w latach 2013-2014 była niższa niż w 2012 roku (1.827 w 2012 r., 1.740 w 2013 r., 1.742 w 2014 r.). W analizowanym okresie liczba dłużników alimentacyjnych w gminie zmniejszała się z roku na rok (ze 121 w 2012 r. do 101 w 2014 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2012-2014

	2012 r.	2013 r.	2014 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	88	90	91
liczba dłużników alimentacyjnych	121	109	101
liczba wypłaconych świadczeń	1.827	1.740	1.742
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	627.778	645.021	659.817

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie.

W analizowanym okresie wobec dłużników alimentacyjnych prowadzono następujące działania: przeprowadzono wywiady alimentacyjne, zobowiązywano dłużnika do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy, informowano urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika, wszczynano postępowania dotyczące uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych i wydawano decyzje w tej sprawie, składano wnioski o ściganie za uchylanie się od alimentacji, kierowano wnioski do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika oraz zgłaszano dłużników do Centralnej Ewidencji Dłużników w celu wpisania ich na ogólnopolską listę dłużników.

W sprawach dłużników wysyłano pisma do dłużników, komorników, organów właściwych wierzyciela, organów dłużnika, Powiatowego Urzędu Pracy, Prokuratury Rejonowej, Starostwa Powiatowego, Urzędu Skarbowego, Policji oraz innych podmiotów w zależności od sytuacji.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Ścinawa obok Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, którego podstawową potrzebą w zakresie rozwoju jest poprawa bazy lokalowej, działają również m.in.: Dom Seniora, Dom Samotnych Matek z Dziećmi, Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz Warsztaty Terapii Zajęciowej. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Instytucje wsparcia w gminie

nazwa i adres instytucji oraz podmiot prowadzący	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Dom Seniora „Przystań” w Ścinawie , ul. Królowej Jadwigi 5, 59-330 Ścinawa. Podmiot prowadzący: Fundacja „Przystań” w Lubinie.	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka, zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, społecznych, religijnych, edukacyjnych i kulturalnych, pomoc medyczna, pielęgnacyjna, psychologiczna i rehabilitacyjna. Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku, przewlekle chore i niepełnosprawne.
Dom Samotnych Matek z Dziećmi w Ścinawie , ul. Mickiewicza 38, 59-330 Ścinawa. Podmiot prowadzący: Stowarzyszenie „Monar”.	Zakres oferowanych usług: schronienie, pomoc socjalna, psychologiczna i prawna. Kategoria klienta: matki z dziećmi i kobiety samotne.
Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ścinawie , ul. Mickiewicza 38, 59-330 Ścinawa. Podmiot prowadzący: Stowarzyszenie „Monar”.	Zakres oferowanych usług: schronienie w hostelu, pomoc rzeczowa, medyczna, poradnictwo prawne, psychologiczne i socjalne, terapia. Kategoria klienta: osoby i rodziny w kryzysie – mieszkańcy powiatu lubińskiego.
Warsztat Terapii Zajęciowej „Uśmiech” w Ścinawie , ul. Królowej Jadwigi 5, 59-330 Ścinawa. Podmiot prowadzący: Fundacja „Przystań” w Lubinie.	Zakres oferowanych usług: terapia zajęciowa w 6 pracowniach: gospodarstwa domowego, rękodzieła artystycznego, biurowo-multimedialnej, aktywizacji zawodowej z elementami muzykoterapii, wyrobu witraży i florystyczno-ogrodniczej. Kategoria klienta: dorosłe osoby niepełnosprawne z terenu miasta i gminy Ścinawa

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie.

Mieszkańcy mają również możliwość korzystania z oferty instytucji działających poza gminą. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Instytucje wsparcia spoza gminy, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie , ul. Składowa 3, 59-300 Lubin.	Zakres oferowanych usług: realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Kategoria klienta: mieszkańcy powiatu, osoby wymagające terapii i zajęć korekcyjno-edukacyjnych.

<p>Przytulisko dla Najuboższych im. Św. Siostry Faustyny w Żukowicach, 67-231 Żukowice 139.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: pomoc i opieka w trudnych sytuacjach życiowych, schronienie, wyżywienie, pomoc medyczna. Kategoria klienta: bezdomni mężczyźni.</p>
<p>Ogrzewalnia Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w Lubinie, ul. Parkowa 1, 59-300 Lubin.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: nocleg, posiłek, kąpiel, ubranie. Kategoria klienta: bezdomni mężczyźni.</p>
<p>Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w Lubinie, ul. Parkowa 1, 59-300 Lubin.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: nocleg, posiłek, kąpiel, ubranie, zajęcia terapeutyczne. Kategoria klienta: bezdomni mężczyźni.</p>
<p>Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn we Wrocławiu, ul. Bpa B. Bogedaina 5, 50-514 Wrocław.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: schronienie, posiłek, kąpiel, ubranie. Kategoria klienta: bezdomni mężczyźni.</p>
<p>Ogrzewalnia Św. Brata Alberta dla Osób Bezdomnych we Wrocławiu, ul. Gajowicka 62, 53-422 Wrocław.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: schronienie, ciepły posiłek. Kategoria klienta: osoby bezdomne – kobiety i mężczyźni.</p>
<p>Centrum Psychiatrii i Psychologii „Mariamed”, Poradnia Leczenia Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Lubinie, ul. Wyszyńskiego 6, 59-300 Lubin.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: usługi z zakresu psychiatrii, psychologii i terapii, leczenie uzależnienia od alkoholu. Kategoria klienta: Osoby uzależnione i współuzależnione.</p>
<p>Klub Abstynenta „Arka” w Lubinie – Stowarzyszenie Abstynenckie, ul. Orła 32, 59-300 Lubin.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: terapia, wsparcie, zajęcia integracyjne. Kategoria klienta: osoby uzależnione i współuzależnione.</p>
<p>Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Bolesławcu, Oddział Leczenia Uzależnień, Al. Tysiąclecia 30, 59-700 Bolesławiec.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: leczenie i terapia uzależnień i współuzależnień od alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz hazardu. Kategoria klienta: osoby uzależnione i współuzależnione.</p>
<p>Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Złotoryi, Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych, ul. Szpitalna 9, 59-500 Złotoryja.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: leczenie i terapia uzależnień i współuzależnień. Kategoria klienta: osoby uzależnione i współuzależnione.</p>
<p>Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Legnicy, Całodobowy Oddział Terapii Uzależnień, ul. Chojnowska 81, 59-220 Legnica.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: leczenie i terapia uzależnień i współuzależnień. Kategoria klienta: osoby uzależnione i współuzależnione.</p>

<p>Centrum Terapii Uzależnień w Legnicy, Całodobowy Oddział Leczenia Uzależnień, ul. Powstańców Śląskich 10, 59-220 Legnica.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: leczenie i terapia uzależnień i współuzależnień. Kategoria klienta: osoby uzależnione i współuzależnione.</p>
<p>Stowarzyszenie „Monar” Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień w Legnicy, ul. Chojnowska 81a, 59-220 Legnica.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: leczenie uzależnienia od narkotyków, praca z rodziną, Kategoria klienta: osoby uzależnione i ich rodziny.</p>
<p>Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia – Zakład Lecznictwa Odwykowego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu w Czarnym Borze, Całodobowy Oddział Terapii Uzależnień, ul. Parkowa 8, 58-379 Czarny Bór.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: leczenie i terapia uzależnień i współuzależnień. Kategoria klienta: osoby uzależnione i współuzależnione.</p>
<p>Poradnia Leczenia Uzależnień przy Specjalistycznym Szpitalu im. Sokołowskiego w Wałbrzychu, ul. Batorego 4, 58-300 Wałbrzych.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: leczenie i terapia uzależnień i współuzależnień. Kategoria klienta: osoby uzależnione i współuzależnione.</p>
<p>Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Lubiążu, Lubiąż, ul. Mickiewicza 1, 56-100 Wołów.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: leczenie i terapia psychiatryczna oraz uzależnień. Kategoria klienta: osoby z zaburzeniami psychicznymi, uzależnione.</p>

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie.

12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności. Pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W Mieście i Gminie Ścinawa funkcjonuje blisko 30 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy posiada „Program współpracy Gminy Ścinawa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”, w oparciu o który ma możliwość podejmowania z nimi współpracy w następujących formach finansowych i pozafinansowych:

- Powierzenie lub wspieranie wykonywania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie lub dofinansowanie ich realizacji,
- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności,
- konsultowanie projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji,
- wspieranie organizacji pozarządowych starających się o środki z innych źródeł niż budżet gminy,
- przekazywanie informacji skierowanych do organizacji za pośrednictwem stron internetowych (www.scinawa.pl, www.bip.umig-scinawa.pl), poczty elektronicznej i tradycyjnej, na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy w Ścinawie,
- umożliwianie organizacjom pozarządowym umieszczania na stronie internetowej gminy informacji dotyczących realizowanych przez nie gminnych zadań publicznych,
- obejmowanie patronatem przez władze gminy projektów i inicjatyw realizowanych przez organizacje pozarządowe,
- organizowanie i współorganizowanie szkoleń, konferencji, seminariów, spotkań informacyjnych.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego w gminie.

Tabela 16. Organizacje pozarządowe w gminie

lp.	nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania
1.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Ścinawa „Forum Samorządowe” w Ścinawie , ul. Jana Pawła II 17, 59-330 Ścinawa.	Kultywowanie i propagowanie historii miasta i gminy; popularyzowanie rozwoju demokracji lokalnej i idei samorządności, krzewienie i upowszechnianie wiedzy o regionie i kraju, działalność na rzecz ochrony środowiska naturalnego, integrowanie środowiska miejskiego i wiejskiego, organizowanie pomocy dla mieszkańców potrzebujących opieki.
2.	Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Ziemi Ścinawskiej „Mała Ojczyzna” , ul. Głogowska 3a, 59-330 Ścinawa.	Pobudzanie aktywności społecznej, wspieranie działań budujących więzi lokalne, inicjowanie oraz wspieranie działań promujących gminę i jej rozwój, organizowanie i propagowanie sportu wśród dzieci i młodzieży oraz różnych form wypoczynku i turystyki; wspieranie edukacji i oświaty.
3.	Stowarzyszenie „Równe szanse” , ul. Kościuszki 1, 59-330 Ścinawa.	Podejmowanie działań na rzecz integracji osób niepełnosprawnych oraz upowszechniania kultury fizycznej, sportu, rekreacji i turystyki, kultury i sztuki, edukacji, oświaty i wychowania, pomoc społeczna, działalność charytatywna, pobudzanie aktywności społecznej.
4.	Fundacja „Przystań” w Ścinawie , ul. Królowej Jadwigi 5, 59-330 Ścinawa.	Podejmowanie działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej, w tym pomoc poszkodowanych na skutek przestępstw i wypadków, organizowanie działalności leczniczej i opieki długoterminowej.
5.	Stowarzyszenie „Aktywny Dziewin” , Dziewin 9, 59-330 Ścinawa.	Działalność na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i pobudzania aktywności społecznej, m.in. organizowanie plenerów artystycznych, popularyzowanie historii Dziewina i okolic, inspirowanie i podejmuje działań na rzecz ochrony i odbudowy zabytków.
6.	Stowarzyszenie „Przyjazny dom” w Ścinawie , ul. Chopina 3/7, 59-330 Ścinawa.	Ochrona życia, zdrowia i praw dziecka, m.in. poprzez prowadzenie działalności edukacyjnej, opiekuńczo-wychowawczej i dydaktycznej oraz prowadzenie i wspieranie działalności na rzecz dzieci i ich rodzin, szczególnie w zakresie pieczy zastępczej oraz pomocy społecznej i oświaty.
7.	Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów byłych Pracowników KGHM Polska Miedź S.A. Koło w Ścinawie , ul. Jagiełły 23/6, 59-330 Ścinawa.	Podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków socjalno-bytowych emerytów i rencistów oraz członków ich rodzin, zwiększenia uczestniczenia w życiu społeczno-kulturalnym przy współdziałaniu KGHM Polska Miedź S.A., związków zawodowych i administracji publicznej, samorządowej oraz innych organizacji społecznych i gospodarczych, organizowanie życia społeczno-kulturalnego dla emerytów i rencistów, wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnej, upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, propagowanie zdrowego stylu życia, organizowanie pomocy społecznej.

8.	Stowarzyszenie Rozwoju Edukacji „Iskra” , ul. Jagiełły 39/3, 59-330 Ścinawa.	Wyrównywanie szans dzieci, młodzieży i osób dorosłych, tworzenie warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenie ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym.
9.	Stowarzyszenie „Razem dla Buszkowic” , Buszkowice 4, 59-330 Ścinawa.	Wspieranie społecznej aktywności mieszkańców, w tym promowanie regionu, kultury ludowej, lokalnych tradycji i atrakcji, wspieranie inicjatyw społecznych i gospodarczych wsi, wspieranie dobroczynności, podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska naturalnego, promowanie zdrowego trybu życia oraz podejmowanie inicjatyw w zakresie rozwoju kultury fizycznej i sportu.
10.	Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich „Babeczki” w Tymowej , Tymowa 80, 59-330 Ścinawa.	Kultywowanie tradycji i zwyczajów regionalnych, współorganizowanie życia społeczności lokalnej, organizowanie i współorganizowanie imprez okolicznościowych dla mieszkańców, m.in. Dnia Kobiet, Dnia Dziecka oraz Dożynek Wiejskich.
11.	Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich w Przychowej , Przychowa 43, 59-330 Ścinawa.	Kultywowanie tradycji i zwyczajów regionalnych, inicjowanie różnorodnych form aktywności dla środowiska.
12.	Zespół Folklorystyczny Ziemi Ścinawskiej przy Centrum Turystyki i Kultury w Ścinawie , ul. Kościuszki 1, 59-330 Ścinawa.	Zespół śpiewaczy i taneczny biorący udział w wielu konkursach i przeglądach.
13.	Stowarzyszenie Miłośników Natury „Glinianka” , ul. A. Mickiewicza 37, 59-330 Ścinawa.	
14.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju i Odnowy Wsi Tymowa „Pierwszy Kontakt” , Tymowa 72a, 59-330 Ścinawa.	Działalność wspomagającą rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.
15.	Miejski Klub Sportowy „Odra” w Ścinawie , ul. Sportowa 16, 59-330 Ścinawa.	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu wśród mieszkańców, planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów, angażowanie do różnorodnych form aktywności ruchowej, uczestnictwo w imprezach i zajęciach sportowych, organizowanie różnorodnych form współzawodnictwa sportowego.
16.	Ludowy Zespół Sportowy „Czarni” Dziewin , ul. Kościuszki 41/5, 59-330 Ścinawa.	

17.	Ludowy Klub Sportowy „Sparta” Parszowice, Parszowice 72, 59-330 Ścinawa.	
18.	Stowarzyszenie Przyjaciół Sekcji Piłki Nożnej Młodzieżowo-Seniorskiej „Victoria” Tymowa, Tymowa 153a, 59-330 Ścinawa.	
19.	Stowarzyszenie Sportowe Klub Piłkarski „Grom-Gromadzyń” – Wielowieś, Gromadzyń 19, 59-230 Prochowice.	
20.	Stowarzyszenie osób z pozytywną energią „Ścinawska grupa nordic walking”, ul. Sportowa 11/6, 59-330 Ścinawa.	
21.	Stowarzyszenie MTB Obiszów Team Szkółka Kolarska w Ścinawie, ul. Królowej Jadwigi 9, 59-330 Ścinawa.	
22.	Klub sportowy „Start” w Ścinawie, ul. Cisowa 2, 59-330 Ścinawa.	
23.	Klub Karate Goju Ryu Shuseikan Poland, ul. Mickiewicza 31, 59-330 Ścinawa.	
24.	Ochotnicza Straż Pożarna w Ścinawie, ul. Mickiewicza 37, 59-330 Ścinawa.	Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, uczestnictwo w akcjach ratowniczych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń, informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.
25.	Ochotnicza Straż Pożarna w Dzieszawiu, Dzieszaw 27, 59-330 Ścinawa.	
26.	Ochotnicza Straż Pożarna w Tymowej, Tymowa 60a, 59-330 Ścinawa.	
27.	Ochotnicza Straż Pożarna w Parszowicach, Parszowice 52, 59-330 Ścinawa.	

28.	Ochotnicza Straż Pożarna w Zaborowie, Zaborów 27, 59-330 Ścinawa.	
-----	--	--

Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Ścinawie oraz www.bazy.ngo.pl

Na terenie gminy działają także organizacje, które są kołami lub oddziałami podmiotów funkcjonujących na terenie powiatu lubińskiego, województwa dolnośląskiego i kraju. Do ważniejszych z nich należą:

- Związek Sybiraków, Koło Ścinawa (ul. Jana Pawła II 17, 59-330 Ścinawa),
- Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych (ul. Jana Pawła II 17, 59-330 Ścinawa),
- Stowarzyszenie „Monar” Dom Samotnych Matek z Dziećmi w Ścinawie (ul. Mickiewicza 42, 59-330 Ścinawa),
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, ul. Lipowa 1, 59-330 Ścinawa,
- Polski Związek Wędkarski, ul. Wołowska 10, 59-330 Ścinawa,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Koło nr 2 w Ścinawie, 59-330 Ścinawa,
- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze „Zagłębie Miedziowe” w Lubinie, Oddział w Ścinawie (ul. Kościuszki 1, 59-330 Ścinawa),
- Polski Związek Hodowców Gołębi Pocztowych, Sekcja w Ścinawie (ul. Ogrodowa 1/2, 59-330 Ścinawa),
- Związek Harcerstwa Polskiego – 78. drużyna starszoharcerska „Kaskada” (ul. Jana Pawła II 17, 59-330 Ścinawa).

13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

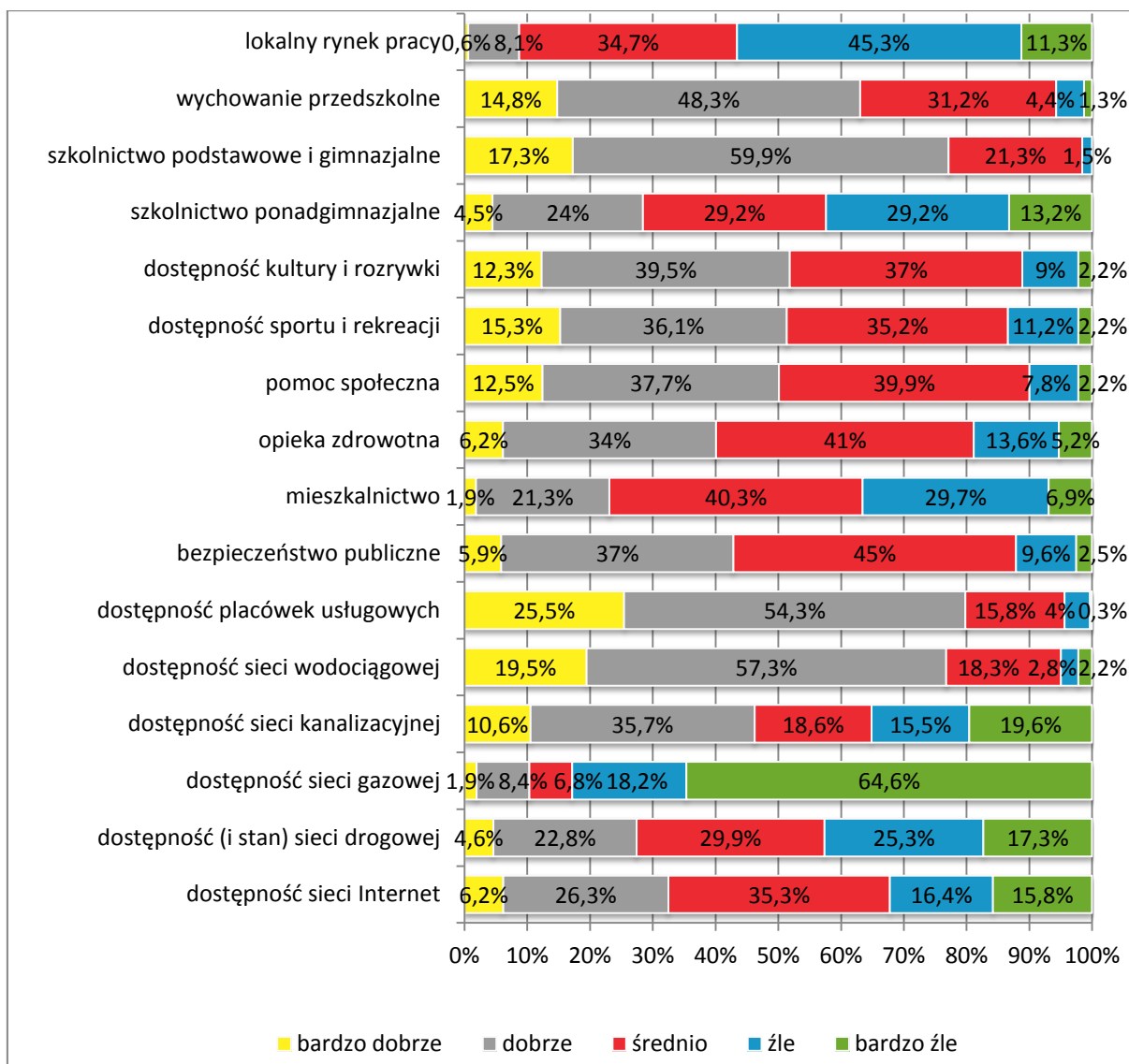
Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Burmistrza

Ścinawy, Sekretarza Miasta i Gminy, Skarbnika Miasta i Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Miasta i Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 329 wypełnionych anonimowo ankiet.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 38. Warunki życia w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

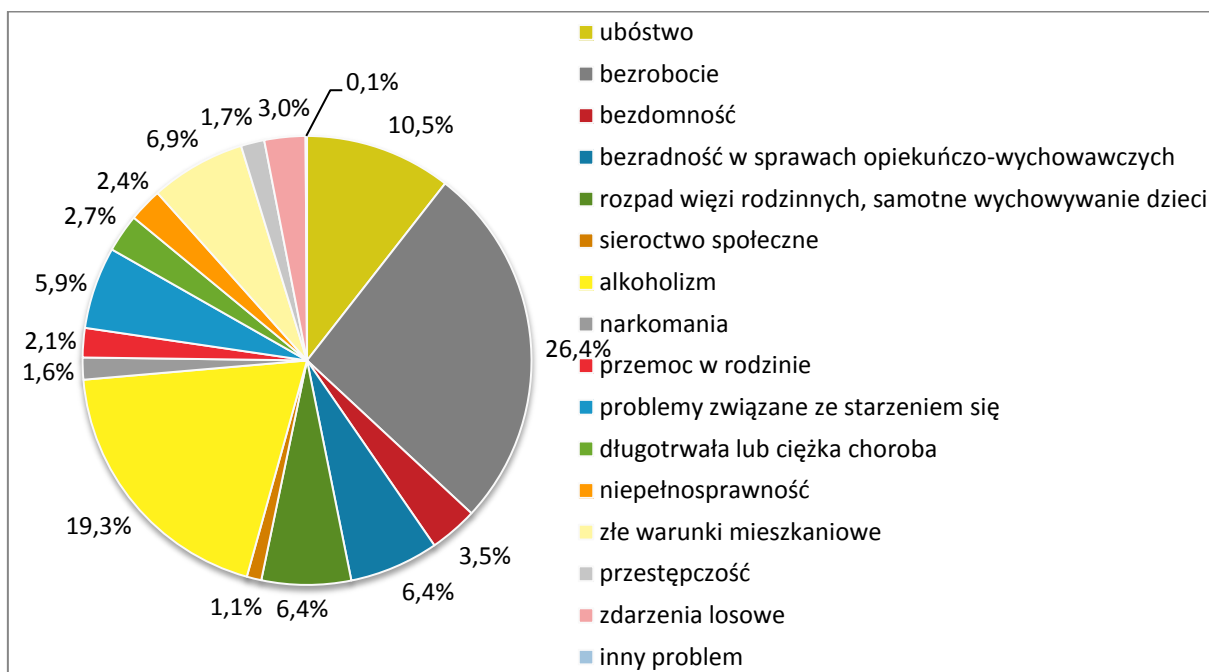

Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najwyżej ocenili dostępność placówek usługowych (łącznie 79,8% ocen dobrych i bardzo dobrych), szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego (w sumie 77,2% ocen dobrych i bardzo dobrych), sieci wodociągowej (łącznie 76,8% ocen dobrych i bardzo dobrych) oraz wychowania przedszkolnego (w sumie 63,1% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najniżej ankietowani ocenili dostępność sieci gazowej (łącznie 82,8% ocen bardzo złych i złych) oraz lokalny rynek pracy (w sumie 56,6% ocen złych i bardzo złych). Z niskimi ocenami spotkały się również dostępność (i stan) sieci drogowej (łącznie 42,6% ocen złych i bardzo złych), dostęp do szkolnictwa ponadgimnazjalnego (w sumie 42,4% ocen złych i bardzo złych), sytuacja mieszkaniowa (łącznie 36,6% ocen złych i bardzo złych), dostępność sieci kanalizacyjnej (w sumie 35,1% ocen bardzo złych i złych) oraz sieci Internet (łącznie 32,2% ocen dobrych i bardzo dobrych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 39. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

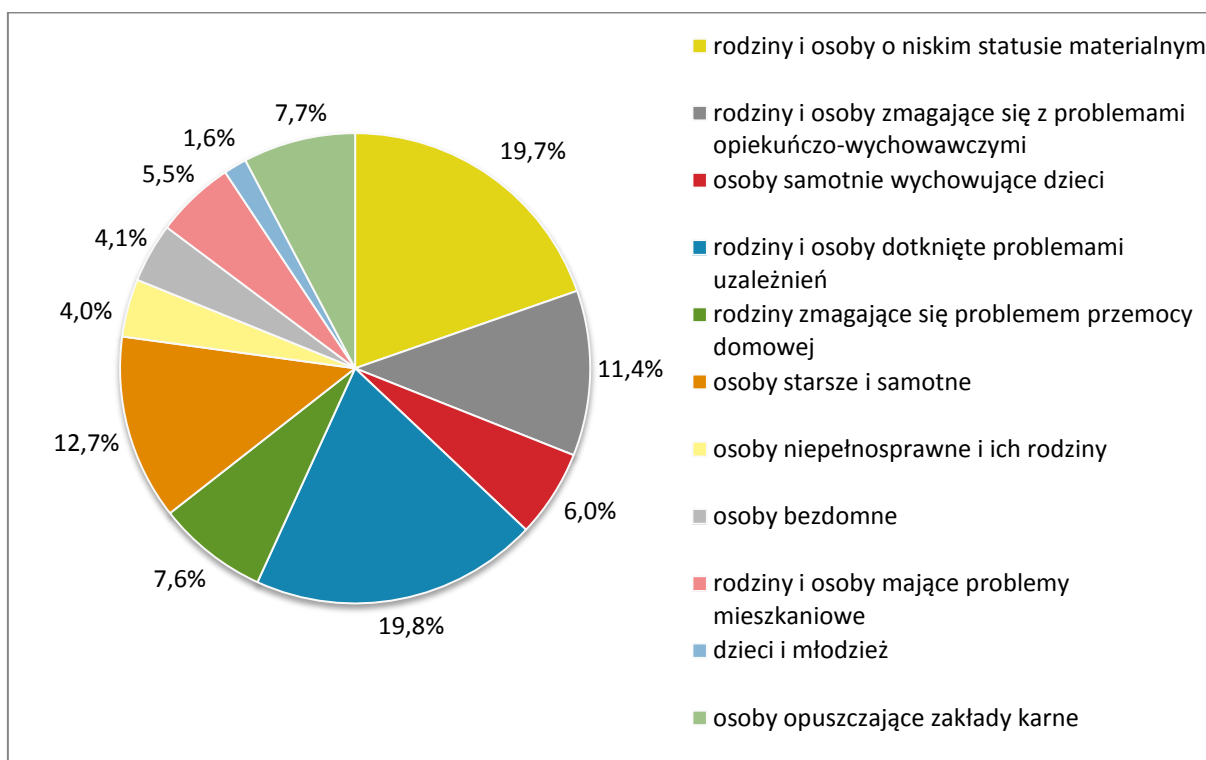

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli bezrobocie (26,4%) i alkoholizm (19,3%), a następnie ubóstwo (10,5%).

Odpowiadając na następane pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 40. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

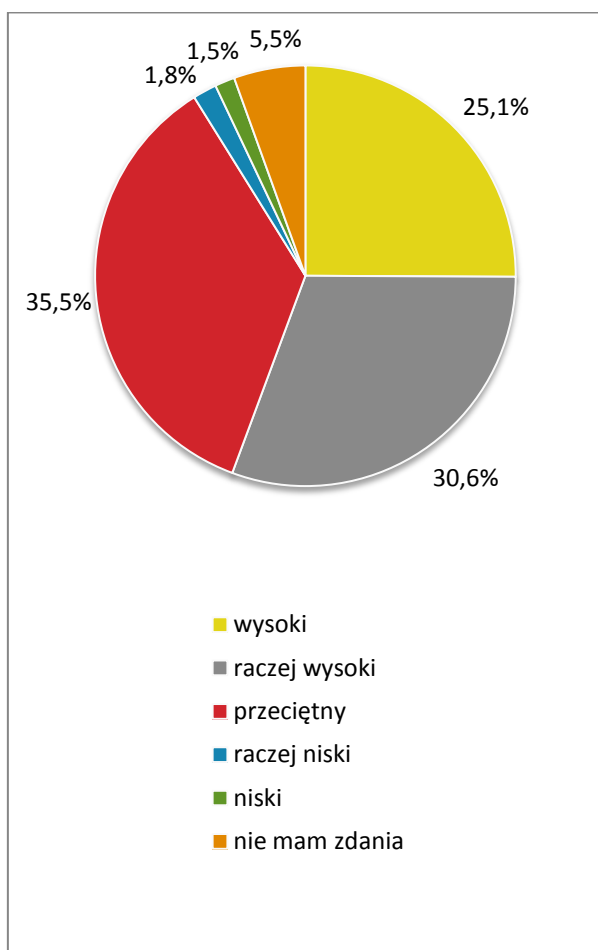

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

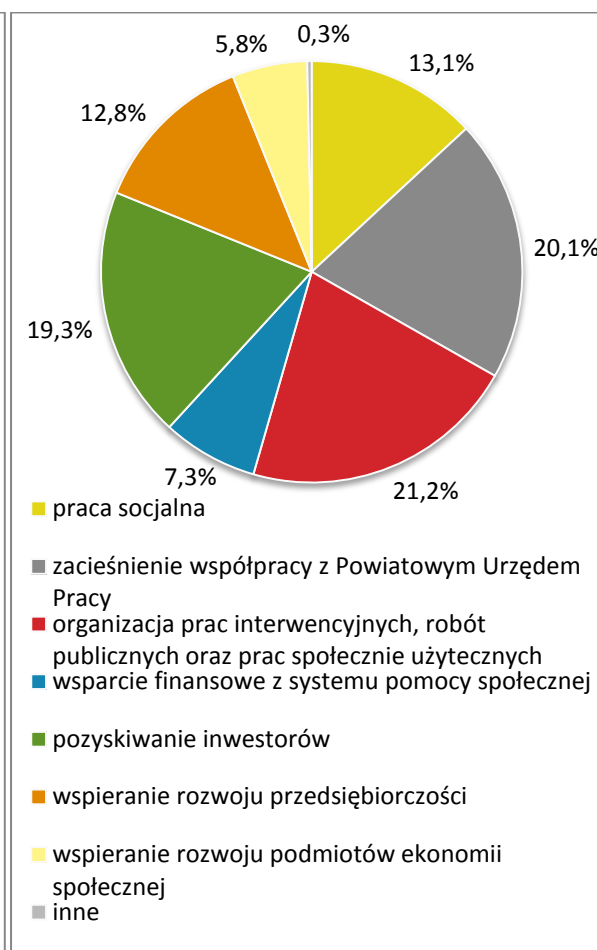
Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (19,8%) oraz o niskim statusie materialnym (19,7%), a także osoby starsze i samotne (12,7%) oraz rodziny i osoby zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (11,4%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 41. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?

Wykres 42. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?

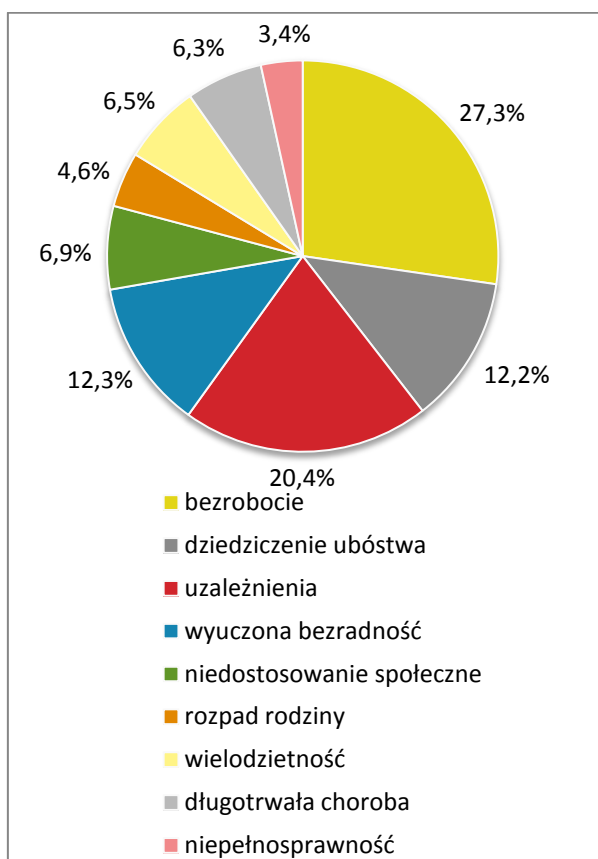
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii większości ankietowanych (łącznie 55,7%) poziom bezrobocia w gminie jest raczej wysoki lub wysoki, a zdaniem 35,5% badanych jest on przeciętny,

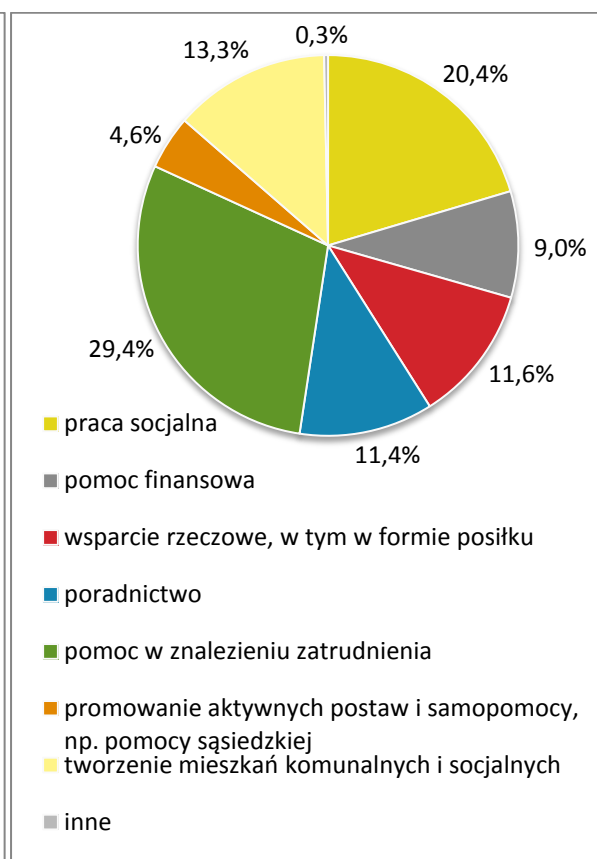
Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, respondenci najczęściej wymieniali: organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych (21,2%), zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń) zdobycia doświadczenia zawodowego oraz podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (20,1%), pozyskiwanie inwestorów (19,3%), a także prowadzenie pracy socjalnej (13,1%) oraz wspieranie rozwoju przedsiębiorczości (12,8%).

W odpowiedzi na następujące pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 43. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?

Wykres 44. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

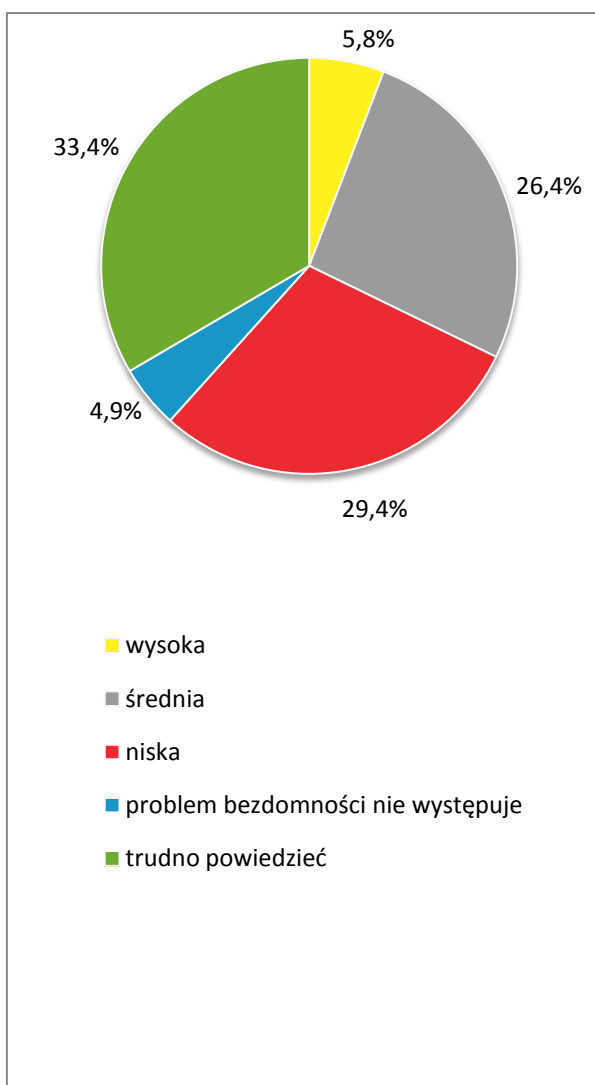
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali bezrobocie (27,3%) i uzależnienia (20,4%). Do ważnych powodów ubożenia ludności badani zaliczyli także wyuczoną bezradność (12,3%) oraz dziedziczenie ubóstwa (12,2%).

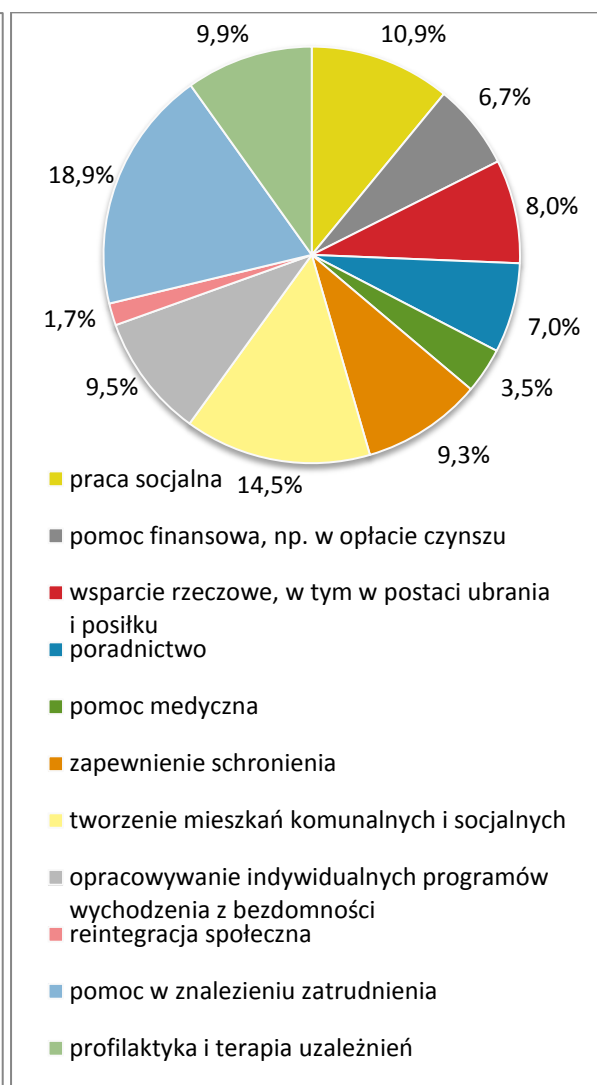
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (29,4%). Duże znaczenie przywiązywali również do prowadzenia pracy socjalnej (20,4%), a także tworzenia mieszkań komunalnych i socjalnych (13,3%), udzielania wsparcia rzeczowego, w tym w formie posiłku (11,6%), oraz świadczenia poradnictwa (11,4%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 45. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

Wykres 46. Jakie działania byłby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

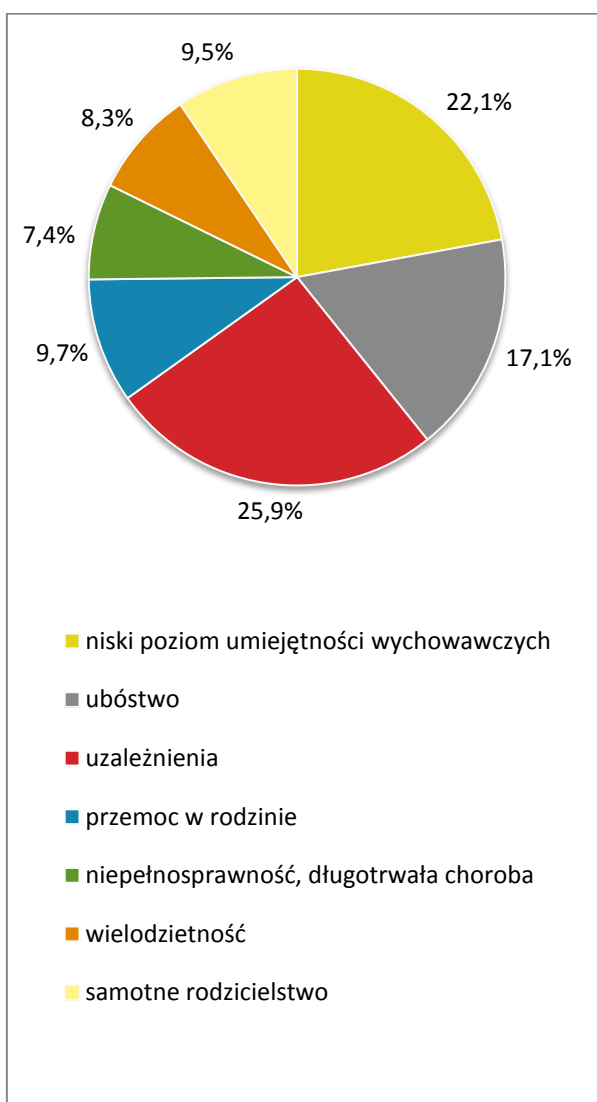
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej respondentów (33,4%) nie potrafiło określić skali bezdomności w gminie. Wśród pozostałych największą grupę (29,4%) stanowili ci, którzy stwierdzili, że skala tego zjawiska w gminie jest niska. Jednocześnie 26,4% badanych uznało skalę bezdomności za średnią.

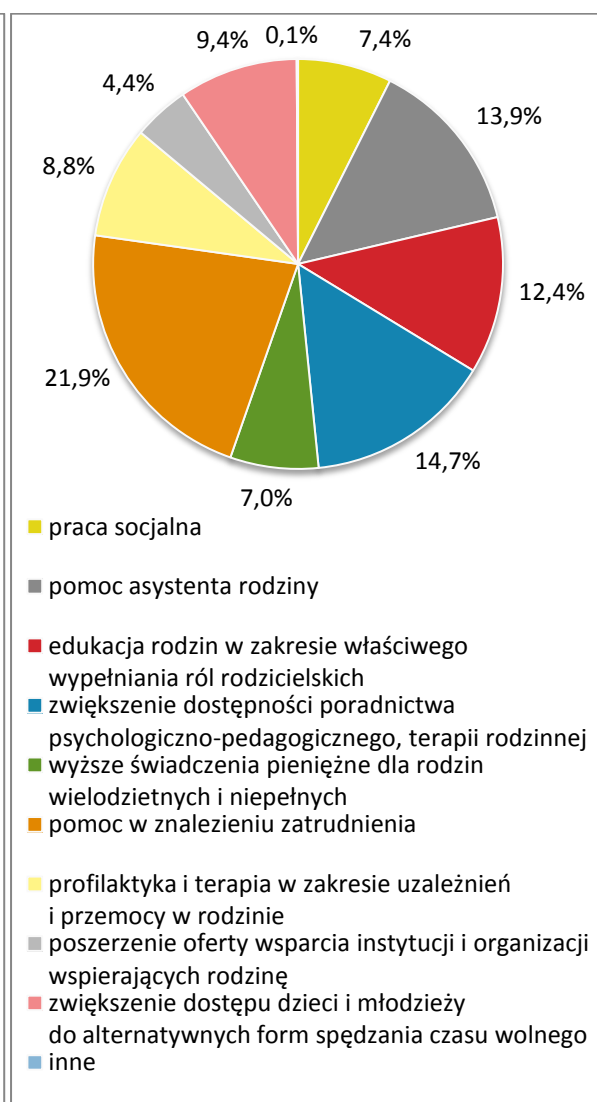
W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (18,9%), a także tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych (14,5%), prowadzenie pracy socjalnej (10,9%), prowadzenie profilaktyki i terapii uzależnień (9,9%), opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności (9,5%) oraz zapewnienie schronienia (9,3%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 47. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 48. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

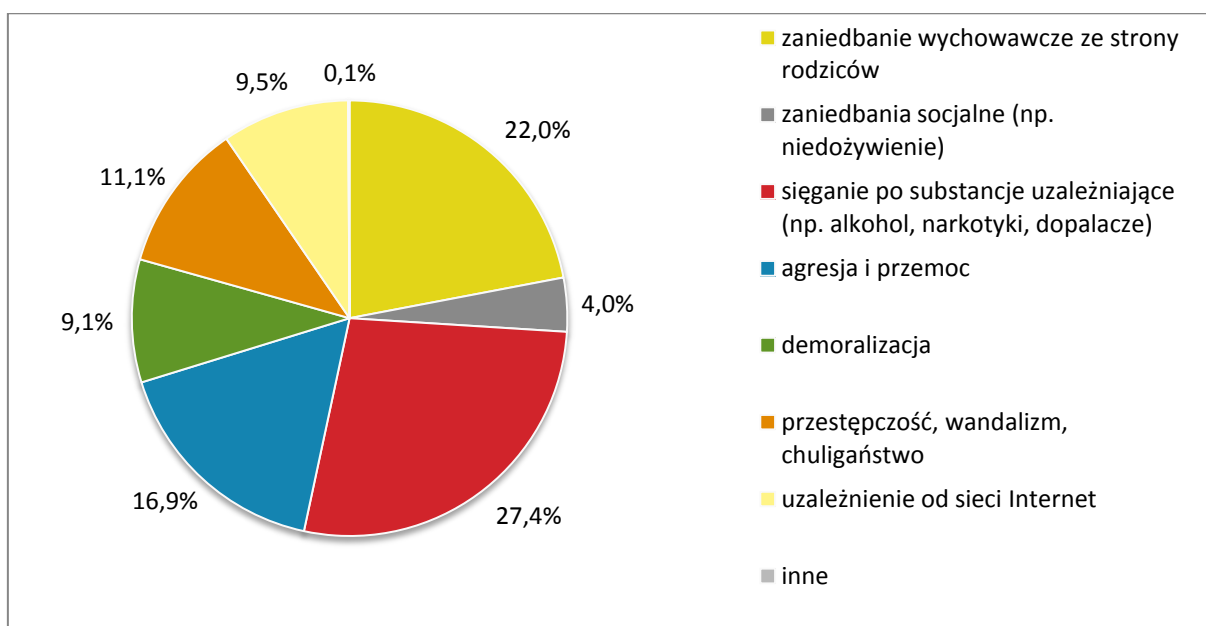
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie są uzależnienia (25,9%) i niski poziom umiejętności wychowawczych (22,1%). Zdaniem respondentów duży wpływ na występowanie tego problemu ma również ubóstwo (17,1%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (21,9%), a także zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej (14,7%), zapewnienie pomocy ze strony asystenta rodziny (13,9%) oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich (12,4%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 49. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

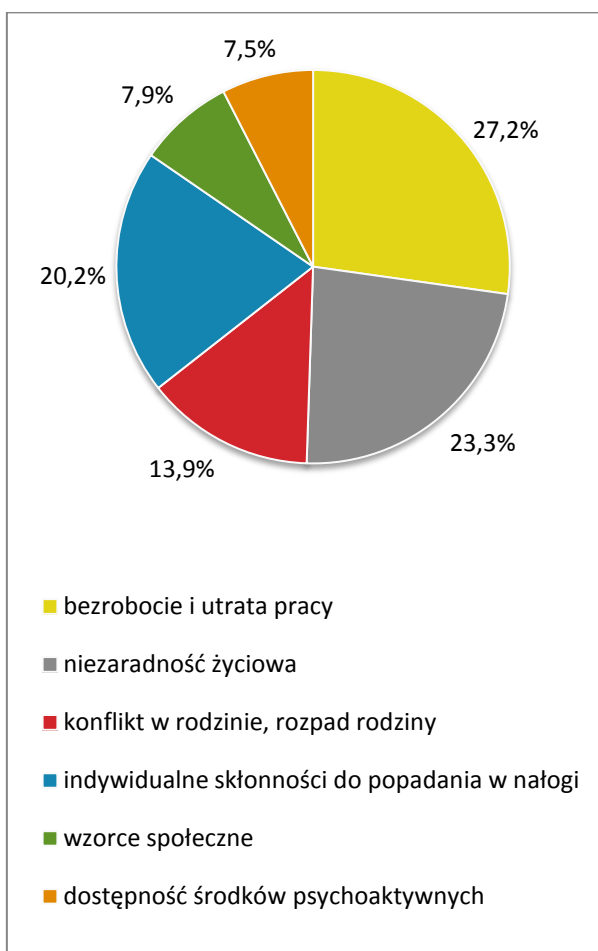

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

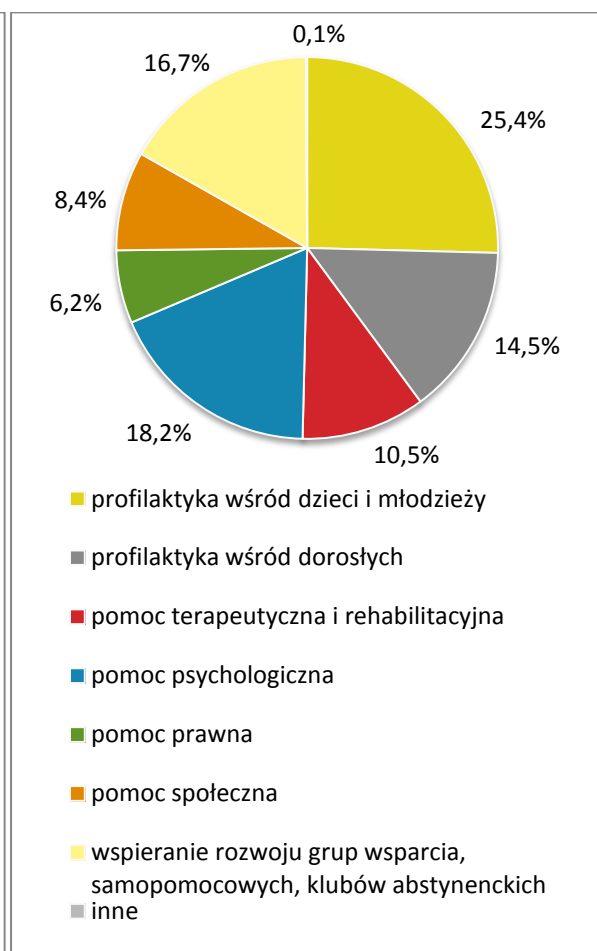
Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (27,4%), zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców (22%), agresja i przemoc (16,9%) a także przestępczość, wandalizm i chuligaństwo (11,1%).

W następujących pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 50. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy

Wykres 51. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli bezrobocie i utratę pracy (27,2%), niezaradność życiową (23,3%), indywidualne skłonności do popadania w nałogi (20,2%) oraz konflikt w rodzinie i jej rozpad (13,9%).

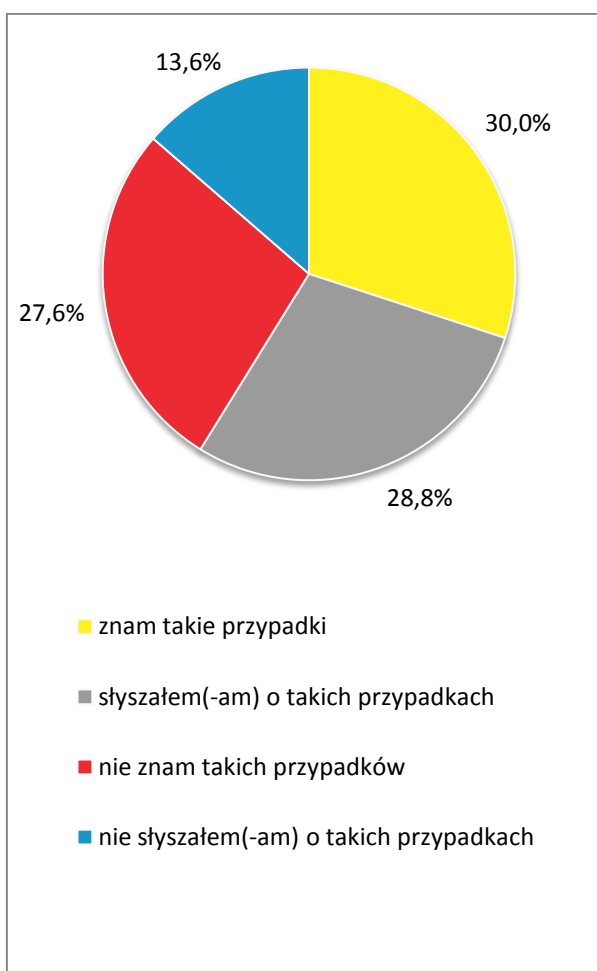
Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci

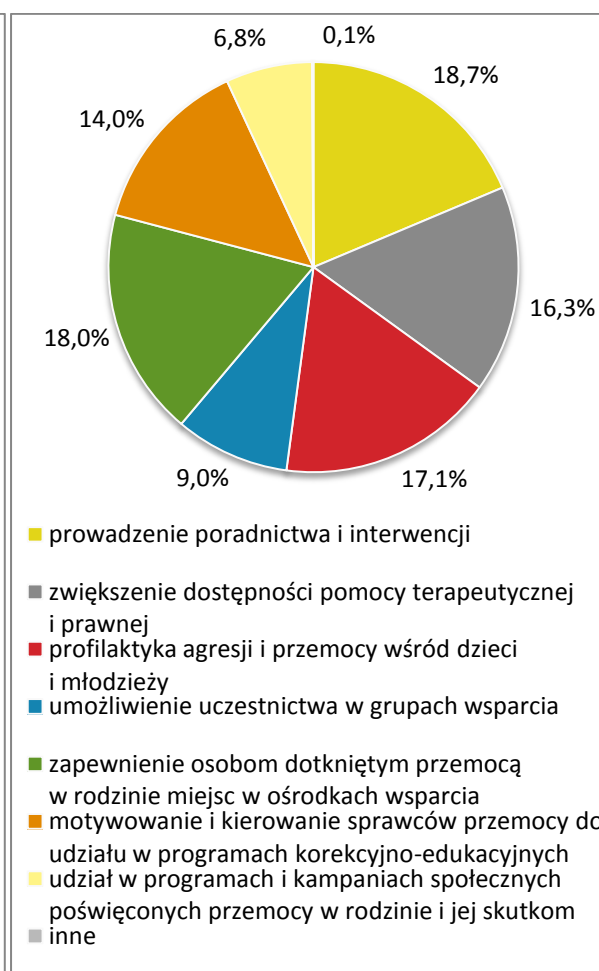
i młodzieży (25,4%), a także zapewnieniu dostępu do pomocy psychologicznej (18,2%), wspieraniu rozwoju grup wsparcia, samopomocowych (np. AA, Al-Anon) i klubów abstynenckich (16,7%), prowadzeniu profilaktyki wśród dorosłych (14,5%) oraz zwiększeniu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej (10,5%).

Następnie zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 52. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie

Wykres 53. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

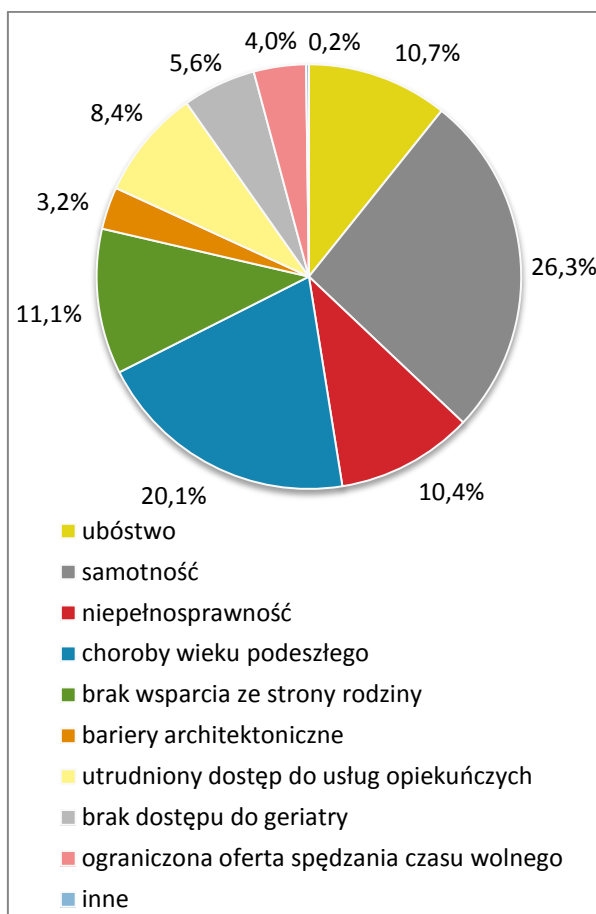
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Blisko 60% ankietowanych (łącznie 58,8%) stwierdziło, że zna przypadki występowania przemocy w rodzinie w gminie bądź o nich słyszało. Odmiennego zdania było w sumie 41,2% badanych.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim prowadzić poradnictwo i podejmować interwencje (18,7%), zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsca w ośrodkach wsparcia (18%), prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (17,1%), zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej (16,3%) oraz motywować i kierować sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych (14%).

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 54. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

Wykres 55. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

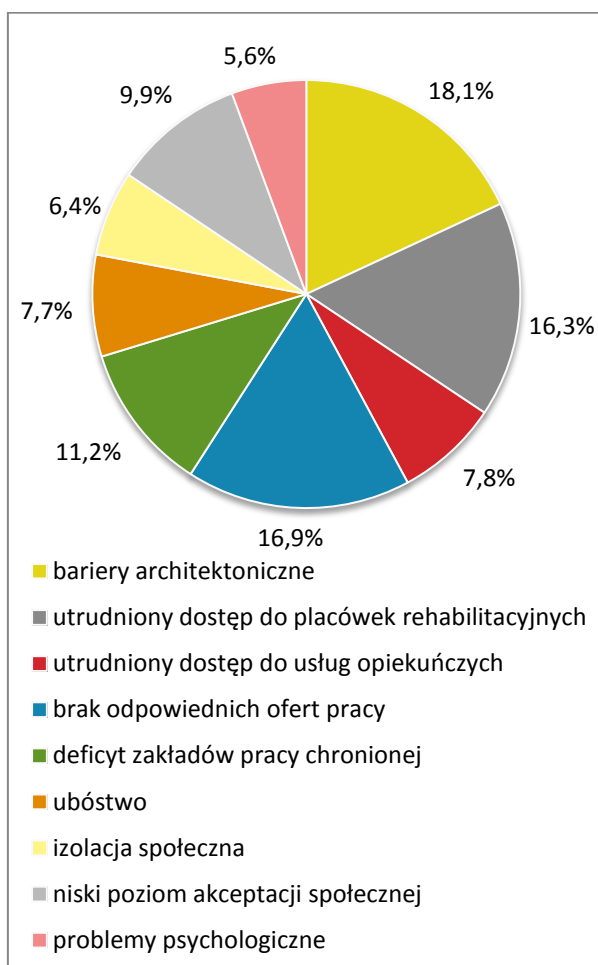
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotyczą seniorów w gminie, są: samotność (26,3%) i choroby wieku podeszłego (20,1%).

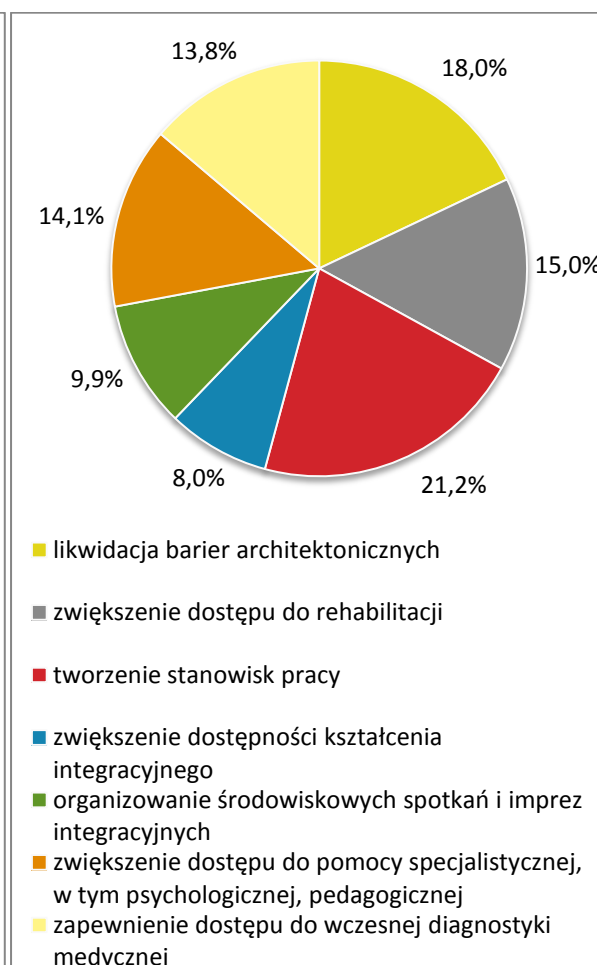
Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (22,7%), rozwijanie usług opiekuńczych (21,9%), zapewnienie szerszego dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu; 20,5%), a także zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym (18%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w gminie, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszy ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 56. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy

Wykres 57. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

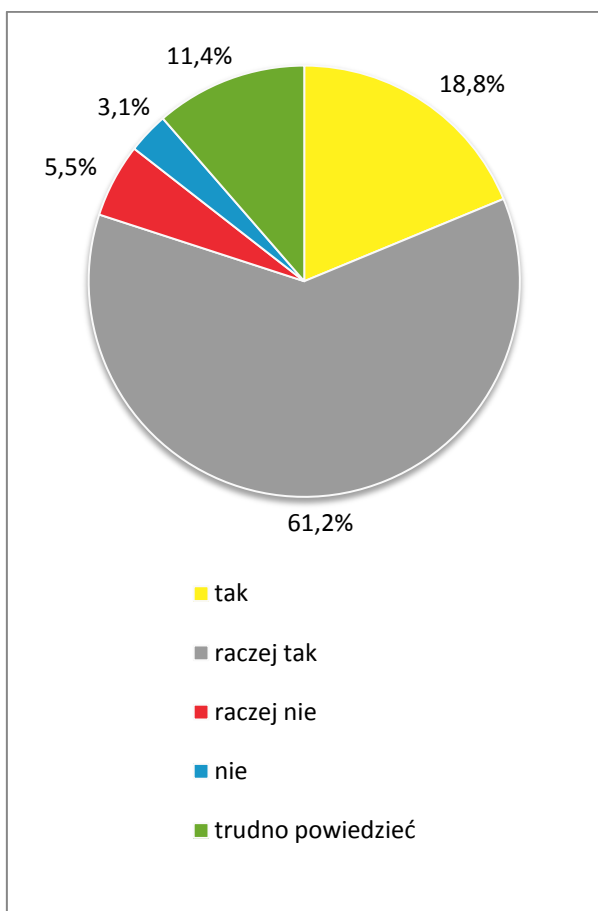
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy, są: bariery architektoniczne (18,1%), brak odpowiednich ofert pracy (16,9%), utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (16,3%) oraz deficyt zakładów pracy chronionej (11,2%).

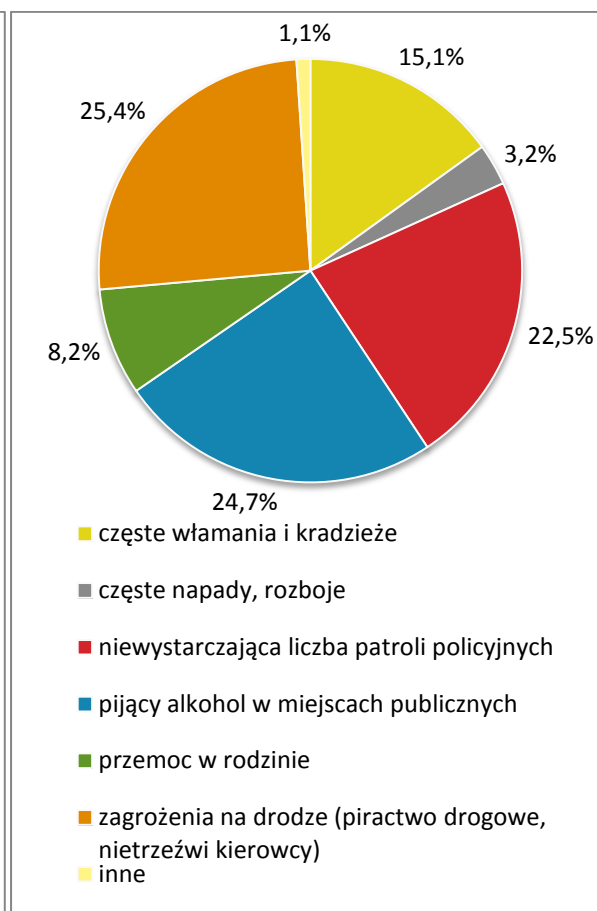
W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na tworzeniu stanowisk pracy (21,2%), likwidowaniu barier architektonicznych (18%), zwiększeniu dostępu do rehabilitacji (15%) oraz pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej i pedagogicznej (14,1%), oraz zapewnieniu dostępu do wczesnej diagnostyki medycznej (13,8%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 58. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

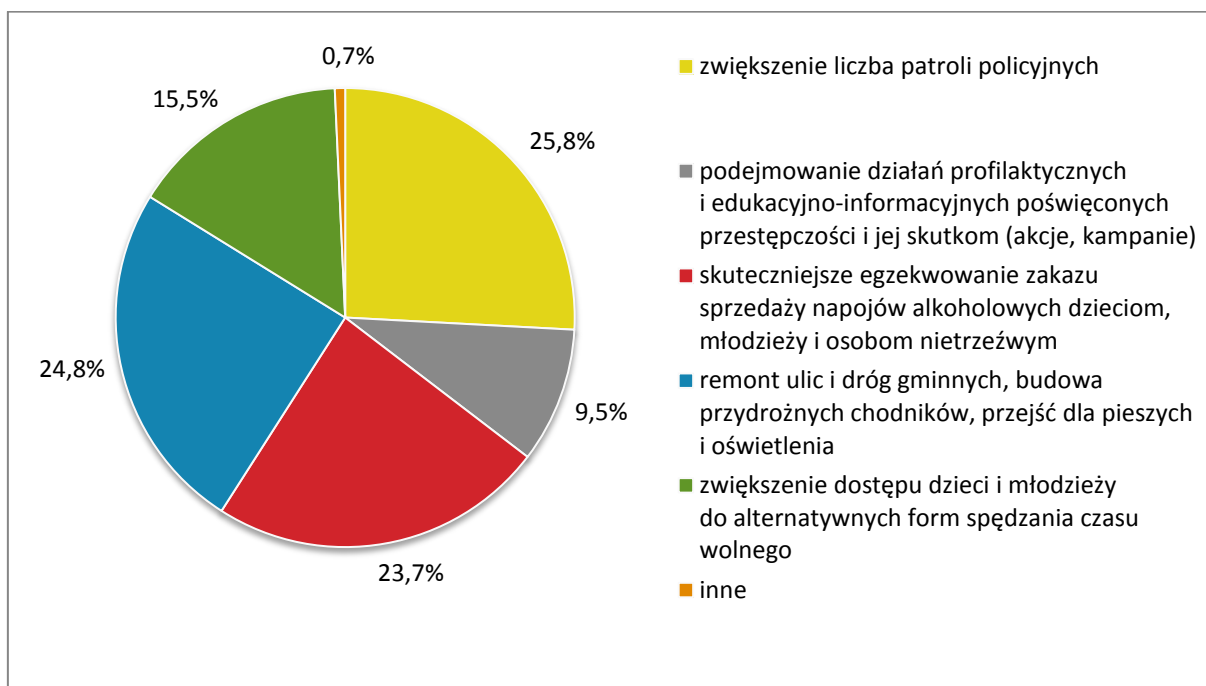

Wykres 59. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wykres 60. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

80% badanych stwierdziło, że czuje się raczej bezpiecznie bądź bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmiennego zdania było 8,6% ankietowanych.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 25,4%), osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (24,7%), niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (22,5%) oraz częste włamania i kradzieże (15,1%).

Zdaniem ankietowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłoby: zwiększenie liczby patroli policyjnych (25,8%), remont dróg i ulic gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (24,8%) skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (23,7%) oraz zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (15,5%).

14. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Na potrzeby niniejszego dokumentu analiza została przeprowadzona w następujących obszarach: 1. Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność, 2. Rodzina, dzieci i młodzież, 3. Uzależnienia i przemoc w rodzinie, 4. Starość i niepełnosprawność, 5. Kapitał społeczny i aktywność obywatelska.

Obszar: Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ podejmowanie skutecznych działań na rzecz ograniczenia bezrobocia ▪ upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach ▪ przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia ▪ pozyskiwanie w ramach projektów środków finansowych z Europejskiego Funduszu Społecznego na przeciwdziałanie bezrobociu ▪ podejmowanie działań zachęcających inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc ▪ diagnozowanie problemu bezdomności, informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach i dostępnych formach pomocy oraz zapewnianie im schronienia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wciąż wysoki poziom długotrwałego bezrobocia ▪ niewystarczające zasoby mieszkań komunalnych i socjalnych w gminie ▪ brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności ▪ brak dostępu w gminie do zawodowego szkolnictwa ponadgimnazjalnego ▪ nieodpowiednio rozwinięta infrastruktura komunalna w gminie

<ul style="list-style-type: none"> ▪ świadczenie standaryzowanych usług osobom bezdomnym oraz zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych i bezdomnych 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ spadek poziomu bezrobocia w gminie ▪ pozyskanie inwestorów, którzy utworzą w gminie nowe miejsca pracy oraz wykorzystanie ich dużego potencjału w regionie ▪ wzrost poziomu wiedzy osób bezrobotnych o usługach rynku pracy, dostosowanie przez nich kwalifikacji zawodowych do wymogów lokalnego rynku pracy oraz aktywne poszukiwanie pracy ▪ rozwój turystyki, w tym agroturystyki, dzięki walorom krajobrazowym i kulturowym gminy ▪ możliwość pozyskiwania środków finansowych na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) ▪ dostęp do europejskich rynków pracy ▪ powstanie w gminie podmiotów ekonomii społecznej ▪ adaptacja budynków na mieszkania socjalne ▪ niezwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością oraz bezdomnych wymagających schronienia ▪ społeczna akceptacja osób bezdomnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ występowanie w gminie zjawiska dziedziczenia bezrobocia ▪ utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia wśród kobiet ▪ wyuczona bezradność, roszczeniowa postawa i pokoleniowe korzystanie z pomocy społecznej ▪ brak kwalifikacji zawodowych u osób kształcących się w deficytowych zawodach ▪ przenoszenie złych wzorców zachowań z pokolenia na pokolenie ▪ zjawisko wykluczenia społecznego ▪ ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież; migracja ludzi młodych za pracą

<ul style="list-style-type: none"> ▪ funkcjonowanie placówek wspierających osoby bezdomne w Żukowicach, Lubinie i we Wrocławiu ▪ istnienie w regionie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych i bezdomnych 	
--	--

Obszar: Rodzina, dzieci i młodzież

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ efektywnie prowadzona praca socjalna ▪ zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny ▪ realizowanie gminnego programu wspierania rodziny ▪ podejmowanie działań ograniczających dysfunkcje w rodzinie ▪ dobra dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych; wysoki poziom nauczania ▪ organizowanie w szkołach zajęć pozalekcyjnych oraz realizowanie programów profilaktycznych ▪ funkcjonowanie w gminie 18 świetlic wiejskich i 3 świetlic terapeutycznych ▪ funkcjonowanie w gminie Domu Samotnych Matek z Dziećmi ▪ dostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego; różnorodna oferta kulturalna i sportowa ▪ dobra dostępność opieki medycznej w gminie ▪ istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży (np. klubów i stowarzyszeń sportowych) oraz podejmowanie z nimi współpracy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niewystarczający dostęp rodzin do poradnictwa specjalistycznego ▪ deficyt w gminie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci ▪ brak w gminie żłobka ▪ niewystarczająca liczba miejsc w placówkach przedszkolnych ▪ niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ brak możliwości kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadgimnazjalnym ▪ niski poziom koordynacji działań instytucji i organizacji wspierających rodziny, dzieci i młodzież ▪ brak placówki świadczącej całodobowe usługi medyczne w gminie

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zmniejszająca się liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie ▪ zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, psychologicznej i socjalnej ▪ dalsza aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ▪ wykorzystanie w większym stopniu potencjału placówek oświatowych i kulturalnych ▪ rosnąca liczba dzieci i młodzieży korzystających z aktywnych form spędzania wolnego czasu ▪ zwiększająca się liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży ▪ kontrola zasadności przyznawania pomocy socjalnej i efektywności jej wykorzystania ▪ duży potencjał organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży w regionie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dalszy spadek liczby mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym ▪ ujemny przyrost naturalny ▪ wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych; trudności w wypełnianiu przez rodziców funkcji opiekuńczo-wychowawczych ▪ przenoszenie złych wzorców zachowań z rodziców na dzieci ▪ rozpad więzi rodzinnych i rozluźnienie więzi społecznych ▪ wzrost zachowań patologicznych – uzależnień, agresji i przemocy, oraz przestępczości, w tym wśród dzieci i młodzieży

Obszar: Uzależnienia i przemoc w rodzinie

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe ▪ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ realizowanie wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ wdrażanie wśród dzieci i młodzieży działań profilaktycznych, informacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niedostateczny dostęp rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej oraz wsparcia psychospołecznego i prawnego ▪ niewystarczająca skala działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjno-szkoleniowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie ▪ brak w gminie placówki terapeutycznej dla osób dotkniętych problemem

<p>i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ funkcjonowanie w gminie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przemocy w Rodzinie, Ośrodka Interwencji Kryzysowej, grupy AA oraz 3 świetlic terapeutycznych ▪ podejmowanie działań w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<p>uzależnień oraz grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ brak w gminie organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie ▪ brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększająca się świadomość społeczna, w tym dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli, na temat problemów uzależnień i przemocy w rodzinie ▪ funkcjonowanie w Lubinie, Bolesławcu, Złotorzy, Legnicy, Czarnym Borze, Wałbrzychu i Lubiążu placówek leczenia uzależnień ▪ wzrost liczby rodzin objętych poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie ▪ niezwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia oraz objęcia działaniami korekcyjno-edukacyjnymi ▪ zmniejszająca się skala nielegalnej sprzedaży napojów alkoholowych i środków odurzających 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ relatywnie niska liczba osób wyleczonych z uzależnień; ▪ długi okres oczekiwania na leczenie ▪ rosnąca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych ▪ niewielka liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia psychospołecznego i prawnego ▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ▪ zwiększająca się liczba rodzin wymagających interwencji z powodu przemocy w rodzinie ▪ rosnąca liczba osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych

- istnienie w regionie organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie

Obszar: Starość i niepełnosprawność

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i dostępnych formach pomocy ▪ dysponowanie wystarczającą liczbą pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom starszym i niepełnosprawnym, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze ▪ podejmowanie działań zwiększających zaangażowanie rodzin w opiekę nad ich starszymi członkami ▪ kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej ▪ uwrażliwienie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych ▪ likwidowanie barier technicznych utrudniających osobom starszym i niepełnosprawnym życie ▪ funkcjonowanie w gminie Domu Seniora i Warsztatu Terapii Zajęciowej ▪ umożliwianie osobom starszym kontynuowania aktywności zawodowej ▪ zapewnianie dostępu do kształcenia integracyjnego w gminie ▪ istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, m.in. Koła Polskiego Związku Emerytów, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak dostępu osób starszych do opieki geriatrycznej w gminie ▪ niewielka skala działań prozdrowotnych wśród osób starszych ▪ brak w gminie grup wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz klubu seniora i domu dziennego pobytu ▪ nieodpowiednia do potrzeb osób starszych infrastruktura techniczna ▪ istnienie w gminie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie ▪ brak upowszechniania wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy niewielka liczba wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu

<p>Rencistów i Inwalidów, Koła Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów byłych Pracowników KGHM Polska Miedź S.A, Stowarzyszenia „Równe szanse”, Fundacji „Przystań”, Stowarzyszeń Kół Gospodyń Wiejskich oraz Zespołu Folklorystycznego Ziemi Ścinawskiej; podejmowanie z nimi współpracy</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ obecność w gminie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny ▪ dobra dostępność domów pomocy społecznej, np. Domu Seniora „Przystań” w Ścinawie ▪ wzrost wiedzy osób starszych i niepełnosprawnych o dostępnych formach pomocy ▪ rosnący udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych ▪ zmniejszenie zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych ▪ wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych ▪ istnienie w regionie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększająca się liczba osób starszych i niepełnosprawnych w gminie ▪ niski poziom życia osób starszych ▪ występowanie zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych ▪ występowanie zjawiska migracji osób młodych do większych jednostek administracyjnych

Obszar: Kapitał społeczny i aktywność obywatelska

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w MGOPS-ie ▪ zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny ▪ posiadanie wiedzy na temat problemów społecznych występujących w gminie ▪ informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia ▪ odpowiednia jakość obsługi klienta systemu pomocy społecznej ▪ pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej ▪ istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej; podejmowanie z nimi współpracy ▪ podejmowanie współpracy z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej w gminie ▪ brak inicjatyw obywatelskich ▪ niewielka liczba organizacji pozarządowych działających w gminie w obszarze polityki społecznej ▪ słabo rozwinięty wolontariat w gminie
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dostępność szkoleń dla kadry MGOPS-u ▪ niezwiększająca się liczba odbiorców pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego ▪ dalsze wsparcie rodzin ze strony asystenta rodziny ▪ świadomość roli i potrzeb sektora pomocy społecznej wśród władz gminy ▪ zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej ▪ włączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przeciążenie pracowników socjalnych różnorodnymi zadaniami oraz nadmierna biurokracja ▪ popadanie pracowników pomocy społecznej w rutynę i doznawanie przez nich syndromu wypalenia zawodowego ▪ demotywujące wynagrodzenia pracowników pomocy społecznej ▪ niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej w zakresie realizacji zadań wynikających z dodatkowych potrzeb ▪ rozwój patologii społecznych i wykluczenia społecznego

	▪ niewielki udział mieszkańców gminy w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych

15. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w Mieście i Gminie Ścinawa, pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- prowadzące do ubóstwa i zwiększające zagrożenie bezdomnością bezrobocie, które mimo spadku w 2014 roku, wciąż należy do najważniejszych problemów społecznych występujących w gminie. Problem ten wymaga kontynuowania działań na rzecz tworzenia w gminie nowych miejsc pracy (m.in. poprzez pozyskiwanie nowych inwestorów, rozwijanie małej i średniej przedsiębiorczości oraz wspieranie już istniejących podmiotów gospodarczych), lepszego wykorzystania posiadanych przez gminę walorów turystycznych, wspierania działalności rolniczej, udzielania pomocy w znalezieniu zatrudnienia przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy (m.in. kursy, szkolenia, poradnictwo zawodowe, prace interwencyjne i społecznie użyteczne, roboty publiczne, staże), dalszego wspierania osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej, m.in. poprzez zachęcanie ich do aktywnych postaw (praca socjalna, poradnictwo), oraz powiększenia zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych w gminie;
- niekorzystne zmiany demograficzne – spadek liczby ludności, w tym liczby dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym, oraz stały wzrost liczby osób starszych. Zmiany te wskazują na postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej, zwiększają tym samym ryzyko chorób i niepełnosprawności, powodując m.in. potrzebę poszerzenia dostępu do usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych) i rehabilitacyjnych oraz opieki medycznej, podjęcia działań w kierunku utworzenia w gminie klubu seniora, a w sprzyjających okolicznościach dziennego domu pobytu, rozwijania oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych i niepełnosprawnych, w tym rozszerzenia wachlarza środowiskowych przedsięwzięć integracyjnych i powołania uniwersytetu trzeciego

wieku, dalszego likwidowania występujących barier oraz udzielania wsparcia osobom niepełnosprawnym w uzyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia;

- trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz potrzeba wspierania rodzin wymagających ochrony macierzyństwa, głównie z uwagi na wielodzietność. Kwestie ten wymagają m.in. udzielenia odpowiedniej pomocy w wychowaniu i opiece, m.in. poprzez dalsze edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, poszerzenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, opieki przedszkolnej i wsparcia ze strony asystenta rodziny oraz zwiększenia dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, w tym do placówek wsparcia dziennego;
- problemy alkoholizmu i przemocy domowej, które powodują m.in. konieczność zintensyfikowania prowadzonej w gminie działalności profilaktycznej, zwiększenia dostępności leczenia i wsparcia, w tym pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej, psychospołecznej i prawnej oraz wspierania ruchu samopomocowego, w tym działań mających na celu utworzenie w gminie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, a w razie potrzeby zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz kierowania sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych;
- zaspokojenie w większym stopniu potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia, m.in. poprzez kontynuowanie działalności prozdrowotnej oraz zwiększenie dostępu do usług medycznych, w tym specjalistycznych (m.in. opieki geriatrycznej i rehabilitacji) oraz całodobowych,
- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez rozwijanie systemu monitoringu w mieście, zwiększenie liczby patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych oraz kontynuowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości;
- rozwijanie kapitału społecznego i ludzkiego poprzez profesjonalizację i rozwijanie lokalnych służb społecznych, rozwijanie i wspieranie sektora obywatelskiego oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami, a także propagowanie idei wolontariatu.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2016-2020. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

- 1. Tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia oraz wspieranie i integrowanie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym:** tworzenie w gminie nowych miejsc pracy, przeciwdziałanie ubóstwu i bezdomności oraz wspieranie osób dotkniętych bezrobociem i poszukujących pracy, a także zwiększanie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej.
- 2. Wzmacnianie rodzin oraz stwarzanie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju:** wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia, opieki i oferty spędzania czasu wolnego.
- 3. Zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej i wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz utrzymanie bezpieczeństwa publicznego:** zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia, udzielanie pomocy dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie, a także przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
- 4. Rozwijanie kapitału społecznego i ludzkiego:** profesjonalizacja i rozwijanie lokalnych służb społecznych, a także wspieranie i rozwijanie sektora obywatelskiego oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu Miasta i Gminy Ścinawa w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020 jest **stwarzanie mieszkańcom dobrych warunków do życia i rozwoju, wzmocnienie rodzin, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz integrowanie społeczności lokalnej**. Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.	Tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia oraz wspieranie i integrowanie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie w gminie nowych miejsc pracy, przeciwdziałanie ubóstwu i bezdomności oraz wspieranie osób dotkniętych bezrobociem i poszukujących pracy. 2. Zwiększanie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pozyskiwanie nowych inwestorów, promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowym, tworzenie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie inwestorom ulg podatkowych. 2. Wspieranie małej i średniej przedsiębiorczości oraz tworzenie warunków do rozwoju przemysłu rolno-spożywczego, rynku usług i handlu. 3. Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie, w tym agroturystyki oraz turystyki weekendowej. 4. Wspieranie w gminie rolnictwa, zatrudnienia i zmian w rolnictwie w celu zwiększenia jego konkurencyjności, w tym gospodarstw wiejskich prowadzących kwatery agroturystyczne lub inne formy turystyki wiejskiej, a także edukowanie i informowanie rolników o możliwościach podniesienia kwalifikacji i pozyskania środków finansowych z funduszy unijnych. 5. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz udzielanie pomocy w rozpoczęciu działalności gospodarczej.

6. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami ubogimi i bezrobotnymi obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych.
7. Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia biedy, m.in. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym.
8. Udzielanie przez MGOPS i UMiG pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego.
9. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych.
10. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku letniego i zimowego oraz czasu wolnego.
11. Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w gminie, np. spółdzielni socjalnych.
12. Poszerzenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych, w tym socjalnych.
13. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością – prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego, w tym w postaci gorącego posiłku, a w razie potrzeby opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz zapewnienie schronienia; podejmowanie współpracy w tym zakresie z Domem Samotnych Matek z Dziećmi w Ścinawie, Przytuliskiem dla Najuboższych im. Św. Siostry Faustyny w Żukowicach oraz ze Schroniskiem dla Bezdomnych Mężczyzn i Ogrzewalnią w Lubinie.
14. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
15. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i bezdomnym, a także z Kościołem.

<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 2.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej. 2. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. 3. Rozwijanie specjalistycznych usług opiekuńczych. 4. Prowadzenie działań prozdrowotnych wśród osób starszych i niepełnosprawnych. 5. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, utworzenie w gminie klubu seniora, a w sprzyjających okolicznościach domu dziennego pobytu oraz podjęcie działań w kierunku powołania uniwersytetu trzeciego wieku; kontynuowanie współpracy w ww. zakresie z Kołem Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Kołem Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów byłych Pracowników KGHM Polska Miedź S.A, Stowarzyszeniem „Równe szanse”, Fundacją „Przystań”, Stowarzyszeniami Kół Gospodyń Wiejskich i Zespołem Folklorystycznym Ziemi Ścinawskiej. 6. Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych i niepełnosprawnych oraz wykorzystujących ich potencjał. 7. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia. 8. Zwiększenie dostępności usług rehabilitacyjnych w gminie oraz podejmowanie współpracy z podmiotami świadczącymi usługi w tym zakresie, m.in. z funkcjonującym w gminie Warsztatem Terapii Zajęciowej „Uśmiech”. 9. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, m.in. z zakładami opieki zdrowotnej, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, w tym z Domem Seniora „Przystań” w Ścinawie, podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne, w tym z Warsztatem Terapii Zajęciowej „Uśmiech” w Ścinawie, a także z Kołem Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Kołem Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów byłych Pracowników KGHM Polska Miedź S.A, Stowarzyszeniem „Równe szanse”, Fundacją „Przystań”, Stowarzyszeniami Kół Gospodyń Wiejskich oraz z Zespołem Folklorystycznym Ziemi Ścinawskiej, a także z Kościołem. 10. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.
--	--

Czas realizacji	Lata 2016-2020.
Realizatorzy	Burmistrz Ścinawy, Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, gminne publiczne placówki ochrony zdrowia, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym świetlice wiejskie i terapeutyczne.
Partnerzy w realizacji	Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, szkoły ponadgimnazjalne spoza gminy, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy i zakłady pracy chronionej, Dom Samotnych Matek z Dziećmi w Ścinawie, noclegownie, schroniska, przytuliska i ogrzewalnie spoza gminy, w tym Przytulisko dla Najuboższych im. Św. Siostry Faustyny w Żukowicach, Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn i Ogrzewalnia w Lubinie, instytucje rządowe, niepubliczne placówki ochrony zdrowia, placówki świadczące usługi rehabilitacyjne, w tym Warsztat Terapii Zajęciowej „Uśmiech” w Ścinawie, ośrodki wsparcia, domy pomocy społecznej, w tym Dom Seniora „Przystań” w Ścinawie, organizacje pozarządowe, w tym Koło Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Koło Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów byłych Pracowników KGHM Polska Miedź S.A, Stowarzyszenie „Równe szanse”, Fundacja „Przystań”, Stowarzyszenia Kół Gospodyń Wiejskich w Tymowej i Przychowej oraz Zespół Folklorystyczny Ziemi Ścinawskiej, a także organizacje zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i bezdomnym, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, ▪ wzrost aktywności gospodarczej w gminie, ▪ większa aktywność zawodowa mieszkańców gminy, ▪ poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, ▪ łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, ▪ lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, ▪ efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, ▪ wyższy standard świadczonych usług, ▪ lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, ▪ wzrost liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 2.	Wzmacnianie rodzin oraz stwarzanie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia, opieki i oferty spędzania czasu wolnego.
Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz wymagających ochrony macierzyństwa. 2. Zwiększenie liczby asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń. 3. Edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz umiejętnego gospodarowania budżetem domowym, m.in. przez pracowników MGOPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny. 4. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologiczno-pedagogicznego, prawnego). 5. Tworzenie grup wsparcia dla rodziców zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, rodziców samotnych oraz wychowujących dzieci niepełnosprawne. 6. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci. 7. W razie potrzeby zwiększenie w gminie dostępności opieki przedszkolnej. 8. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego, organizowanie wypoczynku letniego i zimowego. 9. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym świetlic wiejskich i terapeutycznych. 10. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych. 11. Zwiększenie dostępu do kształcenia integracyjnego w gminie. 12. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka (np. Karty Dużej Rodziny), w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach konkursów), podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi, np. klubami i stowarzyszeniami sportowymi.

	13. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.
Czas realizacji	Lata 2016-2020.
Realizatorzy	Burmistrz Ścinawy, Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne i oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, gminne publiczne placówki ochrony zdrowia, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym świetlice wiejskie i terapeutyczne.
Partnerzy w realizacji	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lubinie, szkoły ponadgimnazjalne spoza gminy, niepubliczne placówki ochrony zdrowia, specjaliści, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury fizycznej, sportu i rekreacji, (m.in. kluby i stowarzyszenia sportowe), jednostki ochotniczej straży pożarnej, Kościoł, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ spadek liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, ▪ poszerzenie wiedzy na temat właściwego wypełniania ról rodzicielskich, ▪ zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci, ▪ łatwiejszy dostęp do opieki w wieku przedszkolnym, ▪ zróżnicowanie form spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających, ▪ zwiększenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, ▪ wyższy poziom koordynacji działań podmiotów wspierających rodziny, dzieci i młodzież.

Cel strategiczny 3.	Zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej i wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz utrzymanie bezpieczeństwa publicznego
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia. 2. Udzielanie pomocy dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie. 3. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej. 2. Zwiększenie dostępu mieszkańcom do świadczeń zdrowotnych, głównie specjalistycznych, w tym opieki geriatrycznej i rehabilitacji. 3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami. 5. Upowszechnianie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych. 6. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, m.in. poprzez rozszerzenie oferty działającego w gminie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przemocy w Rodzinie oraz zacieśnienie współpracy z placówkami leczenia uzależnień funkcjonującymi poza gminą, np. w Lubinie, Bolesławcu, Złotoryi, Legnicy, Czarnym Borze, Wałbrzychu i Lubiążu. 2. Poprawa dostępności wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego dla rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie, m.in. w ramach Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przemocy w Rodzinie w Ścinawie. 3. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży. 4. Wspieranie ruchu samopomocowego, w tym działającej w gminie grupy AA oraz działań mających na celu utworzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. 5. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie, w tym świetlic terapeutycznych. 6. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

	<ol style="list-style-type: none"> 7. Zintensyfikowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. 8. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych; nawiązywanie współpracy w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie oraz Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Ścinawie. 9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 3.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów. 2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie). 3. Rozwijanie systemu monitoringu w mieście oraz patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie; zwiększenie częstotliwości patroli w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych. 4. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości. 5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic i dróg gminnych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu dzieci do szkół.
<p>Czas realizacji</p>	<p>Lata 2016-2020.</p>
<p>Realizatorzy</p>	<p>Burmistrz Ścinawy, Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przemocy w Rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, gminne placówki ochrony zdrowia, placówki przedszkolne i oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym świetlice wiejskie i terapeutyczne.</p>

<p>Partnerzy w realizacji</p>	<p>Niepubliczne placówki ochrony zdrowia, szkoły ponadgimnazjalne spoza gminy, placówki leczenia uzależnień, w tym Centrum Psychiatrii i Psychologii „Mariamed”, Poradnia Leczenia Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Lubinie, Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Bolesławcu – Oddział Leczenia Uzależnień, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Złotorzy – Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych, Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Legnicy – Całodobowy Oddział Terapii Uzależnień, Stowarzyszenie „Monar” Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień w Legnicy, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia – Zakład Lecznictwa Odwykowego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu w Czarnym Borze – Całodobowy Oddział Terapii Uzależnień, Poradnia Leczenia Uzależnień przy Specjalistycznym Szpitalu im. Sokołowskiego w Wałbrzychu, Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Lubiążu, ośrodki wsparcia, w tym Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ścinawie, specjaliści, grupy samopomocowe, w tym grupa AA w Ścinawie, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, w tym Klub Abstynenta „Arka” w Lubinie – Stowarzyszenie Abstynenckie, Kościół, społeczność lokalna.</p>
<p>Źródła finansowania</p>	<p>Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.</p>
<p>Prognoza zmian</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia, ▪ lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej, ▪ większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie, ▪ lepszy dostęp do wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, ▪ obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie. ▪ ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, ▪ wzrost zasobu wiedzy mieszkańców na temat przestępczości i jej skutków, ▪ bezpieczniejsze drogi.

Cel strategiczny 4.	Rozwijanie kapitału społecznego i ludzkiego
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Profesjonalizacja i rozwijanie lokalnych służb społecznych. 2. Wspieranie i rozwijanie sektora obywatelskiego oraz podejmowanie współpracy z należącymi do niego organizacjami.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadre MGOPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w szkoleniach, zapewnienie dostępu do superwizji oraz warsztatów profilaktycznych dotyczących wypalenia zawodowego. 2. W razie potrzeby i możliwości poszerzenie kadry MGOPS-u o specjalistów oraz zwiększenie liczby asystentów rodziny. 3. Podjęcie działań w kierunku poprawy bazy lokalowej MGOPS-u. 4. W razie potrzeby i możliwości rozszerzenie infrastruktury socjalnej w gminie. 5. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy. 6. Kontynuowanie współpracy z przedstawicielami innych dyscyplin w celu skuteczniejszego reagowania na występujące problemy społeczne, w tym przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. 7. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez utworzenie strony internetowej MGOPS-u. 8. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. 2. Wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania. 3. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych – samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej. 4. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych. 5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
Czas realizacji	Lata 2016-2020.

Realizatorzy	Burmistrz Ścinawy, Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.
Partnerzy w realizacji	Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej we Wrocławiu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ większe kompetencje kadr pomocy społecznej, ▪ wyższa jakość świadczonych usług, ▪ rozwój aktywności mieszkańców, ▪ zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, ▪ różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Ścinawa na lata 2016-2020 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program współpracy Gminy Ścinawa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów (poniżej zaprezentowano propozycje projektów przygotowanych w trakcie prac nad strategią przez przedstawicieli instytucji funkcjonujących w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców), które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Projekt 1.

nazwa projektu	„Zdrowie pod chmurką”
wnioskodawca projektu	Szkoła Podstawowa Nr 3 w Ścinawie.
partnerzy w realizacji projektu	Urząd Miasta i Gminy w Ścinawie.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ stworzenie siłowni zewnętrznej na terenach zielonych przy Szkole Podstawowej nr 3 w Ścinawie, ▪ urozmaicenie zajęć wychowania fizycznego, ▪ zachęcenie wszystkich mieszkańców gminy do aktywnego spędzania wolnego czasu, ▪ prowadzenie zajęć ogólnorozwojowych z seniorami.
beneficjenci projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uczniowie Szkoły Podstawowej nr 3 w Ścinawie, ▪ mieszkańcy gminy.

Projekt 2.

nazwa projektu	„Mogę doskonalić pracę mojego mózgu”
wnioskodawca projektu	Szkoła Podstawowa Nr 3 w Ścinawie.
partnerzy w realizacji projektu	Fundacja „Polska Miedź”.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ utworzenie pracowni do terapii EEG Biofeedback, ▪ zorganizowanie treningów EEG Biofeedback dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 3 w Ścinawie, ▪ objęcie pomocą uczniów z deficytami uwag i nadpobudliwością psychoruchową, ▪ zwiększenie dostępności pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów.
beneficjenci projektu	Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 3 w Ścinawie.

Projekt 3.

nazwa projektu	„Blżej siebie – senior i junior w świecie multimediiów”
wnioskodawca projektu	Szkoła Podstawowa Nr 3 w Ścinawie.
partnerzy w realizacji projektu	Urząd Miasta i Gminy Ścinawa.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwijanie umiejętności posługiwania się technologią informacyjno-komunikacyjną wśród mieszkańców gminy (juniorów i seniorów) oraz integracja społeczności lokalnej, ▪ przeciwdziałanie wykluczeniu informacyjno-komunikacyjnemu wśród ludzi starszych, ▪ modernizacja i rozbudowa pracowni komputerowej przy Szkole Podstawowej, udostępnienie jej w godzinach popołudniowych, ▪ prowadzenie szkoleń dla starszych mieszkańców gminy.
beneficjenci projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uczniowie Szkoły Podstawowej nr 3 w Ścinawie, ▪ mieszkańcy gminy.

Projekt 4.

nazwa projektu	„Długotrwała przewlekła choroba oraz niepełnosprawność”
wnioskodawca projektu	Urząd Miasta i Gminy Ścinawa.
partnerzy w realizacji projektu	Miejsko-Gminny Zespół Zakładów Opieki Podstawowej w Ścinawie.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawa stanu zdrowia mieszkańców, ▪ zapobieganie chorobom, ▪ aktywne uczestnictwo w programach profilaktycznych (promocja zdrowia), ▪ stworzenie warunków do pełnej rehabilitacji.
beneficjenci projektu	Mieszkańcy gminy.

Projekt 5.

nazwa projektu	„Życ pełnią życia”
wnioskodawca projektu	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Ścinawie.
partnerzy w realizacji projektu	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie.
cele projektu	<p>Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ udostępnienie literatury na ten temat znajdującej się w zbiorach biblioteki, ▪ zakup nowości podejmujących temat rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, ▪ udzielanie wsparcia osobom z problemami alkoholizmu i narkomanii oraz członkom ich rodzin, polegającego na organizowaniu prelekcji ph. „Alkohol, narkotyki i ich wpływ na zdrowie i życie współczesnego człowieka”.
beneficjenci projektu	Mieszkańcy gminy – osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków oraz członkowie ich rodzin.

Projekt 6.

nazwa projektu	„Prelekcje dla dzieci – bezpieczna droga do szkoły”
wnioskodawca projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Komisariat Policji w Ścinawie, ▪ Komenda Powiatowa Policji w Lubinie.
partnerzy w realizacji projektu	Szkoły podstawowe na terenie gminy Ścinawa.
cele projektu	<p>Zwiększenie bezpieczeństwa dzieci, profilaktyka przestępczości i wiktymologii realizowane poprzez pogadanki dla uczniów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ „Bezpieczna droga do szkoły”, ▪ „Bezpieczne wakacje”, ▪ „Bezpieczne ferie”, ▪ „Odpowiedzialność prawna uczniów”.
beneficjenci projektu	Uczniowie (dzieci i młodzież) z gminy.

Projekt 7.

nazwa projektu	„Postaw na odblask”
wnioskodawca projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Komisariat Policji w Ścinawie, ▪ Komenda Powiatowa Policji w Lubinie.
partnerzy w realizacji projektu	Urząd Miasta i Gminy w Ścinawie.
cele projektu	Rozdawanie elementów odblaskowych dla pieszych i rowerzystów poruszających się po zmierzchu po drodze poza obszarem zabudowanym – poprawa bezpieczeństwa.
beneficjenci projektu	Mieszkańcy gminy.

Projekt 8.

nazwa projektu	„Oddaj pluszaka za uśmiech dziecka”
wnioskodawca projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Komisariat Policji w Ścinawie, ▪ Komenda Powiatowa Policji w Lubinie.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta i Gminy w Ścinawie, ▪ Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie.
cele projektu	Zebrań zabawek – pluszaków i przekazanie ich dla dzieci zamieszkujących w Domu Samotnej Matki w Ścinawie.
beneficjenci projektu	Dzieci zamieszkujące w Domu Samotnej Matki w Ścinawie.

Projekt 9.

nazwa projektu	„Moje kwalifikacje szansą na lepszą przyszłość”
wnioskodawca projektu	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie.
partnerzy w realizacji projektu	Instytucje rynku pracy.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zaplanowanie i wdrożenie usług aktywnej integracji o charakterze społecznym w celu nabycia, przywrócenia lub wzmocnienia kompetencji społecznych beneficjentów oraz usług integracji o charakterze zawodowym, przyczyniających się do podjęcia decyzji dotyczących wyboru ścieżki zawodowej, ▪ wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądane na rynku pracy i przyczyniające się do uzyskania zatrudnienia.
beneficjenci projektu	Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, ubóstwem oraz ich rodziny.

V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Ścinawa na lata 2016-2020 będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ścinawie. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii, które obejmują szacunkową wielkość wydatków planowanych w budżecie gminy na jej realizację w kolejnych latach.

Tabela 17. Ramy finansowe strategii w latach 2016-2020*

2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
5.862.000 zł	6.062.000 zł	6.262.000 zł	6.462.000 zł	6.662.000 zł

*środki finansowe planowane w budżecie gminy na realizację strategii w ramach zadań własnych i zleconych.

Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Ścinawie.

Środki finansowe na realizację zapisów strategii w ramach zadań własnych i zleconych będą ujmowane corocznie w uchwale budżetowej Rady Miejskiej.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych, polegające na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku, z drugiej natomiast umożliwią ustalenie rzeczywistych rezultatów ich wdrożenia – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Burmistrz Ścinawy może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Cel strategiczny 1.:

- liczba nowych inwestorów,
- liczba podmiotów gospodarczych,
- liczba gospodarstw agroturystycznych,
- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności,
- liczba osób i rodzin objętych wsparciem w postaci świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba nowych mieszkań komunalnych i socjalnych,
- liczba opracowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz liczba osób nimi objętych,

- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym,
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba seniorów i osób niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba osób korzystających z klubu seniora, ewentualnie z domu dziennego pobytu,
- liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery,
- liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi, w tym liczba osób korzystających z Warsztatu Terapii Zajęciowej,
- liczba osób z gminy korzystających z ośrodków wsparcia dziennego poza gminą,
- liczba osób z gminy objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej,
- liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.

Cel strategiczny 2.:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba grup wsparcia oraz liczba osób objętych w ich ramach pomocą,
- liczba dzieci objętych opieką przedszkolną,
- liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób objętych w ich ramach opieką,
- liczba uczniów objętych stypendiami socjalnymi i zasiłkami szkolnymi,
- liczba klas integracyjnych oraz liczba dzieci do nich uczęszczających,
- liczba opracowywanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przyznanych Kart Dużej Rodziny.

Cel strategiczny 3.:

- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych pomocą w ramach Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego,
- liczba grup samopomocowych oraz liczba osób objętych w ich ramach wsparciem,
- liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób objętych w ich ramach opieką,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia, w tym w Ośrodku Interwencji Kryzysowej,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 4.:

- liczba pracowników MGOPS-u, w tym liczba pracowników socjalnych,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba opracowywanych i realizowanych projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba wolontariuszy.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2012-2014	24
Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2014/2015	34
Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie w 2014 roku	37
Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2014 roku	38
Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2014 roku	40
Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych ..	49
Tabela 7. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2012-2014	51
Tabela 8. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz liczba osób z gminy objętych przez nie wsparciem w 2014 roku	52
Tabela 9. Kadra MGOPS-u i jej kwalifikacje w 2014 roku	59
Tabela 10. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w gminie w latach 2012- 2014	60
Tabela 11. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez MGOPS w latach 2012-2014.....	64
Tabela 12. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2012-2014	69
Tabela 13. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2012-2014	71
Tabela 14. Instytucje wsparcia w gminie	72
Tabela 15. Instytucje wsparcia spoza gminy, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy.....	72
Tabela 16. Organizacje pozarządowe w gminie	76
Tabela 17. Ramy finansowe strategii w latach 2016-2020*	120

Wykresy:

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2012-2014	20
Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2012-2014	21
Wykres 5. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2012-2014 według typu i kierunku migracji	21
Wykres 6. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2012-2014	23
Wykres 7. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2012-2014.....	23
Wykres 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie w 2014 roku.....	25
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2012-2014.....	27
Wykres 10. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2014 roku	27
Wykres 11. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2012-2014*	28
Wykres 12. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2012-2014	28
Wykres 13. Bezrobotni w gminie będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2014 roku	29
Wykres 14. Stopa bezrobocia w powiecie lubińskim, w województwie dolnośląskim i w kraju w latach 2012-2015 (w %)	30
Wykresy 15-18. Bezrobotni w gminie na koniec 2014 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia	31
Wykres 19. Bezrobotni w gminie w 2014 roku według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy	32
Wykres 20. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2014 roku	43
Wykres 21. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2014 roku	43
Wykres 22. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2014 roku	44
Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2011 roku.....	45
Wykres 24. Osoby niepełnosprawne w gminie według grup wieku w 2011 roku	45
Wykres 25. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2011 roku.....	46
Wykres 26. Osoby niepełnosprawne w wieku 15 lat i więcej w gminie według statusu na rynku pracy w 2011 roku	46

Wykres 27. Osoby niepełnosprawne w gminie według głównych źródeł utrzymania w 2011 roku.....	47
Wykres 28. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZOON w Lubinie do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2012-2014	48
Wykres 29. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2012-2014	50
Wykres 30. Osoby objęte wsparciem przez Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przemocy w Rodzinie w Ścinawie w latach 2012-2014	53
Wykres 31. Przepięstwa popełnione w gminie w latach 2012-2014	56
Wykres 32. Struktura wiekowa ujawnionych sprawców przestępstw w gminie w 2014 roku	57
Wykres 33. Osoby w gminie, którym w latach 2012-2014 udzielono pomocy i wsparcia	62
Wykres 34. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2012-2014 przyznano świadczenie ..	62
Wykres 35. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2012-2014 przyznano świadczenie pieniężne	62
Wykres 36. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2012-2014 przyznano świadczenie niepieniężne	62
Wykres 37. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014 (liczba osób w rodzinach)	63
Wykres 38. Warunki życia w gminie	80
Wykres 39. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy	81
Wykres 40. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	82
Wykres 41. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?	83
Wykres 42. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?	83
Wykres 43. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?	84
Wykres 44. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?	84
Wykres 45. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?.....	85
Wykres 46. Jakie działania byłby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?	85

Wykres 47. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie.....	86
Wykres 48. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?.....	86
Wykres 49. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	87
Wykres 50. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy.....	88
Wykres 51. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?.....	88
Wykres 52. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie.....	89
Wykres 53. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?	89
Wykres 54. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy.....	90
Wykres 55. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?	90
Wykres 56. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy....	91
Wykres 57. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?	91
Wykres 58. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?	92
Wykres 59. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie.....	92
Wykres 60. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?.....	93